

Влада на Република Македонија

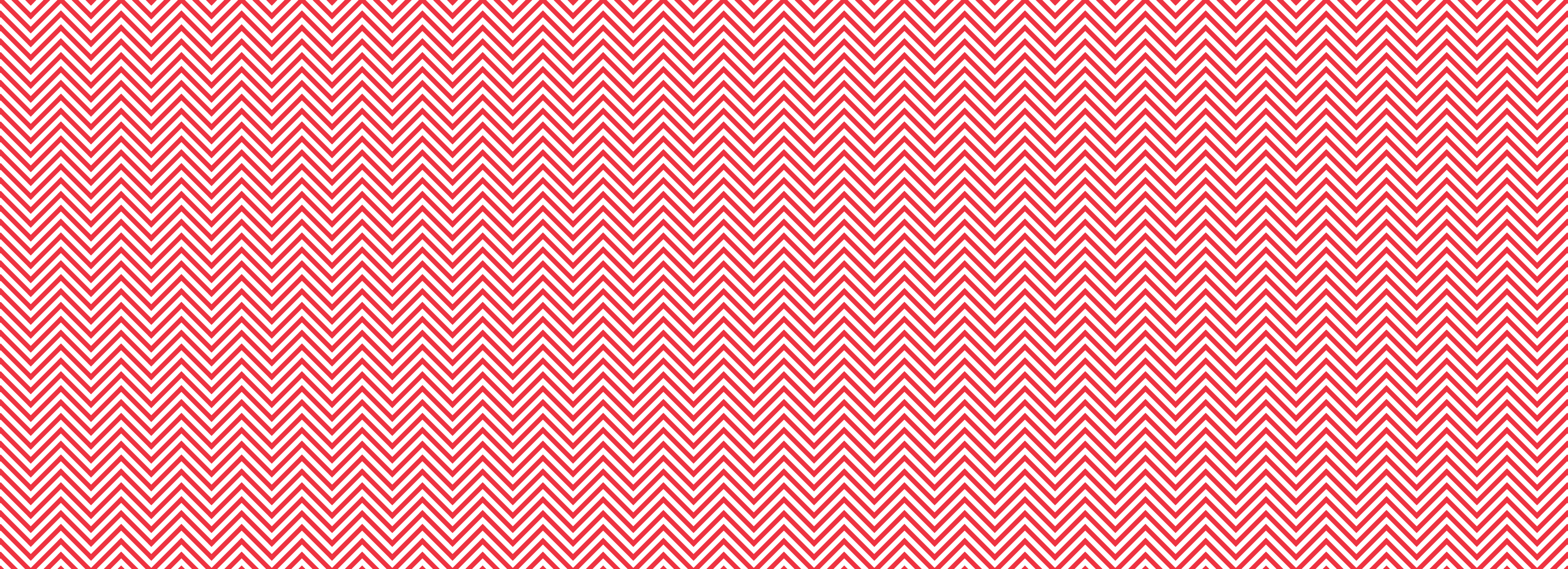
Национална комисија за борба
против трговија со луѓе и илегална миграција

2017
2020

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЈА ЗА
БОРБА
ПРОТИВ
ТРГОВИЈАТА СО
ЛУЃЕ И
ИЛЕГАЛНАТА
МИГРАЦИЈА ВО
РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

STRATEGJIA
KOMBËTARE PËR
LUFTIMIN E
TRAFIKIMIT
TË QENIEVE
NJERËZORE DHE
MIGRIMIT
ILEGAL NË
REPUBLIKËN
E MAQEDONISË

NATIONAL
STRATEGY FOR
COMBATING
TRAFFICKING IN
HUMAN
BEINGS AND
ILLEGAL
MIGRATION IN
THE REPUBLIC
OF MACEDONIA

Влада на Република Македонија

Национална комисија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЈА ЗА
БОРБА
ПРОТИВ
ТРГОВИЈАТА СО
ЛУЃЕ И
ИЛЕГАЛНАТА
МИГРАЦИЈА ВО
РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА
2017-2020 година

Печатењето на овој документ и консултантските услуги за изработка на истиот беа покриени од страна на ИОМ. Содржината на публикацијата не секогаш ги изразува погледите и ставовите на ИОМ.

Почитувани,

За многумина е неверојатен фактот дека во 21 век луѓето се предмет на илегална трговија и миграција. Милиони луѓе низ целиот свет се жртви на трговијата со луѓе и илегалната миграција. Од оваа слика не е исклучок ниту Република Македонија.

Пред Вас е четвртата Национална стратегија и акциски план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција за периодот 2017 – 2020 година. Овој документ, како и претходните, е изработен од Националната комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција. Стратегијата претставува рефлексија на моменталната состојба во оваа област и воедно визија за континуирано подобрување на координативните активности, унапредување на легислативната рамка и зголемена имплементација, како и понатамошно превентивно дејствување во борбата против трговијата со луѓе и илегалната миграција.

Националната стратегија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција е стратегиски документ што предвидува мерки и активности на националните институции насочени кон откривање и гонење на сторителите и подобрување на статусот на жртвите на трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија.

Овие два документи се резултат на посветеноста на Комисијата и на Владата на Република Македонија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција. Стратегијата се заснова на иницијативи што треба да ги спречат и да ги прекинат трговијата со луѓе и илегалната миграција, да откриваат, истражуваат и процесираат правни постапки против сторителите на нелегални дејства и да обезбедат

можности за поддршка на лицата-жртви на овие противзаконски дела, вклучително и заштита на човековите права и слободи.

Владата на Република Македонија и Националната комисија остануваат силно посветени да работат во партнерство со другите влади и меѓународни организации, како и со граѓанскиот сектор за да се справат со ова незаконско и нечовечно дејство. Секој во општеството носи дел од одговорноста за справувањето со овие зла.

Националната стратегија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција и нејзиниот акциски план ги дефинираат идните активности на националните институции за справување со овој вид криминал. Во следните четири години очекуваме мерлив и континуиран напредок преку колективен напор на сите засегнати чинители.

Република Македонија е посветена на создавање иднина во која бројот на жртвите на трговијата со луѓе и илегалната миграција ќе биде максимално намален, со фокус на почитувањето на правата на жртвите/мигрантите, како и нивна реинтеграција. Ни претставува чест и задоволство да Ви ја претставиме Националната стратегија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција 2017 – 2020.

Национален координатор
Сања Димитријевска

1. Трговија со луѓе

Според членот 3 (а) од Протоколот на ОН за спречување, сузбивање и казнување на трговијата со луѓе, особено со жени и деца (Палермо протокол), кој ја надополнува Конвенцијата на ОН за борба против транснационалниот организиран криминал (2000), „трговијата со луѓе“ претставува регрутирање, транспорт, трансфер, чување или прием на лице, со користење средства како закана или употреба на сила или други форми на принуда, киднапирање, измама, злоупотреба на сила или злоупотреба на позицијата на ранливост или на давање и добивање исплати или бенефиција за да се добие согласност на лице што има контрола врз друго лице, со цел експлоатација. Експлоатацијата вклучува минимум експлоатација на проституција на други лица или други форми на сексуална експлоатација, принудна работа или услуги, ропство или други дејства слични на ропство, робување или отстранување органи.

Според членот 3 (б) од Протоколот Палермо на ОН, регрутирање, транспорт, трансфер, чување и прием на дете со цел експлоатација, ќе се смета како „трговија со луѓе“ и во случај да не се вклучени средства дадени во параграфот (а). Според членот 3 (г) од Протоколот Палермо на ОН, „дете“ се смета секое лице што нема навршено 18 години.

2. Принудна работа

Според ИЛО Конвенцијата за принудна работа бр. 29 (1930), терминот „принудна работа“ значи сепаква работа или услуга што е изnudена од некое лице под закана за некаква казна и за која истото лице не се понудило своеволно.

3. Ропство

Според членот 1 од Конвенцијата на ОН за ропство (1926), ропство е статус или состојба на лице врз кое се демонстрира моќ како право на сопственост.

4. Криумчарење

Според Протоколот на ОН за криумчарење мигранти преку копно, море и воздух, кој ја надополнува Конвенцијата на ОН за борба против транснационалниот организиран криминал (2000), „криумчарење мигранти“ означува стекнување, директно или индиректно, финансиска или друга материјална корист преку нелегален влез на лице во држава во која лицето не е државјанин или постојан жител.

5. Илегална миграција

Според Меѓународната организација за миграции (ИОМ), илегалната миграција се однесува на најчестите форми на нерегуларна миграција, особено нелегален влез, престој и неовластена работа, и се дефинира како движење што се случува надвор од регулативните норми на земјите што испраќаат, низ кои се транзитира и кои примаат мигранти.

СОДРЖИНА

I. Националната стратегија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција

II. Националниот акциски план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција

6. Ризични групи

Социјално исклучени лица: материјално необезбедени, лица од одредени етнички заедници, трудово експлоатирани лица/деца, лица/деца што питачат, лица/деца со проблеми во семејството, деца исклучени од образовниот процес, деца што живеат без родител/назначен старател, деца од институции, малолетници - воспитно запуштени/сторители на кривични дела, жртви на семејно насилство.

7. Идентификација

Збир на постапки и мерки на надлежните институции за постапување, кои врз основа на околностите во кои е пронајдено лицето ПЖТЛ, се насочени кон собирање информации и факти со цел утврдување на елементите на трговијата со луѓе.

8. Жртва на кривично дело¹

Претставува лице што претрпело штета, вклучувајќи физичка или ментална повреда, емотивно страдање, материјална загуба или друга повреда или загрозување на неговите права и интереси како последица на сторено кривично дело.

9. Жртва на трговија со луѓе

Лице врз основа на чие сведочење или околностите во кои тој/таа е пронајден/а, укажуваат на тоа дека тој/таа е предмет на регрутирање, превезување, пренесување, засолнување или прифаќање, за цели на експлоатација. Ова лице е ставено во позиција на ранливост, со помош на „закана или употреба на сила, грабнување, измама, лага или злоупотреба на моќ“.

10. Потенцијална жртва на трговија со луѓе

Претставува лице за кое врз основа на ранливата состојба и околностите во коишто се наоѓа, постојат показатели (индикатори) дека е жртва на трговија со луѓе, но неговата идентификација сè уште не е завршена.

11. Дете²

Лице што не наполнило 18 години.

12. Непридружувано дете-странец

Непридружувано дете-странец е лице-странец што се наоѓа на територијата на РМ и кое во моментот на идентификацијата е на возраст до 18 години, не е придружувано од неговите родители или со закон од надлежна институција определен старател, или по неговото пристигнување во РМ останало без таква придружба.

13. Национален механизам за упатување

Систем на соработка преку кој државните институции ги исполнуваат своите одговорности за заштита и промоција на човековите права на жртвите на трговијата со луѓе. Ова се поврзува со поставување механизми на национално ниво, така што може да се обезбеди ефикасен систем на идентификација, упатување, прифаќање, помош и заштита на жртвите.

Канцеларијата на Националниот механизам за упатување функционира во рамките на Министерството за труд и социјална работа од септември 2005 година.

14. Транснационален механизам за упатување

Механизми и системи што се подготвени за сеопфатна помош и транснационална поддршка за жртви. Транснационалните механизми за упатување го поврзуваат целиот процес за упатување, од првична идентификација до враќање и помош во земјите на транзит, земјите на дестинација и земјите на потекло, вклучувајќи соработка помеѓу различни владини институции и ЗГ и МО.

15. Стандардни оперативни процедури

СОП уредуваат постапки, процедури и начини на обезбедување помош и заштита на сите жртви на трговијата со луѓе и илегалната миграција, преку еден сеопфатен пристап заснован на човековите права, и се фокусираат на жртвите во форма на институционализирана рамка за соработка.

16. Заштита и помош

Мерки, програми и услуги чија цел е рехабилитација на жртвите, според членот 6 од Палермо протоколот на ОН. Овие мерки може да бидат понудени од невладини, владини или меѓународни организации во земјите на дестинација, транзит и потекло. Овие мерки може да вклучуваат – но не се ограничени на – сместување, медицинска заштита, психолошка помош, едукација, стручни обуки, вработување, правна помош и транспорт.

17. Реинтеграција

Реинтеграција на жртви е повторно соединување со семејството, заедницата или нивна интеграција во нова заедница. Освен самиот чин на враќање, ова, исто така, вклучува интеграција на жртвата во социјална средина со долгорочно социјално и економско решение.

18. Враќање

Враќање на едно лице во неговата/нејзината земја и/или заедница на потекло. Во контекст на активностите за борба против трговијата со луѓе, враќањето не значи само физички транспорт на жртвата, туку, исто така, и механизми што обезбедуваат безбедно и достоинствено враќање.

¹ ЗКП на РМ, чл.21. ст.4

² Конвенција на ОН за права на детето

19. Обезбедувачи/даватели на услуги Стручен персонал од надлежни институции и организации што обезбедуваат услуги на жртвите на трговијата со луѓе (социјални работници, психолози, педагози, правници, здравствени работници и други).

20. Прифатилиште /центар за сместување Објекти што обезбедуваат привремено сместување на претпоставени жртви и жртви на трговијата со луѓе и нудат краткорочно и/или долгорочно сместување.

21. Заштита на сведоци Безбедносни мерки потребни за обезбедување безбедност на жртвите во текот на правните процедури. Заштита на сведоците може да се понуди пред, во текот на и/или по завршувањето на кривичните постапки и може да вклучи една или повеќе мерки предвидени со Законот за заштита на сведоци.

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

АВРМ	Агенција за вработување на Р. Македонија
АП	Акциски план
АПБПТЛ	Акциски план за борба против трговијата со луѓе
АПБПТД	Акциски план за борба против трговијата со деца
АСЈО	Академија за судии и јавни обвинители на РМ
БЈБ	Биро за јавна безбедност
БПТЛИИМ	Борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција
БРО	Биро за развој на образованието
ВО	Владини организации
ГО	Граѓански организации
ДИТ	Државен инспекторат за труд
ДКП	Дипломатско-конзуларно претставништво
ДЦ	Дневен центар
ЕК	Европска Комисија
ЕКЧП	Европска конвенција за човекови права
ЕЛС-/ЛС	Единици на локална самоуправа/Локална самоуправа
ЕПКМСР	Единица за прекуграничен криминал, миграции, странци и реадмисија
ЕСЧП	Европски суд за човекови права
ЕТЛКМ	Единица за трговија со луѓе и криумчарење мигранти
ЕУ	Европска Унија
ЖТЛ	Жртва на трговија со луѓе
ЗЕЛС	Здружение на единици на локална самоуправа
ЗГ	Здруженија на граѓани кои работат на превенција, помош, поддршка и заштита на жртвите на трговија со луѓе
ЗИТ	Заеднички истражни тимови
ЗКП	Закон за кривична постапка
ЗОО	Закон за облигациски односи

ЗПД	Закон за правда за децата
ИМ	Илегална миграција
ИМКР	Извод од матичната книга на родени
ИОМ	Меѓународна организација за миграции
ИЦМПД	Меѓународен центар за развој на миграциска политика
ЈУ	Јавна установа
ЈУМЦСР	Јавна установа меѓуопштински центар за социјална работа
ЈУЦСР	Јавна установа центар за социјална работа
КПД	Конвенција на ОН за правата на детето
КЗ	Кривичен законик
ЛАП	Локален акциски план
ЛК	Локална комисија
МАРРИ	Регионален центар за регионалната иницијатива за миграции, азил и бегалци
МВР	Министерство за внатрешни работи
МЗ	Министерство за здравство
МНР	Министерство за надворешни работи
МО	Меѓународна организација
МОН	Министерство за образование и наука
МП	Министерство за правда
МПГПП	Меѓународен пакт за граѓански и политички права
МПЕСКП	Меѓународен пакт за економски, социјални и културни права
МТСП	Министерство за труд и социјална политика
МЦСР	Меѓуопштински центар за социјални работи
НАП	Национален акциски план
НВО	Невладини организации
НДС	Непридружувано дете-странец
НИ	Национален известувач
НК	Национална комисија
НМУ	Национален механизам за упатување на жртвите на трговијата со луѓе
НС	Национална стратегија

ОБСЕ	Организација за безбедност и соработка во Европа
ОГРМ	Оддел за гранични работи и миграција
ОЈО	Основно Јавно обвинителство
ОКП	Оддел за крим полиција
ООН	Организација на обединетите нации
ОПЕ	Оддел за посебни единици
ОСОСК	Оддел за сузбивање на организиран и сериозен криминал
ПЖТЛ	Потенцијална жртва на трговија со луѓе
ПИМ	Посебни истражни мерки
ППЖТЛ	Претпоставена жртва на трговија со луѓе
ПС	Полициски службеник
ПЦС	Прифатен центар за странци
РКЛС	Ранлива категорија лица-странци
РМ	Република Македонија
РЦ за ГР	Регионален центар за гранични работи
СЕ	Совет на Европа
СВР	Сектор за внатрешни работи
СОП	Стандардни оперативни процедури
ТАИЕХ	Инструмент на Европската комисија за техничка помош и размена на информации
ТЛ	Трговија со луѓе
ТМУ	Транснационален механизам за упатување
УДЧП	Универзална декларација за човекови права
УЈП	Управа за јавни приходи
УНИЦЕФ	Меѓународен детски фонд на Обединетите нации
УНХЦР	Висок комесаријат за бегалци на Обединетите нации
УФР	Управа за финансиско разузнавање
ЦГИ	Центар за граѓанска иницијатива
ЦЛЖТЛ	Центар за лица-жртви на трговијата со луѓе
ЦПС	Централни полициски служби
ЦСР	Центар за социјална работа

Содржина

ВОВЕД	16	4. Стратегиски ориентации што се однесуваат на подобрување на превенцијата, заштитата, безбедното враќање и рехабилитацијата на жртвите на трговијата со луѓе и илегалната миграција, согласно Националниот акциски план 2017 – 2020 година	21
1. Методологија на изработка.....	17	4.1 Водечки принципи на Националната стратегија и акционен план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција.....	21
2. Клучни карактеристики на Националната стратегија 2017 – 2020 година и Националниот акциски план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција	18	4.2 Анализа на состојбата и процена на постојната институционална рамка	23
2.1 Клучни иновативни карактеристики во Националната стратегија и Националниот акциски план	19	4.3 Трендови на трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија.....	23
2.1.1 Поддржувачка рамка.....	19	4.4 Институционална рамка за борба против трговијата со луѓе.....	24
2.1.2 Превенција	19	4.5 Поддржувачки владини институционални механизми	24
2.1.3 Идентификација и упатување на ЖТЛ	19	4.5.1 Национална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција.....	25
2.1.4 Директна помош, заштита, интеграција и доброволно враќање на жртви на трговија со луѓе/мигранти	20	4.5.2 Национален известувач во Р Македонија.....	25
2.1.5 Ефикасно откривање и гонење на сторителите на кривично дело трговија со луѓе и криумчарење мигранти	20	4.5.3 Канцеларија на националниот координатор	25
3. Јакнење на постојните алатки и политики	20	4.5.4 Канцеларија на Национален механизам за упатување (НМУ).....	25
3.1 Зајакнати институционални капацитети на институциите и координативните тела	20	4.6 Владини институции и услуги обезбедени од здруженија на граѓани.....	26
3.2 Зајакнат фокус на откривање случаи на ТЛ и гонење на сторителите, идентификацијата и правата на ЖТЛ.....	20	5. Стратегиски ориентации што се однесуваат на усовршување на институционалната и оперативната рамка во НАП 2017 – 2020 година.....	27
		5.1 Правна рамка за борба против трговијата со луѓе и политика на кривично гонење	27
		5.2 Стратегиски ориентации за подобрување на правната рамка.....	29
		6. СТРАТЕГИСКИ ОБЛАСТИ.....	30
		7. Ризик-фактори за реализација на НС и АП.....	36

Цел и методологија за развој на Националната стратегија и Акцискиот план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција 2017 – 2020 година.

Цел, мисија и задачи

Република Македонија веќе петнаесетина години прави постојани заложби за организирано справување со трговијата со луѓе и илегалната миграција, со цел активно да се вклучи во напорите на меѓународната заедница за превенција и борба против оваа штетна појава како еден од најтешките облици на организиран криминал.

Владата на Република Македонија се обврзува на успешно спроведување на стратегиските цели и активности на Стратегијата со цел понатамошно доближување на државата до стандардите на меѓународно ниво. Во таа насока, при изработката на Националната стратегија беа сериозно земени предвид: Препораките дадени од страна на Советот на Европа, во извештајот на ГРЕТА за РМ³ за Евалуација на имплементирање на Конвенцијата на Советот на Европа „Активности против трговијата со луѓе“, Препораките на специјалниот претставник и координатор за трговија со луѓе на ОБСЕ дадени во Извештајот за посета на РМ⁴, како и други стратегиски документи и добри практики на ЕУ и ОБСЕ⁵. Дополнително, беа анализирани и интерпретирани и соодветните извештаи на Стејт департментот на САД и други релевантни национални и меѓународни документи.

Република Македонија бележи постојан напредок во оваа област. Доказ за тоа се и извештаите на ЕУ и Стејт департментот на САД, како и извештаите на другите релевантни меѓународни организации. Сепак, во поново време, Европа и Блискиот Исток беа соочени со огромен наплив на бегалци од различни делови на светот, а меѓу нив многубројни беа и лицата-жртви на трговијата со луѓе и илегалната миграција. Европа се најде пред незапаметен притисок во поновата историја. Не изостана ниту Република Македонија. Оваа нова реалност поттикна зголемен ангажман на националните институции, меѓународните организации и граѓанскиот сектор. Воедно, од новонастанатата состојба произлезе потребата од градење нова визија за справување со новите форми на миграција, трговија со луѓе и илегална миграција.

Затоа, целта на Националната стратегија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција е да поттикне зголемено разбирање за новите трендови и тенденции во оваа област на светско ниво, како и подобрување на координативните механизми за справување со оваа појава.

Мисијата на Националната стратегија е да обезбеди стратегиски приоритети за борба против трговијата со луѓе и да дизајнира општи и посебни задачи за надлежните институции, поединечно и групно, како на локално така и на национално ниво. Мисијата на Стратегијата е да обезбеди повалитетни услуги што им се обезбедуваат на жртвите и да се интензивираат превентивните и репресивните мерки за справување со кривичните дела што произлегуваат од овие дела. Националниот акциски план треба да поттикне операционализација на поставените цели, да обезбеди ши-

рока политичка и финансиска поддршка за имплементација на активностите предвидени во планот. Националниот акциски план содржи 5 стратегиски области: 1. Поддржувачка рамка, 2. Превенција, 3. Идентификација и упатување, 4. Директна помош, заштита, интеграција и доброволно враќање на жтл/мигранти, и 5. Ефикасно откривање и гоњење на сторителите на кривично дело трговија со луѓе и криумчарење мигранти.

Во него се прецизирани целите и приоритетите, резултатите што треба да бидат постигнати, дефинирани се институциите што треба да бидат носители на активностите, временската рамка за нивна реализација, индикаторите за мерење на успешноста во реализацијата на обврските, како и финансиската рамка за спроведување на планираните активности. Сето ова треба да поттикне зголемување на довербата на граѓаните на Република Македонија во начелото на владеење на правото, зголемена доверба во институциите, подобрување на состојбата со човековите права и слободи, да се запре и да се зголеми свесноста за трговија со луѓе и илегалната миграција, како и да се подобри имиџот на Република Македонија во меѓународни рамки.

1. Методологија на изработка

Националната стратегија 2017 – 2020 и Националниот акциски план беа изработени со експертска помош на надворешни консултант⁶, а врз основа на претходно спроведена евалуација на исполнетоста на Националната стратегија и Националниот акциски план 2013 – 2016 г. од страна на независен оценувач⁷.

За изработка на Националната стратегија беа земени предвид: Извештајот на независниот оценувач, извештаите на Националната комисија, годишните извештаи на националниот известувач, анализата на стандардните оперативни процедури, извештаите на НВО, извештаите на Европската Унија и Стејт департментот на САД, други извештаи на релевантни домашни и меѓународни институции и организации, неофицијални истражувања, оценки и анализи. Исто така, беше спроведена анализа на домашното законодавство, на правото на Европската Унија, меѓународното право, како и анализа на спроведувањето на постојното законодавство од страна на надлежните национални институции и органи. Дополнително, беа спроведени неколку работни составоци и работилници со цел квалитативно подобрување на текстот на Националната стратегија и Националниот акциски план. Последно, но особено значајно, Националната стратегија и акцискиот план се изработени врз основа на искуството стекнато во спроведувањето на претходните политики и мерки во борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција од страна на националните институции, меѓународните организации и здруженија на граѓани, како и од научените лекции и најдобри практики на национално, регионално и меѓународно ниво. Изработката на клучните документи се базира на начелото на инклузивност, при што беа земени предвид голем број мислења и укажувања од разни чинители.

³ Извештајот за РМ е усвоен на 14-от состанок на Комисијата на страните на Советот на Европа на 7 јули 2014 година

⁴ Посетата на амбасадорката г-ѓа Мадина Јарбусинова, специјален претставник и координатор за борба против трговијата со луѓе на ОБСЕ, е остварена на 23-26 март 2015 год

⁵ ЕУ-Стратегија за искоренување на ТЛ 2012-2016, Директива 2011/36/ЕУ за спречување и борба против ТЛ и заштита на жртвите, ОБСЕ-Акциски план за борба против ТЛ 2003-2013 и Одлука 1.107 амандман за надополнување на АП

⁶ Консултантите за подготвувањето на НС и НАП: Сандо Китанов и Јован Андоновски и евалуаторот на НС и НАП 2013-2016 беа финансиски поддржани од страна на ИОМ-Мисијата во Скопје.

⁷ Евалуација на Националната стратегија и Акциски план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија (2013-2016), Автор проф. д-р Сунчица Димитријоска, финансиски поддржано од страна на ИОМ-Мисијата на Скопје 2016.

2. Клучни карактеристики на Националната стратегија 2017 – 2020 година и Националниот акциски план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција

Националната стратегија и акцискиот план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција се во корелација со последната Стратегија на ЕУ за искоренување на трговијата со луѓе 2012 – 2016, како и Акцискиот план за борба против трговијата со луѓе на ОБСЕ и неговиот Амандман од 2013 за борба против трговијата со луѓе: една деценија подоцна, но и со позициите на ЕУ за миграцијата, која е со зголемен обем во последните неколку години.

Следствено, како приоритетни активности, истакнати се следните прашања:

Зајакнување на институционалните капацитети на владините институции и ГО за овозможување ефикасен одговор во делот на:

- подобрена и зголемена координација и соработка меѓу клучните актери и усогласеност на националните политики;
- ефикасност и ефективност во имплементацијата на планираните стратески цели преку подготвување годишни оперативни планови за спроведување на НАП и АП за борба против ТЛ со деца, а врз основа на претходно спроведена евалуација на ниво на нивно имплементирање;

- овозможување професионалност и независност во креирањето и спроведувањето на политиките;
- финансиска независност и одржливост во спроведувањето на политиките на владините институции и ГО;
- зголемен број откриени случаи на трговија со луѓе и гонење на сторителите;
- следење на трендовите на трговија со луѓе и илегална миграција на национално и интернационално ниво;
- подобрување и зголемување на идентификацијата на ЖТЛ и други ранливи категории;
- подобрување и зголемување на идентификацијата на ранливите категории мигранти;
- подобрување на превенцијата на трговија со луѓе и илегална миграција;
- овозможување соодветна помош, поддршка, заштита и реинтеграција на идентификуваните жртви на трговија со луѓе/илегални мигранти, а особено деца жртви на трговија со луѓе и НДС (непридружувани деца-странци).

Имајќи ги предвид променливите трендови во делот со илегалната миграција, при изработката на Националната стратегија и акцискиот план беа земени предвид и позициите на ЕУ за новата агенда за миграција на Унијата:

1. намалување на илегалната миграција – преку истражување, спречување и гонење на сторителите на кривичните дела - криумчарење мигранти;
2. зајакнување на граничната контрола заради идентификација на ранливите категории мигранти, потенцијални жртви на трговија со луѓе и непридружувани деца - странци;
3. контролирана политика на азил;

4. усогласување со новата политика на ЕУ за илегална миграција.

Со цел јакнење на позицијата на националниот координатор, Националната стратегија предвидува мерки и активности насочени кон јакнење на капацитетите на Канцеларијата на националниот координатор.

2.1 Клучни иновативни карактеристики во Националната стратегија и Националниот акциски план

2.1.1 Поддржувачка рамка

1. Зајакнување на капацитетите на канцеларијата на националниот координатор;
2. зајакнување на финансиските, човечките и техничките капацитети на владините институции и ЗГ во спроведувањето на политиките;
3. зајакнување на координацијата и соработката помеѓу институциите на централно, локално и регионално ниво за идентификација, помош и поддршка на потенцијални жртви и ризични групи;
4. усогласување на националната со меѓународната правна рамка;
5. наоѓање соодветен модел за воспоставување фонд за компензација на жртвите на трговијата со луѓе;
6. истражување на состојбите со трговијата со луѓе, со цел мониторинг и евалуација на политиките.

2.1.2 Превенција

1. Утврдување на ризиците и ризичните групи за појава на ТЛ и ИМ во РМ,
2. идентификација на појавните облици/трендови на ТЛ/деца, ИМ;
3. подигање на општата јавна свест за ТЛ/деца и ИМ, појавни облици и ризици;
4. зголемување на свесноста кај идентификуваните ранливи категории лица за ТЛ, појавни облици и ризици;
5. унапредување и наоѓање најефикасни механизми за намалување на причините/ранливоста за појава на ТЛ/деца;
6. зголемување на јавната свест за ТЛ со цел експлоатација, како и за последиците врз жртвата и корисниците на услуги од ЖТЛ.

2.1.3 Идентификација и упатување на ЖТЛ

1. Усовршување и примена на проактивни методи во откривањето и идентификацијата на потенцијални и ЖТЛ, со посебен осврт на деца ЖТЛ;
2. активно вклучување на повеќе владини институции/агенции и ГО во откривањето и идентификацијата на ЖТЛ;
3. проактивен пристап во откривањето потенцијални и ЖТЛ помеѓу ранливите категории мигранти/бегалци, а особено на НДС;
4. зголемување на капацитетите на вработените во ДКП во делот на идентификација на потенцијални ЖТЛ при аплицирање за виза за влез во РМ.

2.1.4 Директна помош, заштита, интеграција и доброволно враќање на жртви на трговија со луѓе/мигранти

1. Обезбедување заштита на жртвите и илегалните мигранти во согласност со меѓународните стандарди,
2. интегрирање во социјалната средина на ЖТЛ/мигрантите на кои им е одобрен привремен престој во РМ,
3. обезбедување средства за доброволно враќање на ЖТЛ/мигранти.

2.1.5 Ефикасно откривање и гонење на сторителите на кривично дело трговија со луѓе и криумчарење мигранти

Формирање национална мултидисциплинарна работна група (task force) за работа на случаи со трговија со луѓе.

1. Спроведување проактивни криминалистички истраги против сите инволвирани лица-сторители на кривични дела трговија со луѓе, истовремено и финансиски истраги за утврдување на криминалната добивка од кривични дела;
2. заштита на правата на ранливите категории сведоци/жртви во КП согласно чл.54 и 55 од КЗ;
3. примена на начелото за неказнување на жртва на трговија со луѓе, во кривична постапка.

3. Јакнење на постојните алатки и политики

3.1 Зајакнати институционални капацитети на институциите и координативните тела

Со цел ефикасен и ефективен одговор во борбата против ТЛ на националните институции, фокусот е даден на зајакнување на капацитетите во делот на човечките, материјалните и техничките капацитети и во делот на идентификацијата, заштитата, помошта и поддршката на ЖТЛ.

Стратешка цел на Националната стратегија е усогласувањето и исполнувањето на меѓународните стандарди и препораки на Советот на Европа во делот на зајакнување на капацеларијата на Националниот координатор и дефинирање на модел за зајакнување на функцијата на Националниот известувач.

3.2 Зајакнат фокус на откривање случаи на ТЛ и гонење на сторителите, идентификацијата и правата на ЖТЛ

Карактеристика на Стратегијата 2013-2016 е евидентно намалениот број на идентификувани ЖТЛ. Фокусот на оваа Стратегија е ставен на планирани стратешки цели и мерки насочени кон зајакнување на капацитетите на институциите и професионалците вклучени во процесот на откривање случаи на ТЛ, гонење на сторителите, навремена и брза идентификација на ЖТЛ, нивна соодветна заштита, помош и поддршка со целосно почитување на нивните права.

4. Стратешки ориентации што се однесуваат на подобрување на превенцијата, заштитата, безбедното враќање и рехабилитацијата на жртвите на трговијата со луѓе и илегалната миграција, согласно Националниот акциски план 2017 – 2020 година

4.1 Водечки принципи на Националната стратегија и акционен план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција

Водечките принципи се рефлектираат преку стратешките области и цели дефинирани според четирите основни компоненти на активности за борбата против трговијата со луѓе и илегалната миграција, односно поддржувачка рамка, превенција, поддршка и заштита на жртвите и мигрантите и предистражна и кривична постапка на трговијата со луѓе и криумчарањето мигранти.

Принцип 1. Владина одговорност за Стратегијата

Владата на Република Македонија презема одговорност во одредувањето на целите, спроведувањето на активностите и се стреми кон постигнување позитивни резултати од спроведените активности како национален одговор на проблемот со трговијата со луѓе и илегалната миграција.

Владата на Република Македонија потребно е во периодот на спроведување на стратешките документи да обезбе-

ди финансиски средства за реализација на стратешките цели. За таа цел, институциите надлежни за планирање и спроведување на активностите предвидени во Националната стратегија и акцискиот план треба да предвидат мерки за одржливост. Исто така, националните институции треба да планираат зголемена мобилизација на човечки ресурси, како и континуирано јакнење на нивните капацитети со цел максимализирање на ефектите од спроведувањето на активностите предвидени во Националната стратегија и Националниот акциски план.

Принцип 2. Учество на граѓанскиот сектор

Владата на Република Македонија има доминантна улога во справувањето со предизвиците и проблемите што се резултат на трговијата со луѓе и илегалната миграција. Сепак, борбата против овие несакани појави може да добие зголемен интензитет и подобри резултати доколку Владата изгради континуирано партнерство со граѓанскиот сектор. За таа цел, Владата на Република Македонија потврдува дека и при развојот и имплементацијата на програмите, мерките и активностите за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција ќе воспостави активен дијалог со (сите) засегнати страни што се надвор од системот на владата. На здруженијата на граѓани ќе им биде овозможено понатамошно градење партнерски однос и активна улога во спроведувањето анализи и истражувања, спроведувањето превентивни активности, едукација, обезбедувањето помош и поддршка на жртвите во прифатилиштата, како и во процесот на реинтеграција во социјалната средина.

Владата на Република Македонија предвидува долгорочен партнерски однос со здруженија на граѓани што покажуваат професионализам, посветеност и сигурност преку изработка на критериуми (доколку постојат, да се ревидираат

или да се подобрат) за избор на здруженија на граѓани што ќе бидат вклучени во давањето помош и заштита на жртвите на трговијата со луѓе и илегалната миграција, кои финансиски ќе ги поддржи.

Принцип 3. Третман на жртвите заснован на човековите права

Националната стратегија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција се заснова на меѓународните стандарди за човекови права, особено оние вклучени во европската Конвенција за заштита на човековите права и елементарни слободи, Конвенцијата за статусот на бегалците, како и соодветните протоколи.⁸

1. Право на живот (член 2).
2. Право да не се биде подложен на измачување, нечовечки и деградирачки третман (член 3).
3. Зabrана на ропство и принудна работа (член 4).
4. Право да не се биде незаконски држен во заложништво (член 5)
5. Право на фер-судење (член 6).
6. Недискриминација врз основа на расата, религијата или земјата на потекло (член 3).
7. Зabrана за протерување бегалец (чл. 33).
8. Почитување на правата предвидени во меѓународните конвенции ратификувани од РМ.

Владата на Република Македонија потврдува дека националните механизми за идентификација, заштита и упатување на жртвите, како и целата судска постапка, целосно се во согласност со овој пристап на човековите права. Владата се стреми кон понатамошно унапредување на заштитата на правата на жртвите во насока на обезбедување правни информации, физичка и правна заштита, материјална помош и надомест, кои водат кон овозможување нивна одржлива интеграција и рехабилитација.

Превенцијата на трговијата со деца и адекватната заштита е постојан приоритет на Владата и е идентификуван како еден од клучните предизвици за претстојниот период.

Принцип 4. Интердисциплинарна координација и партиципативен пристап

Владата на Република Македонија презема обврска да осигури интердисциплинарна координација во насока на реализација на Националната стратегија и Акцискиот план. Исто така, Националната комисија ќе осигури учество на сите надлежни и заинтересирани национални институции во планирањето, реализацијата и промоцијата на активностите предвидени со Националната стратегија и Акцискиот план.

Принцип 5. Одржливост

Со цел осигурување одржливост и спроведливост на Националната стратегија и Акцискиот план, Владата на Република Македонија развива механизми на мониторинг и

евалуација, кои ќе бидат насочени кон следење на степенот на реализација на планираните активности во Националната стратегија и Акцискиот план. Владата на Република Македонија се стреми структурите и алатките да бидат во целосна функција на остварување на поставените цели на стратешките документи, преку обезбедување соодветни средства од Буџетот на државата, како и преку обезбедување на потребните човечки ресурси, приспособени на среднорочното планирање.

4.2 Анализа на состојбата и процена на постојната институционална рамка

Трговијата со луѓе и илегалната миграција се глобален проблем, кој стана забележителен и во Република Македонија. Илегалната миграција има тренд на зголемување. Постои комбинирана надлежност на повеќе институции во справувањето со трговијата со луѓе и илегалната миграција, активности координирани од страна на Националната комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција. Комисијата е составена од претставници на владини институции, раководена од национален координатор. Комисијата располага со административно тело, Секретаријат и Подгрупа за борба против трговијата со деца. Иако меѓуресорската активност дава резултати, сепак, потребно е да се разгледа можноста за зајакнување на капацитетите на канцеларијата на националниот координатор и дефинирање модел за зајакнување на функцијата на националниот известувач, кои се едни од клучните препораки на Советот на Европа во делот на усогласувањето на домашната регулатива со меѓународните правни инструменти.

4.3 Трендови на трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија

Анализа на состојбата

Анализата на состојбата и трендовите покажуваат зголемена миграција со карактеристика на мешани миграциски движења на мигранти и бегалци, од кои голем дел им припаѓаат на ранливите категории лица, како што се: непридружувани деца, потенцијални и ЖТЛ, самохрани родители со деца, стари лица и лица со посебни потреби.

Забележано е значително зголемување на бројот на нелегалните мигранти и се очекува оваа тенденција да постои и во следните неколку години. Најчесто станува збор за мигранти што транзитираат низ Република Македонија, затоа што државата е крстосница на меѓународни коридори. Постои и т.н. рута „Западен Балкан“, низ која само во минатите две години поминаа преку еден милион мигранти и голем број нелегални мигранти.

Како земји на потекло на илегалните мигранти се јавуваат Сирија, Авганистан, Пакистан, земји од Блискиот и Далечниот Исток и Африка. Илегалните мигранти најчесто влегуваат од јужната граница на Република Македонија со Република Грција, на подрачјето на општина Гевгелија и околината. Излегуваат од земјата најчесто на северната граница, со Република Србија, преку нелегални премини на подрачјето на општините Куманово и Липково. При тоа, во неколку наврати се откриени нелегални центри при влез и излез од земјата. Исто така, постои крак и кон Република Косово, кој се користи како алтернатива на постојниот коридор кон Република Србија. Транзитот низ Република Македонија се спроведува на организиран начин од страна на криминални групи. Транспортот најчесто се врши со пат-

⁸ Извештајот за РМ е усвоен на 14-от состанок на Комисијата на страните на Советот на Европа на 7 јули 2014 година

нички моторни возила или со автобуси, односно возови. Забележителен е и бројот на непридружуваните деца-странци. Неретко, предизвикани од зголемениот број легални мигранти, на границите се случуваа инциденти и тензии, за што беше потребно ангажирање на зголемен број припадници на безбедносните сили со цел спречување на нелегалните или нерегистрираните мигранти да влезат. За да се обесхрабрат нелегалните влегувања, да се контролира и да се канализира протекот на мигранти кон легалните премини за влез и миграција, беше подигната безбедносна ограда, засилена на деловите на границата за кои постоело сомневање дека се користат за нелегален премин. Македонските безбедносни сили успеаја да спречат влегување на преку седум илјади нелегални мигранти само во текот на 2016 година.

Македонските власти побараа билатерална помош од земјите-членки на ЕУ со надзор на границата и опремата, како и преместување на граничната полиција, за да ѝ помогне на македонската гранична полиција со патроли, регистрација и идентификација и со безбедносни проверки. Досега неколку земји одлучија да испратат свои полициски претставници: Хрватска, Унгарија, Србија, Словенија, Чешка, Словачка и Австрија.

Исто така, справувањето со трговијата на луѓе сè уште е предизвик за државата. Република Македонија сè уште е земја на потекло, транзит и дестинација, како и постоење на внатрешна ТЛ со цел трудова и сексуална експлоатација. Најчесто станува збор за лица од ранливите категории, поттикнати од различни општествени, економски и социјални фактори, како што се: сиромаштијата, половата дискриминација, семејното насилство и други лични состојби на жртвата, како што се возраста, здравствената состојба, посебни потреби и сл. Во периодот 2013 – 2015 година идентификувани се 27 жртви на трговија со луѓе. Од нив, 18 деца

и 9 полнолетни лица. Како домашни државјани се јавуваат 19 лица, а 8 се странски државјани. По основа на жртви на трговија со луѓе, идентификувани се 27 лица што биле цел на експлоатација, и тоа: трудова – 3 лица, сексуална – 9 лица, трудова и сексуална – 9 лица и присилен брак – 6 лица. Најчесто станува збор за жени. Следствено, надлежните институции документирале 244 предмети во врска со трговија со луѓе и илегална миграција. Во периодот 2013 – 2015 година за трговија со луѓе и илегална миграција биле поднесени пријави против 338 лица, а изречени се пресуди за 186 лица. Од нив, 11 добиле условна казна затвор, а 175 добиле ефективна казна затвор.

4.4 Институционална рамка за борба против трговијата со луѓе

Република Македонија ги гради сопствените капацитети за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција од 2001 година. Постојат институции со општа надлежност во оваа област, како што се: Министерството за внатрешни работи, Министерството за надворешни работи, Министерството за труд и социјална политика, Министерството за правда, Министерството за образование и наука, Министерството за здравство, Основното јавно обвинителство за гонење организиран криминал и корупција и други.

4.5 Поддржувачки владини институционални механизми

Постои и специјализирано тело, Национална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција, кое е формирано во 2001 година. Националната комисија е формирана со задача да врши: мониторинг и анализа на состојбите во врска со трговијата со луѓе и илегалната миграција, да ги координира активностите на надлежните инсти-

туции во и надвор од системот на Владата и да организира и да спроведува соработка со релевантни меѓународни организации и здруженија на граѓани. Комисијата се состои од 15 члена, делегирани од погоренаведените институции.⁹

4.5.1 Национална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција

За дејствувањето на Националната комисија е воспоставен основен систем на работа и координација. Комисијата работи на состаноци и функционира на основа на меѓуинституционално информирање и соработка. Комисијата за своето работење дава информации и поднесува извештаи. Институциите-членки на Националната комисија меѓусебно соработуваат, разменуваат информации и ги спроведуваат активностите планирани во Националната стратегија и Акцискиот план.

Националната комисија има Секретаријат, кој е формиран уште во 2003 година и се состои од претставници на владини институции, претставници на меѓународни организации, здруженија на граѓани и сл.

Исто така, во рамките на Националната комисија постои и Подгрупа за борба против трговијата со деца. Активностите на ова тело се насочени кон спречување на трговијата со деца и подобрување на заштитата на малолетните жртви, како и координација на соработката меѓу засегнатите страни.¹⁰

4.5.2 Национален известувач во Р Македонија

Во Република Македонија, Национален известувач за трговијата со луѓе е востановен по предлог на Националната комисија, а назначен е од страна на Владата на РМ во 2015 година. Според својот мандат, Националниот известувач е одговорен да врши: надгледување на севкупните активности за борба против трговијата со луѓе, собирање и анализа на податоци од релевантни партнери, мониторинг и евалуација на спроведување на НАП, носење заклучоци и давање препораки за подобрување и усовршување на борбата против трговијата со луѓе во однос на спроведувањето закони, политики за подобар институционален одговор и препораки за ревизија на стратемските цели и изработка на годишен извештај. Секоја година Националниот известувач поднесува соодветен извештај.

4.5.3 Канцеларија на националниот координатор

Канцеларијата на Националниот координатор е сместена во рамките на МВР и е основана во 2007 година. Целта на канцеларијата е да обезбеди техничка и логистичка поддршка на Националната комисија. Од 2009 година канцеларијата на националниот координатор е институционализирана.

4.5.4 Канцеларија на Национален механизам за упатување (НМУ)

Канцеларијата на Национален механизам за упатување (НМУ) од 2009 година е институционализирана во рамките на МТСП – Сектор за еднакви можности. Улогата на НМУ е

⁹ МВР, МНР, МТСП, ОЈО за гонење организиран криминал и корупција, Основен суд Скопје 1, МП, МОН и МЗ

¹⁰ Со Подгрупата претседава советник за заштита и превенција од трговија со луѓе од МТСП – НМУ, а членуваат соодветни претставници на МВР, претставници на странски ДКП, меѓународни организации, здруженија на граѓани и заменик на народниот правобранител во улога на надворешен член/набљудувач.

да обезбеди адекватна идентификација, помош и заштита, засновани врз меѓународните стандарди за човекови права за жртви на трговијата со луѓе, особено на малолетни лица и без оглед на националноста, етничката припадност, возраста или полот. НМУ соработува со другите институции и засегнати страни во процесот на превенција, идентификација, поддршка и заштита на жртвите на трговијата со луѓе, особено децата.

4.6 Владини институции и услуги обезбедени од здруженија на граѓани

Прифатен центар за странци/ Центар за лица-жртви на трговија со луѓе

Во Република Македонија постојат два објекти во кои се обезбедува прифаќање и сместување на странски и домашни жртви на трговијата со луѓе/деца.

Прифатниот центар за странци е објект во сопственост на државата, управуван од МВР и е во функција од 2001 година. Центарот е наменет за сместување странски државјани, претпоставени жртви и жртви на трговија со луѓе. На сместените лица во Прифатниот центар за странци им се нуди сместување, медицинска помош и заштита, правни совети и застапување и психосоцијална поддршка, како и услуги за враќање и реинтеграција. Во Прифатниот центар за странци во текот на 2015 година беа сместени 56% повеќе лица од минатата година, односно беа сместени 1.346 (896) лица, од кои најголем дел, или 75%, се државјани на Сирија, Авганистан и Ирак.

Формирани се **Привремениот транзитен центар – Гевгелија** и **Привремен транзитен центар – Табановце** со улога прифаќање, евидентирање, издавање потврди за искажана

намера за азил и подготовка на мигрантите за понатамошен транспорт. Исто така, во близина на границата со Република Србија, кај граничниот премин „Табановце“ е формиран Привремен транзитен центар, кој е наменет за мигрантите што транзитирале низ земјата со намера да ја преминат државната граница кон Република Србија. Вкупниот капацитет на двата прифатни центри (Гевгелија и Табановце) изнесува вкупно 2.000 места 1.500 места во Гевгелија и 500 во Табановце. Тие функционираат со помош на надлежните институции во Република Македонија (МВР, МТС, МЗ) и поддршка и помош од невладини и меѓународни организации. Екипите на Црвениот крст на Македонија континуирано им даваат поддршка на мигрантите, за време на нивниот престој во привремените транзитни центри им се дава лекарска помош, храна и вода, ќебиња, облека и средства за лична хигиена. Во прифатните центри се присутни и МО и ЗГ, кои исто така им даваат помош на мигрантите.

Центарот за лица-жртви на трговија со луѓе е државно прифатилиште на МТСП, формирано во 2011 година. Во него се сместуваат жртвите на трговија со луѓе, домашни и странски државјани на кои им е одобрен привремен престој.

5. Стратегиски ориентации што се однесуваат на усовршување на институционалната и оперативната рамка во НАП 2017 – 2020 година

Со цел обезбедување одржливост на активностите за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција, Националната комисија ќе обезбеди:

- адекватни човечки, технички капацитети и финансиска поддршка за унапредување на областа на борбата против трговијата со луѓе и илегалната миграција;
- Националната комисија се обврзува да развие координација со локалните власти, со цел подобрување на капацитетите за борба против трговијата со луѓе во Р Македонија;
- Националната комисија се стреми кон подобрување на системот за собирање и обработка на точни статистички податоци преку воспоставување централизирана база за жртви и сторители.

5.1 Правна рамка за борба против трговијата со луѓе и политика на кривично гонење

Анализа на развојот на правната рамка – создадена е широка правна рамка за борба против трговијата со луѓе, која

е засилена и хармонизирана со европското законодавство и со меѓународното право и стандарди.

Уставот на Република Македонија (член 29) гарантира дека странците во Република Македонија уживаат слободи и права, под услови утврдени со закон и со меѓународни договори. Основните права и слободи на легалните мигранти, утврдени со Уставот на Република Македонија, се разработени во неколку законски прописи: правото на влез и престој на странците во Република Македонија, како и нивните права и должности, се уредени со **Законот за странците**¹¹. Врз основа на Законот за странци, донесени се следните подзаконски акти за спроведување на Законот:

1. Правилник за странци;
2. Правилник за патни и други исправи за странец;
3. Правилник за куќниот ред на Прифатниот центар за странци;
4. Правилник за начинот на издавање визи за странци, продолжување, скратување на нивната важност, отповикување и поништување визи, како и за образецот на визи и за водење евиденција.

Законот за вработување и работа на странци¹² - ги уредува условите според кои странците може да се вработуваат и да работат во Република Македонија.

Закон за основно образование - го прокламира основното начело дека децата со странско државјанство што престојуваат во Република Македонија имаат право на основно образование под еднакви услови како децата-државјани на Република Македонија.

¹¹ Службен весник на Република Македонија бр. 35/2006, 66/2007, 117/2008, 92/2009, 156/2010, 158/2011, 84/2012, 13/2013, 217/2015).

¹² Службен весник на Република Македонија бр. 70/2007, 5/2009, 35/2010, 148/2011, 84/2012, 217/2015)

Закон за средно образование - предвидува дека странските државјани можат да стекнат средно образование и имаат право да бараат нострификација или еквиваленција на свидетелството стекнато во странство.

Закон за високо образование - пропишува дека странските државјани се запишуваат на студии под исти услови како и државјаните на Република Македонија. На странските државјани може да им се ограничи или ускрати уписот доколку станува збор за студии што се однесуваат на воено или полициско образование или студии што се од интерес за националната безбедност.

Закон за волонтерство - со овој закон се уредуваат волонтерството, условите и начинот на вршење на волонтерството, правата и обврските на волонтерите и евиденцијата на волонтерската работа. Споменатиот закон наведува дека волонтер може да биде домашно и странско физичко лице.

Закон за здравствена заштита – ја гарантира основната здравствена заштита за странски државјани вработени на територијата на Република Македонија, странци што се на школување или стручно оспособување во Република Македонија, странци што на територијата на Република Македонија се во служба во меѓународни организации, странски конзуларни или други претставништва или во лична служба на странски државјани што уживаат дипломатски имунитет.

Закон за здравствено осигурување - со овој закон се утврдува здравственото осигурување на граѓаните и на странците, правата и обврските на здравственото осигурување, како и начинот на спроведување на осигурувањето. И овој закон ги уредува правата и условите за здравствено осигурување на истите категории на странци наведени во Законот за здравствена заштита.

Кривичен законик - ги инкриминира делата трговија со луѓе (чл.418-а), криумчарење мигранти (чл.418-б), организирање група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе и криумчарење мигранти (чл.418-в) и трговија со дете (чл.418-г).

Законот за странци инкриминира уште две кривични дела поврзани со миграцијата, и тоа:

- помагање на странец при недозволен влез и транзит;
- помагање на странец при незаконски престој.

На 18 јуни 2015 година беа донесени измените во **Законот за азил и привремена заштита**. Со наведените законски измени направена е дистинкција помеѓу намерата за поднесување барање за азил и поднесување на самото барање за азил (подетални информации во делот за азил). Истовремено, со наведените законски измени им се овозможи на мигрантите легално да транзитираат низ земјата и да искажат намера за поднесување барање за признавање право на азил. Главни цели на овие измени беа:

- подобрување на условите за медицинска и хуманитарна помош на мигрантите;
- зголемување на безбедноста на мигрантите (намалување на бројот на кривичните дела);
- намалување на бројот на сообраќајните и железничките несреќи во кои се жртви мигрантите;
- намалување на бројот на криумчарење мигранти;
- поефикасно евидентирање на мигрантите што влегуваат во Р. Македонија.

Донесени се **Стандардни оперативни процедури** за постапување со непридружувани деца-странци (СОП за НДС) и **Стандардни оперативни процедури** за постапување со ранливи категории странци (СОП за РКЛС).

5.2 Стратегиски ориентации за подобрување на правната рамка

Извршената длабинска техничка анализа на националното законодавство покажа висок степен усогласеност на европското правно наследство со повеќето директиви во областа.¹⁵ Меѓутоа, анализата покажа и на потребата од понатамошно усогласување на националното законодавство со Директивата 2008/115/ЕК на Европскиот парламент и Советот за заеднички стандарди и постапки во земјите-членки за враќање на државјани на трета земја со нелегален престој, како и Директивата 2011/98/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот од 13 декември 2011 година за единствена постапка за барање единствена дозвола за државјани на трети земји да престојуваат и да работат на територијата на земја-членка и за заеднички правила за работници на трети земји што законски престојуваат во земја-членка (Директива за единствена дозвола).

Исто така, потребно е да се земе предвид и Директивата 2011/36/ЕУ за борба против ТЛ и правата на ЖТЛ.

Националната комисија со цел усогласување на домашната правна легислатива согласно со меѓународните правни инструменти што ги регулираат трговијата со луѓе и илегалната миграција ќе:

- спроведе анализа на домашната правна легислатива со цел утврдување на степенот на нејзината усогласеност со меѓународните правни инструменти,
- ќе предложи предлог-амандмани за измена на потребната законска регулатива со цел нејзино усогласување,
- Националната комисија ќе спроведе прератификациона постапка со цел анализа на усогласеноста на следните меѓународно-правни инструменти:
- Конвенцијата бр.189 на Меѓународната организација на трудот „За пристојна работа на домашните помошници“, која служи како моќен инструмент за спречување на трговијата со луѓе за трудова експлоатација, особено за принудната работа во домашни услови.
- Меѓународната Конвенција за заштита на правата на сите работници-мигранти и членовите на нивните семејства од 1990 година. Усвојувањето на оваа конвенција е особено важно, земајќи го предвид фактот дека Република Македонија стана земја на транзит и дестинација за зголемениот протек на мигранти.

¹⁵ Директива 2003/86/ЕК на Советот (22 септември 2003 година) за правото за повторно обединување на семејството. Директива 2003/109/ЕК на Советот од 25 ноември 2003 за статусот на државјани на трети земји што се жители со долготраен престој, изменета со Директивата 2011/51/ЕУ на Европскиот парламент и Советот од 11 мај 2011 година. Директива на Советот 2005/71/ЕК од 12 октомври 2005 година за посебна постапка за дозвола за влез на државјани од трети земји за целите на научно истражување. Директива на Советот 2004/114/ЕК од 13 декември 2004 година за условите за прифаќање државјани на трети земји за целите на студии, размена на ученици, обука без надомест или волонтерски сервис. Директива 2004/81/ЕК на Советот од 29 април 2004 година за дозвола за престој издадена на државјани од трети земји што се жртви на трговија со луѓе или што биле предмет на дејство за олеснување на илегалната имиграција и кои соработувале со надлежните власти. Регуллатива (Советот на ЕУ) бр. 1030/2002 на Советот од 13 јуни 2002 година за утврдување еднообразен формат на дозволи за престој за државјани на трети земји.

6. СТРАТЕГИСКИ ОБЛАСТИ

Стратегиски области на НС се: поддржувачка рамка; превенција; идентификација и упатување; директна помош, заштита, интеграција и доброволно враќање на жтл/мигранти и ефикасно откривање и гонење на сторители на к.д. ТЛ и КМ.

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ
Зајакнување на капацитетите на координативните структури	Зајакнати се капацитетите на канцеларијата на националниот координатор; Зајакнати се капацитетите на националниот известувач.
Зголемување на човечките и техничките капацитети на МВР во борбата против ТЛ и ИМ	МВР/ЕТЛКМ се пополнети со ПС согласно со Актот за систематизација, техничките капацитети за ефикасно откривање се подобрени.
Јакнење на капацитетите на НМУ и МЦСР/ЦСР	Зголемена е ефикасноста во работењето на НМУ и МЦСР/ЦСР. Во секој МЦСР/ЦСР распоредени се социјални работници надлежни за работа со ЖТЛ.
Финансиска поддршка од страна на Владата на РМ на ЗГ што работат во делот на превенцијата, помошта, поддршката и заштитата на ЖТЛ	Обезбедени се финансиски средства за ЗГ што работат во областа на превенцијата, помошта, поддршката и заштитата на ЖТЛ.
Целосно оперативно функционирање на ЦЖТЛ	<p>Определен е годишниот буџет од страна на МТСП-НМУ и овозможено е оперативно функционирање на ЦЛЖТЛ.</p> <p>Зајакнати се човечките капацитети на МТСП-НМУ/МЦСР Скопје во делот на давање помош, заштита и поддршка на ЖТЛ во ЦЛЖТЛ;</p> <p>Активно се вклучени селектирани ЗГ во давањето психосоцијална помош и поддршка на ЖТЛ во ЦЛЖТЛ.</p>
Подобрување на капацитетите и условите во Прифатниот центар за странци	Капацитетите се зголемени, условите за сместување странци, ранливи категории странци, НДС и семејства се подобрени.

Зајакнување на капацитетите на локалните комисии за БТЛИМ

Финансиско буџетирање за имплементација на ЛАП за ТЛ на локалните комисии: Битола, Штип, Гевгелија, Велес, Прилеп и Тетово.

Утврдување на општините во кои е потребно формирање локални комисии за БТЛИМ и формирање нови ЛК за БТЛИМ.

Зајакнување на координативната улога на НК и подобрена транспарентност во спроведувањето на активностите

Обезбедена е функционална поврзаност и координација помеѓу Националната комисија, Секретаријатот, подгрупата за деца и локалните комисии.

Обезбедена е ефикасност во имплементирањето на политиките.

Обезбедена е транспарентност во работењето на Националната комисија.

Усогласување на националната со меѓународната правна рамка

Националната правна рамка е во целост усогласена со меѓународната правна регулатива во делот на ТЛ и правата на ЖТЛ/мигрантите;

Ратификација на меѓународни правни инструменти;

Регулирање на прашањето за формирање државен фонд за компензација на жртвите на кривични дела со елемент на насилство.

Воспоставување и зајакнување на меѓународната соработка и координација помеѓу релевантните владини институции и ЗГ во областа на ТЛ и ИМ

Воспоставена е и зајакната меѓународната соработка на владините институции и на ЗГ во областа на ТЛ/ИМ.

Унапредување на системот за управување со информации

Националната комисија и националниот известувач навреме се информирани за планираните и преземените активности согласно НАП од страна на владините институции и ЗГ.

Истражување на состојбите со ТЛ и ИМ, утврдување на карактеристиките и трендовите на феноменот на трговија со луѓе во национални рамки, а особено на трговијата со деца за целите на сексуална и трудова експлоатација, присилни бракови и присилно питачење, сè со цел мониторинг и евалуација на националните политики	Појавата на ТЛ и ИМ во РМ е соодветно истражена и анализирана, утврдени се карактеристиките и трендовите на ТЛ, а особено на ТЛ со деца со цел сексуална и трудова експлоатација и присилни бракови.
Утврдување на ризици и ризични групи за појава на ТЛ, трговија со деца и ИМ во РМ	Идентификувани се ризиците за појава на ТЛ/трговија со деца, ИМ и ризичните категории лица, а особено деца;
Идентификација на појавните облици/трендови на ТЛ/деца, ИМ на национално ниво	Идентификувани се новите трендови на ТЛ во делот на регрутација, транспорт/трансфер и видови експлоатација, како и трендовите на ИМ.
	Зајакнати се капацитетите на вработените во образовниот систем и предучилишните установи во РМ во делот на ТЛ, особено за трговијата со деца;
Зајакнување на капацитетите на надлежните државни институции и ЗГ во делот на превенирање на ТЛ/трговија со деца	Зголемена е информираноста на учениците во основно/средно и студенти во високото образование за ТЛ, појавни облици и ризици, со посебен акцент на ризиците од трговијата со деца;
	Зајакнати се капацитетите на трудовите инспектори во откривањето и спречувањето на трудовата експлоатација;
	Зголемена е информираноста на здравствените работници за ТЛ и појавните облици;
	Зголемена информираност и одговорност на медиумите за ТЛ и појавните облици;
	Зајакнати се капацитетите на вработените во ДКП на РМ во странство за ТЛ, појавни облици и ризични категории лица.

Подигање на јавната свест за ТЛ/деца и ИМ, појавни облици и ризици Зголемување на свесноста кај идентификуваните ранливи категории лица, за ТЛ, појавни облици и ризици	Јавноста е информирана на ниво на свесност и препознавање на појавните облици и ризици од ТЛ/деца и ИМ. Зголемена е свесноста кај ранливите категории лица на ниво на препознавање на ТЛ/деца, појавни облици и ризици; Зголемена е свесноста кај корисниците на програмата „Работи и патувај“ за препознавање на ризиците од ТЛ со акцент на ризиците од трудовата експлоатација.
Унапредување и наоѓање на најефикасните механизми за намалување на причините/ранливоста за појава на ТЛ/деца	Подготвена е Национална програма/Курикулум со наставни содржини за обука во средното и високото образование за ТЛ; Преземени се административни, економски и социјални мерки насочени кон ранливите категории лица, со цел намалување на ранливоста од ТЛ.
Зголемување на јавната свест за ТЛ со цел експлоатација, за последиците по жртвата, како и за казнувањето на корисниците на услуги од ЖТЛ	Зголемена е јавната свест за последиците од ТЛ по самата жртва, како и за казнувањето на корисниците на услуги од ЖТЛ.
Усовршување и примена на проактивни методи во откривањето и идентификацијата на потенцијални и ЖТЛ, со посебен осврт на деца ЖТЛ	Ефикасна примена на индикаторите за идентификација на ЖТЛ и СОП за постапување со ЖТЛ.
Активно вклучување на повеќе владини институции/агенции и ЗГ во откривањето и идентификацијата на ЖТЛ	Проширен е бројот на владините институции/агенции и ЗГ во откривањето и идентификацијата на ЖТЛ.
Проактивен пристап во откривањето потенцијални и ЖТЛ помеѓу ранливите категории мигранти/бегалци, а особено на НДС	Идентификувани се ранливите категории странци помеѓу мигрантите/бегалците, а особено НДС, и спроведено е нивно профилирање со цел идентификација на потенцијални и ЖТЛ.

Зголемување на капацитетите на вработените во МНР/ДКП во делот на идентификација на потенцијални ЖТЛ при аплицирање за виза за влез во РМ

Вработените во МНР што се упатуваат на работа во ДКП на РМ во странство да се обучат за идентификација на потенцијални ЖТЛ помеѓу барателите на виза.

Обезбедување заштита и помош на ЖТЛ и илегални мигранти во согласност со меѓународните стандарди

Обезбедено е безбедно место за сместување и дадена првична помош на ЖТЛ и мигранти согласно меѓународните стандарди;

Зајакнати се капацитетите на стручните кадри во ЦЛЖТЛ и Прифатниот центар за странци;

Интегрирање на ЖТЛ/ранливите категории мигранти/баратели на азил во социјална средина на кои им е одобрен привремен престој во РМ

Потенцијалните и ЖТЛ, ранливите категории мигранти и другите категории на мигранти се информирани за нивните права и обврски и им е обезбедена правна помош и поддршка.

Континуирано се спроведувани програми за помош, поддршка и реинтеграција на ЖТЛ/мигранти/баратели на азил;

Формирање на национална работна група (Task force) за работа на случаи на ТЛ

Формирана е национална работна група (Task force) за работа на случаи на ТЛ.

Спроведување проактивни криминалистички истраги против сите инволвирани лица сторители на КД на ТЛ, истовремено и спроведување финансиски истраги за утврдување на криминалната добивка од КД

Успешно планирани и ефикасно спроведени проактивни криминалистички истраги за ТЛ.

Зголемување на прекуграничната полициска соработка во областа на ТЛ и КМ

Соработката е зајакната, разменети се информации и спроведени се заеднички истраги за ТЛ и КМ.

Зајакнување на капацитетите на ЈО и судовите во водењето на кривичните пријави со цел ефикасно гонење на сторителите на ТЛ

Јавните обвинители и судиите се обучени за сите форми на ТЛ, начин на извршување на делото и одземање на имотната корист.

Заштита на правата на ранливите категории сведоци/ жртвите во кривичната постапка согласно со чл.54 и 55 од ЗКП

Во кривичната постапка на ранливите категории сведоци/жртви на ТЛ им се обезбедени правата согласно со одредбите од чл.54 и 55 од ЗКП.

Примена на начелото за неказнување на ЖТЛ во кривичните пријави

Најден е соодветен модел за примена на начелото за неказнување на ЖТЛ.

7. Ризик-фактори за реализација на НС и АП

Како ризични фактори за реализација на НС и АП се идентификувани следните индикатори: време за реализација на НС и АП, персонал и буџет.

Временска рамка за реализација на НС и АП изнесува 4 години, што претставува доволен временски период за исполнување на целите на НС и АП. Сепак, во услови на чести и брзи политички, економски и правни промени, како и промени предизвикани од зголемениот бран на мигранти од Блискиот Исток, Азија и Африка, кон Европа, постои можност да дојде до промена на приоритетите и редоследот на реализација на целите на НС и АП. Во таков случај, постои ризик да се пробие временската рамка за реализација на НС и АП.

Исто така, ризик што треба да се предвиди е недоволната кадровска екипираност на некои од институциите што се задолжени за спроведување на дел од активностите предвидени во АП. АП предвидува мерки за надминување на оваа состојба, кои треба да овозможат зајакнување на капацитетите на координативните структури.

Последно, но особено значајно, ризик за реализацијата на НС и АП е обезбедувањето финансиски средства за спроведување на целите и очекуваните резултати на НС и АП. За таа цел, потребна е заложба на Владата на Р. Македонија за планирање и распоредување соодветни буџетски средства на институциите задолжени за спроведување на целите и очекуваните резултати.

НАЦИОНАЛЕН
АКЦИСКИ
ПЛАН ЗА
БОРБА
ПРОТИВ
ТРГОВИЈАТА СО
ЛУЃЕ И
ИЛЕГАЛНАТА
МИГРАЦИЈА ВО
РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА
2017-2020 година

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/ НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ- учесник на активност			

1. ПОДДРЖУВАЧКА РАМКА

1.1 Зајакнување на институционалните капацитети:

Зајакнување на капацитетите на координативните структури	Зајакнати се капацитетите на Канцеларијата на националниот координатор	1. Селектирање и избор на стручни соработници што ќе бидат распоредени на работни должности во Канцеларијата на националниот координатор		НК/МВР	2017-2018	Број на избрани стручни соработници	Нема
		2. Материјално/техничко опремување на Канцеларијата на националниот координатор согласно потребите на новоизбраните извршители		НК/МВР	2017-2018	Вид и количество на материјално-техничкото опремување	МВР
	Зајакнати се капацитетите на националниот известувач	3. Спроведување компаративна анализа на најдобрите ЕУ-практики во однос на зајакнувањето на функцијата на националниот известувач		НИ/МВР	2017-2018	Подготвена компаративна анализа	МВР
		4. Дефинирање модел што ќе придонесе кон зајакнување на позицијата на НИ		НИ/МВР	2017-2018	Дефиниран модел	МВР
Зголемување на човечките и техничките капацитети на МВР во борбата против ТЛ и ИМ	МВР/ЕТЛКМ пополнети со ПС согласно со Актот за систематизација, техничките капацитети за ефикасно откривање се подобруваат	5. Спроведување интерен оглас од страна на ОСОСК за избор на ПС во ЕТЛКМ согласно со Актот за систематизација		МВР/ОСОСК	2017-2018	Број на пополнетите празни места согласно Актот за систематизација	МВР
		6. Предлог-измена на Актот за систематизација на работните места на МВР, со цел дефинирање на работните места во рамките на - СВР - Одделение за криминалистички работи/надворешни канцеларии за криминалистички работи при полициска станица од општа надлежност, - РЦ за ГР/ ЕПКМСР, кои ќе бидат надлежни за постапување во случаи на ТЛ		МВР/БЈБ	2017	Број на Актот за измена на систематизацијата	Нема
		7. Обука на новопримените ПС во ЕТЛКМ и на распоредените ПС надлежни за постапување по ТЛ во рамките на СВР/РЦ за ГР		МВР/Центар за обука-Идризово	2017-2018	Број на спроведените обуки/обучени ПС	МВР
		8. Набавка на материјално- технички средства и информатичка опрема согласно новоизбраните полициски службеници во ЕТЛКМ		МВР	2017-2018	Вид и број на набавените материјално-технички средства и информатичка опрема	1. МВР 2. Донатори/МО
Јакнење на капацитетите на НМУ и МЦСР/ЦСР	Зголемена ефикасност во работењето на НМУ и МЦСР/ЦСР. Во секој МЦСР/ЦСР, распоредени социјални работници надлежни за работа со ЖТЛ	9. Зголемување на човечките и техничките капацитети на НМУ и МЦСР/ЦСР - Потпишување договори/меморандуми за соработка помеѓу МТСП-НМУ и ЗГ што работат со ЖТЛ во делот за помош, поддршка, заштита и ресоцијализација		1. МТСП-НМУ 2. ЗГ	2017-2018	Број на социјалните работници што со решение се прераспоредени за работа со ЖТЛ - Спецификација на набавената и распоредена техничка опрема во ЦСР - Број на потпишаните договори/меморандуми	1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/ НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ- учесник на активност			
Финансиска поддршка од страна на Владата на РМ на ЗГ што работат во делот за превенција, помош, поддршка и заштита на ЖТЛ	Обезбедена е финансиска поддршка на ЗГ што работат во областа на превенцијата, помошта, поддршката и заштитата на ЖТЛ	10. НК да достави Информација до Владата на РМ за потребата и оправданоста од финансиската поддршка на ЗГ што работат на ТЛ во делот на превенцијата, заштитата и поддршката на ЖТЛ, во склоп на Програмата за поддршка на граѓанскиот сектор		НК	2017-2020 еднаш годишно	Доставена информација до Владата на РМ	Влада на РМ
		11. Дополнување/ажурирање на критериумите за избор на ЗГ што може да аплицираат за добивање грантови од областа на ТЛ, со цел постигнување квалитет во давањето на услугите		МТСП/НМУ/Генерален секретаријат на Владата на РМ	2017	Ажурирани критериуми	Нема
		12. Финансиска поддршка од страна на Владата на РМ на ЗГ што работат во делот на превенцијата, помошта, поддршката и заштитата на ЖТЛ		Влада на РМ-Генерален секретаријат	Еднаш годишно 2017-2020	- Објавен повик од страна на Владата за финансирање најмалку 4 ЗГ - Избрани најмалку 4 ЗГ и одобрени финансиски средства - Број на одобрените грантови и висина на доделениот износ	Влада на РМ- Генерален секретаријат
Целосно оперативно функционирање на ЦЛЖТЛ	Определен годишен буџет од страна на МТСП-НМУ и овозможено оперативно функционирање на ЦЛЖТЛ	13. Подготвување анализа за неопходните финансиски средства на годишно ниво за функционирање на ЦЛЖТЛ		МТСП-НМУ	2017	Подготвена анализа и дефиниран потребниот буџет на годишно ниво	МТСП
		14. Определен буџет на годишно ниво за функционирање на ЦЛЖТЛ		МТСП-НМУ	2017-2020	Висина на буџетот за секоја година	МТСП
		15. Наоѓање соодветно одржливо решение за финансирање партнерство со ЗГ во давање услуги во ЦЛЖТЛ		1. МТСП-НМУ 2. ЗГ	2017	Модел на јавно приватно партнерство во кој се вклучени ЗГ	1. МТСП 2. ЗГ
	Зајакнати се човечките капацитети на МТСП-НМУ/ МЦСР Скопје во делот на давањето помош, заштитата и поддршката на ЖТЛ во ЦЛЖТЛ	16. Зголемување на бројот на обучените социјални работници во рамките на МЦСР Скопје, заради целосно покривање на потребите на ЖТЛ во ЦЛЖТЛ согласно со принципот 24 часа 7 дена во неделата		МТСП-НМУ/МЦСР Скопје	2017-2020	Број на избраните социјални работници во МЦСР Скопје	МТСП
		17. Обука за работа со ЖТЛ на селектираните социјални работници што ќе работат во ЦЛЖТЛ		1. МТСП-НМУ/МЦСР Скопје 2. ЗГ	2017-2018	Број на спроведените обуки и на обучените професионалци	1. МТСП 2. ЗГ/МО
	Активно вклучување на селектирани ЗГ во давање психосоцијална помош и поддршка на ЖТЛ во ЦЛЖТЛ	18. Формирање заеднички тимови на социјални работници од МЦСР на градот Скопје и претставници на ЗГ во давањето психосоцијална помош и поддршка на ЖТЛ сместени во ЦЛЖТЛ		1. МТСП-НМУ/МЦСР Скопје 2. ЗГ	2017-2020	Број на заеднички формираните тимови	МТСП-НМУ/МЦСР Скопје

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ-учесник на активност			
Подобрување на капацитетите и условите во Прифатниот центар за странци	Капацитетите се зголемени, условите за сместување на странци, ранливи категории странци, НДС и семејства се подобрени	19. Внатрешна реконструкција на постојниот објект/Прифатен центар за странци, подобрување на условите за сместување, храна и хигиена		МВР	2017-2018	Зголемени се капацитетите за сместување и подобрени се условите за престој на странците	1. МВР 2. МО
		20. Подобрување на човечките капацитети во делот на овозможување психосоцијална помош и поддршка		МВР	2017-2020	Број на прераспределените работници за овозможување психосоцијална помош и поддршка	МВР
		21. Овозможување услови за вклучување професионални ЗГ што работат на проблематиката на жртвите на трговија со луѓе и мигранти во делот на овозможување психосоцијална помош и поддршка		1. МВР 2. ЗГ	2017-2020	Склучени меморандуми/број на вклучените претставници на ЗГ	1. МВР 2. ЗГ
		22. Изградба на нов објект за прием и сместување странци со нерегулиран престој во РМ		МВР	2018-2020	Технички прием на новоизграден објект	1. МВР 2. ИПА II
Зајакнување на капацитетите на локалните комисии за БТЛИМ	Финансисно буџетирање за имплементација на ЛАП за ТЛ на локалните комисии: Битола, Штип, Гевгелија, Велес, Прилеп и Тетово	23. Подготвување на предлог-буџетот потребен за реализација на планираните активности согласно со ЛАП на ЛК Битола, Штип, Гевгелија, Велес, Прилеп и Тетово за 2017-2020		ЛК/Локална самоуправа	2018-2020	Подготвен буџет/висина на буџетот на годишно ниво	ЛК/Совети на локални самоуправи
		24. Утврдување на општините во кои е потребно формирање локални комисии за БТЛИМ		НК	2017	Идентификувани општини	Нема
	Утврдување на општините во кои е потребно формирање локални комисии за БТЛИМ и формирање нови ЛК за БТЛИМ	25. Донесување одлука на НК за формирање на ЛК за БТЛИМ во селектираните општини		НК	2017-2018	Број на акт	Нема
		26. Избор на членови на формираните ЛК		1. НК/ЛК 2. ЗГ/МО	2017-2018	Листа на членови на ЛК	Нема
	27. Обука на членовите на ЛК за БТЛИМ		1. НК/ЛК 2. ЗГ/МО	2017-2018	Број на спроведените обуки и обучените членови на ЛК	1. НК/ЛК 2. ЗГ/МО	

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/ НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ- учесник на активност			

1.2 Координирачка структура:

Зајакнување на координативната улога на НК и нејзина транспарентност во спроведувањето на активностите	Обезбедена функционална поврзаност и координација помеѓу Националната комисија, секретаријатот, подгрупата за деца и локалните комисии	28. Квартално заседавање на НК, поврзано со активности на теми на кои претходно се произнел Секретаријатот		НК	Континуирано или најмалку 4 пати годишно 2017-2020	Записници за одржаните состаноци на НК/ Секретаријатот/подгрупата за деца	Нема
		29. Координаторите на ЛК за БТЛИМ или негов претставник да учествуваат на состаноците на Националната комисија или Секретаријатот		НК/ЛК	По потреба 2017-2020	Записник од одржаните состаноци	Нема
	Обезбедена ефикасност во имплементирањето на политиките	30. Националната комисија, локалните комисии и подгрупата за БТЛ со деца, на годишно ниво подготвуваат оперативни планови за имплементација на НАП 2017-2020		НК/ЛК	2017-2020 На годишно ниво	Подготвени и усвоени оперативни планови на годишно ниво	Нема
		31. Проширување на членството на НК и Секретаријатот		НК	2017	Акт за номинирани претставници од: - Стопанска комора на РМ, -Организација на работодавци - Сојуз на синдикати на РМ - Здружение на новинарите на РМ	Нема
		32. Националната комисија воспоставува механизми за евалуација и мониторинг на спроведените оперативни планови на годишно ниво		НК	2017-2020	Анализа и извештај за спроведените активности предвидени во оперативните планови	НК/НИ
	Обезбедена е транспарентност во работењето на Националната комисија	33. Јавно презентирање на Годишниот извештај на Националната комисија и националниот известувач		НК/НИ	Еднаш годишно 2017-2020	Одржано годишно јавно презентирање на годишниот извештај	НК/НИ
		34. Годишниот извештај на Националната комисија и националниот известувач на македонски и англиски јазик се објавуваат на веб-страницата на НК		НК/НИ	2017-2020	Објавени годишни извештаи	НК/НИ
		35. Обезбедување оперативност/редовно ажурирање на веб-страницата на НК		МВР	2017-2020	Активно време на оперативност на веб-страницата	МВР

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/ НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ- учесник на активност			

1.3 Законска и регулаторна рамка:

Усогласување на националната со меѓународната правна рамка	Националната правна рамка во целост е усогласена со меѓународната правна рамка во делот на ТЛ и правата на ЖТЛ/ мигрантите	36. Спроведување анализа за утврдување на усогласеноста на националната легислатива со меѓународните правни инструменти што се однесуваат на правата на ЖТЛ/мигранти		1. МП 2. МВР/МТСП	2017	Подготвена анализа и дефинирање на националните одредби што треба да се усогласат со меѓународните правни норми	1. МП 2. МВР/МТСП
		37. Врз основа на спроведената анализа, НК да достави Иницијатива до надлежните министерства за предлог-измени на следните закони што треба да бидат согласно со меѓународните стандарди: - Усогласување на одредбите од Законот за странци што се однесуваат на регулирањето на привремениот престој на ЖТЛ согласно конвенцијата на Советот на Европа - Кривичен законик на РМ, согласно одредбите од Директивата 2011/36/ЕК		1. НК 2. МВР	2017-2020	Доставени иницијативи	Нема
		38. Усогласување на Законот за социјална заштита со измените на Законот за странци за сместување странски ЖТЛ во ЦЛЖТЛ - Законот за јавни набавки, со вметнување одредби што ќе обезбедат заштита од трудова експлоатација на ЖТЛ во спроведувањето тендери		МТСП	2017-2020	Доставени иницијативи	Нема
	Ратификација на меѓународни правни инструменти	39. Спроведување предратификациона анализа со цел усогласување на следните меѓународни правни инструменти: - Конвенцијата бр.189 на Меѓународната организација на трудот „За пристојна работа на домашните помошници“, која служи како моќен инструмент за спречување на трговијата со луѓе за трудова експлоатација, особено за принудната работа во домашни услови		МТСП	2017-2020	Подготвен предлог за започнување постапка за ратификација на Конвенцијата бр.189 на Меѓународната организација на трудот „За пристојна работа на домашните помошници“	Нема
		40. „Меѓународната конвенција за заштита на правата на сите работници-мигранти и членовите на нивните семејства“ од 1990 година. Усвојувањето на оваа конвенција е особено важно ако се има предвид фактот дека Република Македонија е земја на транзит на мешани миграциски текови		МТСП	2017-2020	Подготвен предлог за започнување постапка за ратификација за Меѓународната конвенција за заштита на правата на сите работници – мигранти и членовите на нивното семејство од 1990 година	МТСП
		41. Започнување постапка за ратификација на наведените меѓународно-правни инструменти		МВР/МТСП	2017-2020	Подготвен предлог-закон за ратификација на конвенциите: Конвенцијата бр.189 „За пристојна работа на домашните помошници“ и „Меѓународната конвенција за заштита на правата на сите работници-мигранти и членовите на нивните семејства“	Нема
	Регулирање на прашањето за формирање фонд за компензација на ЖТЛ	42. Дефинирање соодветен модел за воспоставување фонд за компензација на ЖТЛ што ќе го остваруваат правото на надомест на нематеријална штета		МП	2017-2020	Дефинирање конкретни активности во оперативниот план на годишно ниво на Националната комисија	Нема

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ-учесник на активност			

1.4 Меѓународна соработка:

Воспоставување и зајакнување на меѓународната соработка и координација помеѓу релевантните владини институции и ЗГ во областа на ТЛ и ИМ	Воспоставена е и зајакната меѓународната соработка на владините институции и на ЗГ во областа на ТЛ/ИМ	43. Анализа на воспоставената политичка соработка и утврдување на земјите со кои ќе се склучат меѓународни договори за соработка		1. МНР 2. МВР/МП	2017	Извештај за утврдените состојби на нивото на политичката соработка и утврдените потреби од склучување нови договори/протоколи	Нема
		44. Склучување билатерални договори /протоколи за полициска соработка со земјите од регионот за ТЛ/ИМ		1. МВР 2. МНР/МП	2017-2020	Број на склучените договори/протоколи/земји со кои се склучени	1. МВР 2. МНР/МП
		45. Склучување протоколи помеѓу земјите -потписнички на Виенската конвенција за формирање заеднички истражни тимови		ЈО/МВР	2017-2020	Број на склучените протоколи и земји	Нема
		46. Склучување договори за реадмисија и протоколи за имплементација со земјите од ЕУ		МВР/МНР	2017-2020	Број на склучените договори и земји	Нема
		47. Воспоставување механизми за мониторинг на имплементацијата на меѓународните договори и протоколи		НК/НИ	2017-2020	Воспоставени механизми	Нема
		48. Одржување и зајакнување на регионалната мрежа на координатори на ТЛ		1. НК 2. МАРРИ/ИЦМПД	Два пати годишно 2017-2020	Извештаи за одржаните регионални средби	1. НК 2. МАРРИ/ИЦМПД
		49. Воспоставување и одржување регионални мрежи на ЗГ во делот на ТЛ/ИМ		ЗГ/МО	2017-2020	Број на ЗГ вклучени во регионални мрежи на ЗГ	ЗГ/МО
50. Ажурирање и употреба на образецот за следење на транснационално упатување на ЖТЛ		1. НК 2. ИЦМПД/МТСП-НМУ	2017	Ажуриран образец и број на случаи на ТМУ на ЖТЛ	Нема		

1.5 Управување со информации, мониторинг и евалуација:

Унапредување на системот за управување со информации	Националната комисија и националниот известувач навремено се информирани за планираните и преземените активности согласно со НАП од страна на владините институции и ЗГ	51. Квартално информирање на Националната комисија и националниот известувач со доставување на Образецот за следење на преземените активности согласно со НАП 2017-2020 од страна на надлежните владини институции и ЗГ		Членови на Националната комисија и членови на Секретаријатот на Националната комисија за БПТЛИИМ	Квартално 2017-2020	Број на доставените обрасци за следење на преземените активности согласно со НАП 2017-2020	Нема
		52. Подготвување полугодишен и годишен извештај за преземените активности согласно со НАП и тој да се разгледува на Националната комисија и да се сподели со членовите на Секретаријатот на Националната комисија за БПТЛИИМ		1. НК 2. Владини институции/ ЗГ - членови на Националната Комисија и Секретаријатот на Националната Комисија за БПТЛИИМ	Двапати годишно 2017-2020	Број на подготвените и споделените полугодишни и годишни извештаи	Нема
		53. Ревидирање на Образецот за следење на активностите преземени согласно со НАП		1. НК/НИ 2. ЗГ/МО	2017-2018	Ревидиран образец	Нема

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ-учесник на активност			
Истражување на состојбите со ТЛ и ИМ, утврдување на карактеристиките и трендовите на феноменот на трговија со луѓе во национални рамки, а особено на трговијата со деца за целите на сексуална и трудова експлоатација, присилни бракови и присилно питачење, сè со цел мониторинг и евалуација на националните политики	Појавата на ТЛ и ИМ во РМ е соодветно истражена и анализирана, утврдени се карактеристиките и трендовите на ТЛ, а особено на ТЛ со деца со цел сексуална и трудова експлоатација и присилни бракови	54. Националната комисија и националниот известувач ќе спроведат истражување со цел: - анализа на состојбата со ТЛ и ИМ - утврдување на трендовите и карактеристиките на ТЛ и ИМ - утврдување на ранливоста и ризиците од ТЛ/ИМ - утврдување на формите на ТЛ/ИМ - ефектите од спроведените политики на НК во делот на сузбивање на побарувачката како превенција на ТЛ/ИМ		1. НК/НИ 2. МТСП-НМУ/МО/ЗГ	2017-2020	Број на спроведените истражувања, анализи, извештаи и препораки	НК/НИ/МТСП/ЗГ/МО

2. ПРЕВЕНЦИЈА

2.1 Идентификување на причините за појавата на трговијата со луѓе/деца и илегалната миграција:

Утврдување на ризиците и ризичните групи за појава на трговија со луѓе, трговија со деца и илегална миграција во РМ	Идентификувани се ризиците за појава на ТЛ/трговија со деца, илегална миграција и ризичните категории лица, а особено деца	55. Спроведување на истражување за утврдување на причините за појавата на ТЛ, трговија со деца, - утврдување на ризичните категории лица на национално ниво		1. НК/НИ 2. МТСП-НМУ/ЗГ	2017-2020	Број на спроведените истражувања по години	1. НК/НИ 2. МТСП-НМУ/ЗГ/МО
		56. Регионално истражување за идентификување на ризиците од појавата на ТЛ/трговија со деца, и ранливите категории лица со цел подготвување профил на ранлива категорија лице/ лице во ризик		1. НК 2. Регионална мрежа на координатори МАРПИ/ЗГ/МО	2017-2020	Број на истражувања	1. НК 2. Регионална мрежа на координатори МАРПИ/ЗГ/МО
Идентификација на појавните облици/ трендови на ТЛ/деца, ИМ на национално ниво	Идентификувани се новите трендови на ТЛ во делот на регрутација, транспорт/ трансфер и видови експлоатација, како и трендовите на ИМ	57. Анализа на миграциските движења во РМ со цел идентификување на ранливите категории лица странци со посебен фокус на НДС 58. Континуирана анализа на откриените случаи на ТЛ/ИМ во РМ, со цел дефинирање на појавните облици/трендови и давање препораки за спроведување ефикасни политики за спречување и намалување на ТЛ и ИМ во РМ		1. МВР 2. МТСП-НМУ/ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените анализи на годишно ниво	Нема
				1. МВР 2. МТСП-НМУ/ЗГ/МО	Еднаш годишно 2017-2020	Број на анализите и препораките	Нема

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ - носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/ НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ - учесник на активност			

2.2 Зајакнување на капацитетите за реализација на превентивни активности:

Зајакнување на капацитетите на надлежните државни институции и ЗГ во делот на превенирање ТЛ/ трговија со деца	Зајакнати се капацитетите на вработените во образовниот систем и предучилишните установи во РМ во делот на ТЛ, особено за трговијата со деца	59. Ревидирање и имплементација на постојните програми за превенција од ТЛ во основното, средното и високото образование		1. МОН-БРО 2. НК/ЗГ/МО	2017-2020	Ревидирани програми на годишно ниво - Број на планираните и спроведените превентивни активности	1. БРО 2. НК/ЗГ/МО
		60. Обука на наставниот кадар за причините и појавните облици на ТЛ		1. МОН-БРО 2. НК/ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучениот наставен кадар	1. МОН-БРО 2. НК/ЗГ/МО
	Зголемена е информираноста на учениците во основно/ средно и студенти во високото образование за ТЛ, појавни облици и ризици со посебен акцент на ризиците од трговијата со деца	61. Организирање обуки за зајакнување на капацитетите на наставниот кадар и воспитниот кадар во предучилишните установи за причините и појавните облици на ТЛ со посебен акцент на трговијата со деца		1. МОН-БРО 2. НК/ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучениот наставен кадар	1. МОН-БРО 2. НК/ЗГ/МО
		62. Континуирани обуки на стручни служби од ЈУ за социјална заштита на децата во ризик и ЗГ за превенција од ТЛ		1. МТСП-НМУ 2. МОН-БРО/ЗГ	2017-2020	Број на обуките и обучените професионалци	1. МТСП-НМУ 2. ЗГ
		63. Подготвување и ажурирање програми за континуирана едукација, информирање за ТЛ, појавни облици и ризици од ТЛ		1. МОН-БРО	2017-2020	Број на подготвените и ажурираните програми	Нема
		64. Подготвување информативен материјал за ТЛ и РКЛС		1. МОН/БРО 2. МТСП-НМУ/ЗГ/МО	2017-2020	Број на поделениот информативен материјал	1. МОН/БРО 2. МТСП-НМУ/ЗГ/МО
	Зајакнати се капацитетите на трудовите инспектори во откривањето и спречувањето на трудовата експлоатација	65. Организирање регионални обуки за развој на капацитетите на трудовите инспектори од ДИТ за причините и појавните облици на трудовата експлоатација		1. МТСП-НМУ/ДИТ 2. НК/ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучените трудови инспектори	1. МТСП-НМУ/ДИТ 2. НК/ЗГ/МО
	Зголемена е информираноста на здравствените работници за ТЛ и појавните облици	66. а) Организирање обуки за превенција од ТЛ и зајакнување на капацитетите на здравствените работници во делот на препознавање и идентификација на ЖТЛ користејќи ги индикаторите за идентификација на ЖТЛ и б) Изработка и дистрибуција на информативен материјал за ТЛ		1. МЗ 2. НК/МТСП-НМУ/	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучените здравствени работници - Број на поделениот информативен материјал	1. МЗ 2. НК/МТСП-НМУ
	Зголемена информираност и одговорност на медиумите за ТЛ и појавните облици	67. Обуки за ТЛ и појавните облици, почитување на правата и заштита на идентитетот на жртвите при информирањето од страна на медиумите за случаи на ТЛ		1. НК 2. ЗГ/МО	2017-2020	Број на обуките и обучените новинари	1. НК 2. ЗГ/МО
	Зајакнати се капацитетите на вработените во ДКП на РМ во странство за ТЛ, појавни облици и ризични категории лица	68. Обука за претставниците на ДКП на РМ во странство надлежни за издавање визи за влегување во РМ, за ТЛ, појавните облици и ранливите категории лица		1. МНР 2. НК/МО	2017-2020	Број на обуките и обучениот персонал во ДК	1. МНР 2. НК/МО
69. Подготвување и делење информативен материјал на барателите на виза/ потенцијални ЖТЛ			1. МНР 2. НК	2017-2020	Број на подготвениот и поделениот информативен материјал на барателите на виза	1. МНР 2. НК	

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/ НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ- учесник на активност			

2.3 Подигање на јавната свест и едукација:

Подигање на јавната свест за ТЛ/деца и ИМ, појавни облици и ризици	Информирање на јавноста и подигање на јавната свест за препознавање на појавните облици и ризици од ТЛ/деца и ИМ	70. Организирање активности/настани/медиумски кампањи за одбележување на: - 30 јули, Светскиот ден против трговијата со луѓе, - 18 октомври - Европскиот ден за борба против трговијата со луѓе - 2-9 декември, Недела на борбата против трговијата со луѓе		1. НК 2. ЗГ/МО	2017-2020	Број на одржаните настани и спроведените медиумски кампањи еднаш годишно	1. НК 2. ЗГ/МО
Зголемување на свесноста кај идентификуваните ранливи категории лица, за ТЛ, појавни облици и ризици	Зголемена е свесноста кај ранливите категории лица на ниво на препознавање на ТЛ/деца, појавни облици и ризици од неа	71. Организирање национални кампањи за подигање на јавната свест за проблемот со трговијата со луѓе и илегалната миграција		1. НК/МВР/МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените национални кампањи	1. НК/МВР/МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО
		72. Организирање кампањи за намалување на побарувачката за користење услуги од ЖТЛ/деца и мигранти		1. МТСП/НМУ 2. ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените национални кампањи	1. МТСП/НМУ 2. ЗГ/МО
		73. Организирање информативни сесии за деца на улица и нивните родители за ТЛ, појавни облици и ризици		1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените сесии и број на информираните родители и деца	1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО
		74. Овозможување оперативност и одржливост на СОС-линиите за информации и помош на ранливите групи/ потенцијални жртви на трговија со луѓе		1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО	2017-2020	Број на примените повици од СОС-линија и дадените совети	1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО
		75. Организирање национални кампањи наменети за потенцијални баратели на работа во странство за препознавање ТЛ со цел трудова експлоатација, појавни облици и ризици		1. МТСП/АВРМ 2. ЗГ/МО	2017-2020	- Број на спроведените кампањи - Број на поделениот информативен материјал	1. МТСП/АВРМ 2. ЗГ/МО
		76. Делење информативен материјал на повеќе јазици на идентификувани ранливи категории мигранти за ТЛ, појавни облици и ризици		1. МВР 2. МТСП/ЗГ/МО	2017-2020	Број на поделениот информативен материјал	1. МВР 2. МТСП/ЗГ/МО
	Зголемена свесност кај корисниците на програмата „Работи и патувај“ за препознавање на ризиците од ТЛ со акцент на ризиците од трудова експлоатација	77. Организирање обуки за студенти што планираат да ја користат програмата „Работи и патувај“ за препознавање на ризиците од ТЛ со акцент на ТЛ за цели на трудова и сексуална експлоатација		1. МОН/БРО 2. МТСП/ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените обуки и информираните студенти	1. МОН/БРО 2. МТСП/ЗГ/МО

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ-учесник на активност			

2.4 Намалување на ранливоста:

Унапредување и наоѓање на најефикасните механизми за намалување на причините/ранливоста од појавата на ТЛ/деца	Подготвена Национална програма/Курикулум со наставни содржини за обука во средното и високото образование за ТЛ	78. Подготвување и имплементација на ревидираната Национална програма / Курикулум за обука во средното и високото образование за ТЛ, појавни облици и ризици		1. МОН/БРО 2. МТСП-НМУ/ЗГ/МО	2017	Подготвена/ревидирана програма/Курикулум	1. МОН/БРО 2. МТСП/НМУ, ЗГ/МО
	Преземени административни, економски и социјални мерки насочени кон ранливите категории лица, со цел намалување на ранливоста од ТЛ	79. Зајакнување на постојните служби за заштита на децата и градење капацитети за интервенирање во ситуации на запуштање, злоупотреба и насилство против децата		1. МТСП-НМУ 2. МВР/ЗГ/МО	2017-2020	Број на случаите на преземените административни и социјални мерки	1. МТСП-НМУ 2. МВР/ЗГ/МО
		80. Планирање и преземање активности насочени кон заштита и грижа за децата што живеат, работат или питачат на улиците (без разлика на тоа дали овие ситуации се квалификуваат како случаи на ТЛ)		1. МВР/МТСП-НМУ 2. МОН/БРО /ЗГ/МО	2017-2020	Број на планираните и преземените активности	1. МВР/МТСП-НМУ 2. МОН/БРО/ЗГ/МО
		81. Континуирано образование за животни вештини во наставната програма за децата, а пред сè воведување на оваа мерка во домовите за деца без родители и воспитно-поправните домови		1. МОН/БРО 2. МП	2017-2020	Број на подготвените програми	1. МОН/БРО 2. МП
		82. Обуки на наставен кадар за спроведување програми за животни вештини во средното, високото образование и интернатите		1. МОН/БРО 2. МТСП-НМУ	2017-2020	Број на спроведените обуки на наставниот кадар и обучените лица	1. МОН/БРО 2. МТСП-НМУ
		83. Развивање база на податоци за обезбедување ажурирана и валидна статистика за бројот на децата со висок ризик како деца на улица и формите на трговија со деца		1. МТСП-НМУ 2. МВР/МОН/БРО	2017-2020	Број на евидентирани деца во висок ризик	1. МТСП-НМУ 2. МВР/МОН/БРО
		84. Подобрување на системот за регистрација преку преземање административни мерки		1. МП 2. МВР/МТСП-НМУ	2017-2020	- Број на регистрираните деца во матичната книга на родените - Намалување на ранливоста на децата-Роми преку нивна законска регистрација - Евидентирање во матичната книга на родените и друга соодветна документација што е потребна за да им се овозможи пристап до здравствена и социјална заштита и запишување во училиште	1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО
		85. Спроведување на истражување и анализа за процена на потребите во однос на ранливоста на заедницата на Ромите за спречување на трговијата со деца (питачењето и присилните бракови)		1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените истражувања/анализи	1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО
		86. Подобрување на регистрацијата и приемот на лицата на кои им е потребна меѓународна заштита, на ранливите категории мигранти и намалување на нивната ранливост од трговијата со луѓе		МТСП-НМУ	2017-2020	Број на регистрираните странски лица на кои им е потребна меѓународна заштита и ранливите категории лица	МТСП-НМУ
		87. Спроведување континуирани обуки за недискриминација и родова еднаквост		1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучените лица	1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/ НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ- учесник на активност			

2.5 Намалување на побарувачката:

Зголемување на јавната свест за последиците по самата жртва на ТЛ, со цел експлоатација, како и за казнувањето на корисниците на услуги од ЖТЛ	Зголемена јавната свест за последиците од ТЛ по самата жртва, како и за казнувањето на корисниците на услуги од ЖТЛ	88. Кампањи за запознавање на јавноста со казнивоста на користењето сексуални услуги од ЖТЛ или која било форма на експлоатација на ЖТЛ		1. НК/МТСП-НМУ/МВР 2. ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените кампањи и дистрибуираниот информативен материјал	1. НК/МТСП-НМУ/МВР 2. ЗГ/МО
		89. Организирање кампањи со цел информирање на стопанските комори, Клуб на менаџери- претприемачи со цел намалување на ТЛ поради трудова експлоатација		1. НК/МТСП-НМУ 2. Стопански комори	2017-2020	Број на спроведените кампањи и дистрибуираниот информативен материјал	1. НК/МТСП-НМУ 2. Стопански комори

3. ИДЕНТИФИКАЦИЈА И УПАТУВАЊЕ

Усовршување и примена на проактивни методи во откривањето и идентификацијата на потенцијални и ЖТЛ, со посебен осврт на деца ЖТЛ	Ефикасна примена на индикаторите за идентификација на ЖТЛ и СОП за постапување со ЖТЛ	90. Подготвување и имплементирање програма за обуки за ефикасна примена на индикаторите за идентификација на ЖТЛ и СОП за постапување со ЖТЛ согласно со НС и НАП 2017-2020		1. МВР 2. МТСП-НМУ	2017	Подготвена програма/број на спроведените обуки и обучените лица	1. МВР 2. МТСП-НМУ/МО
		91. Примена на проактивни методи базирани на криминалистичко разузнавање во откривањето и идентификацијата на ЖТЛ		МВР/ОСОСК/ЕТЛКМ	Континуирано 2017-2020	Број на откриените случаи на ТЛ и идентификуваните ЖТЛ	МВР/ОСОСК/ЕТЛКМ
		92. Обука на ПС на МВР на локално/централно/регионално ниво за примена на проактивни методи за откривање и идентификација на ЖТЛ		1. МВР- 2. МО	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучените лица	1. МВР 2. МО/ТАИЕХ
		93. Меѓусекторска обука на ПС на МВР на локално/централно/регионално ниво за примена на индикаторите за идентификација на ЖТЛ, СОП за постапување со НДС и РКЛС		1. МТСП-НМУ 2. МВР/ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучените лица	1. МВР 2. МТСП-НМУ/МО/ТАИЕХ
		94. Обука на мрежа на социјални работници за примена на проактивни методи за идентификација на потенцијални и ЖТЛ		1. МТСП-НМУ 2. МВР/ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучените лица	1. МТСП-НМУ 2. МВР/ЗГ/МО
Активно вклучување на повеќе владини институции/агенции и ЗГ во откривањето и идентификацијата на ЖТЛ	Проширен е бројот на владините институции/агенции и ЗГ во откривањето и идентификацијата на ЖТЛ	95. Обука на трудови инспектори од ДИТ за ТЛ со цел трудова експлоатација и примена на индикаторите за идентификација на ЖТЛ и СОП за постапување со ЖТЛ		1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучените лица	1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО
		96. Обука на припадниците на Сојузот на синдикати и Стопанска комора на РМ за ТЛ, а особено за откривање и идентификација на трудова експлоатација и упатување на ЖТЛ		1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/Сојуз на синдикати и стопански комори	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучените лица	1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/ Сојуз на синдикати и стопански комори
		97. Обука на ЗГ за примена на индикаторите за идентификација на ЖТЛ и СОП за постапување со ЖТЛ		1. ЗГ/МО 2. МТСП-НМУ/МВР	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучените лица	1. ЗГ/МО 2. МТСП-НМУ/МВР

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/ НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ-учесник на активност			
Проактивен пристап во откривањето на потенцијални и ЖТЛ помеѓу ранливите категории мигранти/бегалци, а особено на НДС	Идентификувани се ранливите категории странци помеѓу мигрантите/бегалците, а особено НДС, и спроведено е нивно профилирање со цел идентификација на потенцијални и ЖТЛ	98. Меѓуресорска обука за примена на индикаторите за идентификација на потенцијални и ЖТЛ помеѓу мигрантите/бегалците, а особено меѓу НДС		1. МВР 2. МТСП-НМУ/ЗГ/МО	2017 - 2018	Број на спроведените обуки и обучените лица	1. МВР 2. МТСП-НМУ/ЗГ/МО
		99. Меѓуресорска обука за примена на СОП за постапување со НДС		1. МВР 2. МТСП-НМУ/ЗГ/МО	2017 - 2018	Број на спроведените обуки и обучените лица	1. МВР 2. МТСП-НМУ/ЗГ/МО
		100. Обука на ПС од СГР/РЦ за ГР, за примена на СОП за постапување со РКЛС		МВР	2017 - 2018	Број на спроведените обуки и обучените лица	МВР/МО
Зголемување на капацитетите на вработените во МНР/ДКП во делот на идентификација на потенцијални ЖТЛ при аплицирање за виза за влез во РМ	Вработените во МНР што се упатуваат на работа во ДКП на РМ во странство да се обучат за идентификација на потенцијални ЖТЛ помеѓу барателите на виза	101. Обука за вработените во МНР што се упатени на работа во ДКП на РМ во странство со цел ефикасна идентификација на потенцијални и ЖТЛ со примена на индикаторите за идентификација на ЖТЛ		1. МНР 2. НК/МВР	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучените лица	1. МНР 2. НК/МВР

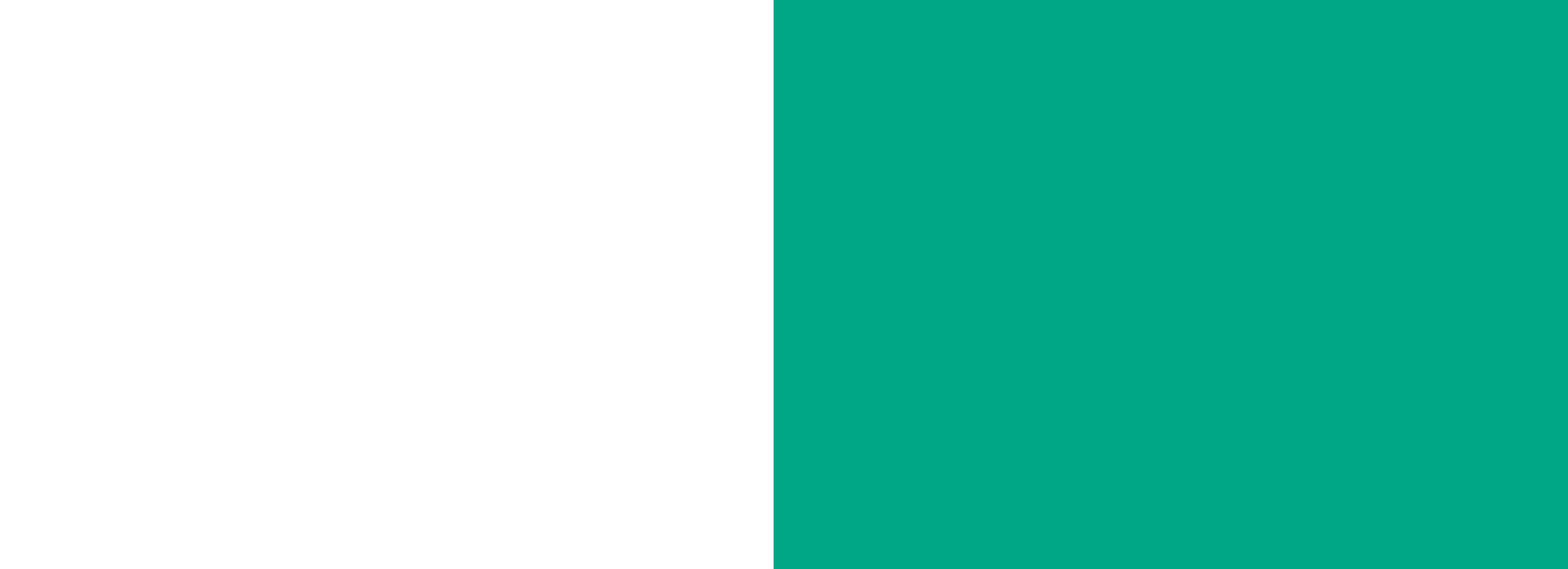
СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/ НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ- учесник на активност			

4. ДИРЕКТНА ПОМОШ, ЗАШТИТА, ИНТЕГРАЦИЈА И ДОБРОВОЛНО ВРАЌАЊЕ НА ЖТЛ/МИГРАНТИ

Обезбедување заштита и помош на ЖТЛ и илегални мигранти во согласност со меѓународните стандарди	Обезбедено безбедно место за сместување и дадена првична помош на ЖТЛ и мигранти согласно со меѓународните стандарди	102. Наоѓање решение за сместување на ЖТЛ од машки пол		МТСП-НМУ	2017 - 2018	Техничко решение за обезбедени услови	МТСП-НМУ
		103. Подобрување на просторните капацитети на ПЦС со кои ќе се обезбедат посебни простории за сместување НДС и мајки со деца, издвоени од возрасните		1. МВР	2017 - 2018	Техничко решение за обезбедени услови	1. МВР 2. МО
		104. Зголемување на бројот на згрижувачките семејства за сместување/ згрижување потенцијални и ЖТЛ/деца		МТСП-НМУ	2017 - 2018	Број на згрижувачките семејства и број на згрижените/ сместените ЖТЛ и ранливата категорија мигранти	МТСП-НМУ
		105. Избор и обука на згрижувачки семејства за згрижувањето деца-жртви, деца-потенцијални жртви и ранливи категории мигранти		1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО	2017 - 2018 Континуирано	Број на селектираните згрижувачки семејства - Број на спроведените обуки на згрижувачки семејства	1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО
	Зајакнати капацитети на стручните кадри во ЦЛЖТЛ и Прифатниот центар за странци	106. Подготвување наставни програми-модули за обука на персоналот вклучен во ЦЛЖТЛ и за ПЦС		1. МТСП-НМУ/МВР 2. ЗГ/МО	2017-2018	Подготвени програми-модули	1. МТСП-НМУ/МВР 2. ЗГ/МО
		107. Организирање обуки за персоналот во ЦЛЖТЛ и Прифатниот центар за странци заедно со припадниците на ЗГ вклучени во нив		1. МТСП-НМУ/МВР 2. ЗГ/МО	2017-2020	Број на обуки и обучени лица	1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО
		108. Организирање обука на старатели за деца ЖТЛ, НДС и деца-мигранти		1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО	2017-2020	Број на обуките и обучените лица	1. МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО
		109. Подготвување информативен материјал за правата на ЖТЛ, ранливите категории мигранти, на повеќе јазици, и негово дистрибуирање веднаш по самото сместување во ЦЛЖТЛ/ПЦС		1. МВР/МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО	Континуирано 2017-2020	Број на подготвениот и поделениот информативен материјал	1. МВР/МТСП-НМУ 2. ЗГ/МО
	Потенцијалните и ЖТЛ, ранливите категории мигранти и другите категории мигранти се информирани за нивните права и обврски и им се обезбедени правна помош и поддршка	110. Овозможување правна помош и поддршка од страна на правен застапник во постапките за одобрување привремен престој/барање за азил, и застапување на ЖТЛ во кривична постапка во својство на сведок/оштетен и во постапка за надомест на нематеријална штета		1. МП 2. ЗГ	2017 - 2018	Број на случаите во кои е обезбедена правна помош	1. МП 2. ЗГ
		111. Подготвување ростер/листа и избор и селекција на адвокати на правни застапници на ЖТЛ во кривична и граѓанска постапка		1. НК 2. ЗГ/Адвокатска комора на РМ	2017	Број на селектираните адвокати/правни застапници	1. НК 2. ЗГ/Адвокатска комора на РМ
		112. Иницијатива до Адвокатската комора на РМ, за селекција на адвокати за ростерот, кои про боно во судска постапка ќе застапуваат ЖТЛ и ранливи категории мигранти		НК	2017-2020	Доставена иницијатива	Нема
		113. Обука на избраните адвокати за бесплатна правна помош и застапување ЖТЛ и ранливи категории странци		1. ЗГ/МО 2. МВР/МТСП	2017-2020	Број на спроведените обуки и обучените адвокати	1. ЗГ/МО 2. МВР/МТСП

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/ НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ- учесник на активност			
Интегрирање во социјалната средина на ЖТЛ/ранливите категории мигранти/ баратели на азил на кои им е одобрен привремен престој во РМ	Континуирано спроведени програми за помош, поддршка и реинтеграција на ЖТЛ/мигранти/баратели на азил	114. Буџетска алокација за спроведувањето на програмите за ресоцијализација и реинтеграција		МТСП	2017 - 2020	Висина на определениот буџет	МТСП
		115. Обезбедување стандарден пакет на услуги за основните потреби, правна, медицинска помош, психосоцијална помош и вклучување на ЖТЛ/мигранти во образовниот процес		1. МТСП/МОН 2. ЗГ/МО/Црвен крст	2017 - 2020	Листа на обезбедените услуги	1. МТСП/МОН 2. ЗГ/МО/Црвен крст
5. ЕФИКАСНО ОТКРИВАЊЕ И ГОНЕЊЕ НА СТОРИТЕЛИТЕ НА КРИВИЧНО ДЕЛО ТЛ И КМ							
Формирање национална работна група (Task force) за работа на случаи на ТЛ	Формирана е национална работна група (Task force) за работа на случаи на ТЛ	116. НК доставува информација до министерот, директорот на БЈБ и ОЈО за гонење организиран криминал и корупција за оваа специфична цел заради добивање согласност за формирање работна група (Task force)		НК	2017	Доставена информација	Нема
		117. Донесување одлука за формирање работна група за работа на случаи на ТЛ		1. МВР/БЈБ 2. ОЈО	2017	Одлука за формирање работна група,	Нема
		118. Формирање работна група со претставници од МВР/ОКП/ОСОСК-ЕТЛКМ/СВР/РЦ за ГР//ЦПС/ОПЕ и ОЈО		1. МВР/БЈБ 2. ОЈО	2017	Именувани претставници на работен тим	Нема
		119. Подготвување протокол за работа на работна група		1. МВР/БЈБ 2. ОЈО	2017	Подготвен протокол	Нема
Спроведување проактивни криминалистички истраги против сите инволвирани лица- сторители на КД на ТЛ, истовремено и спроведување финансиски истраги за утврдување на криминалната добивка од КД	Успешно планирани и ефикасно спроведени проактивни криминалистички истраги за ТЛ	120. Профилирање криминални групи и поединци што на територијата на РМ планираат и вршат КД ТЛ и КМ, со посебен осврт на регрутирање преку интернет со цел трудова и сексуална експлоатација		МВР/ОСОСК/ЕТЛКМ	2017-2020 континуирано	Број на профилираните криминални групи и поединци	МВР
		121. Спроведување проактивни криминалистички истраги со финансиски истраги против сторителите со примена на ПИМ, со посебен аспект на меѓусекторски/меѓуресорски заеднички истраги		1. МВР/ОКП/ОСОСК/ ЕТЛКМ 2. ОЈО/УФР	2017-2020 континуирано	Број на спроведените истраги, пријавените лица, утврдената криминална добивка и идентификуваните ЖТЛ	1. МВР/ОКП/ОСОСК/ ЕТЛКМ 2. ОЈО/ УФР
		122. Формирање ЗИТ со странски полициски служби за спроведување меѓународни истраги за ТЛ		1. ОЈО 2. МВР/ЕВРОЦ АСТ/ЕВРОПОЛ	2017-2020	Број на формираните ЗИТ	1. ОЈО 2. МВР/ЕВРОЦ АСТ/ЕВРОПОЛ
		123. Спроведување напредни обуки на припадници на ЕТЛКМ/РЦ за ГР/СВР на следните теми: - напредни техники за водење истраги за ТЛ - финансиски истраги против сторителите - новите форми на ТЛ, особено трговијата со деца - интернет-регрутација на ЖТЛ		1. МВР 2. МО	2017-2020	Спроведени се по две обуки годишно на вкупно 50 припадници на МВР	1. МВР 2. МО/ТАИЕХ

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ		1. Надлежна институција, МО/ЗГ- носител на активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИНДИКАТОР	БУЏЕТ/НОСИТЕЛ НА БУЏЕТОТ
				2. Институција, МО/ЗГ-учесник на активност			
Зголемување на прекуграничната полициска соработка во областа на ТЛ и КМ	Соработката е зајакната, разменети се информации и спроведени се заеднички истраги за ТЛ и КМ	124. Размена на информации со земјите од регионот во врска со идентификувањето и профилирањето на ОКГ што вршат КД,ТЛ и КМ		1. МВР//СМПС 2. СЕЛЕК/ЕВРОПОЛ	Континуирано 2017-2020	- Број на одржаните работни средби - Број на разменетите информации - Број на спроведените заеднички истраги	Нема
Зајакнување на капацитетите на ЈО и судовите во водењето на кривична постапка со цел ефикасно гонење на сторителите на ТЛ	Јавните обвинители и судиите се обучени за сите форми на ТЛ, начин на извршување на делото и одземање на имотната корист	125. Доставување предлог-листа на теми за ТЛ што би биле вклучени во Годишната програма за обуки на Академија за судии и јавни обвинители на РМ		1. НК 2. АСЈО	2017-2020	Доставена предлог-листа на теми за ТЛ	1. АСЈО на РМ 2. МО
		126. Обука на ЈО од ОЈО за гонење за кривични дела од организиран криминал и корупција при Основниот суд Скопје 1 на следните теми: - трендовите на ТЛ, - формите на ТЛ - начинот на извршување, - одземањето на криминалната добивка од КД ТЛ - примената на начелото за неказнување на ЖТЛ		1. АСЈО 2. МО	По 2 обуки годишно на вкупно 50 припадници од ЈО/ОС/МВР/Финансиска Полиција 2017-2020	Број на спроведените обуки обучените професионалци	1. АСЈО 2. МО
Заштита на правата на ранливите категории сведоци/жртвите во кривична постапка согласно со чл. 54 и 55 од ЗКП	Во Кривичната постапка на ранливите категории сведоци/ЖТЛи на ТЛ им се обезбедени правата согласно со одредбите од чл. 54 и 55 од ЗКП	127. Обука на јавни обвинители и судии за доследна примена на одредбите од членовите 54 и 55 од ЗКП		1. АСЈО 2. ЈО/СУД/Правен застапник	Континуирано 2017-2020	Број на случаите и ЖТЛ на кои во кривична постапка се применети одредбите 54 и 55 од ЗКП	АСЈО
Примена на начелото за неказнување на ЖТЛ во кривична и административна постапка	Најден е соодветен модел за примена на начелото за неказнување на ЖТЛ	128. Формирање меѓуресорска група за наоѓање модел за имплементација на принципот на неказнување на ЖТЛ согласно со Конвенцијата на СЕ		1. ЈО на РМ 2. МВР/МП/Врховен суд/МО	2017-2018	Состав на работната група	Нема
		129. Разгледување и утврдување најсоодветен модел што ќе значи правна основа за практична имплементација на начелото за неказнување во РМ, меѓу кои и препораките од спроведената анализа на ОБСЕ и НК за примена на начелото за неказнување во РМ		1. ЈО на РМ 2. МВР/МП/Врховен суд/МО	2017-2018	Вид модел за практична имплементација на начелото за неказнување на ЖТЛ	Нема

Qeveria e Republikës së Maqedonisë

Komisioni Kombëtar për Luftimin e Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit Ilegal

STRATEGJIA
KOMBËTARE PËR
LUFTIMIN E
TRAFIKIMIT
TË QENIEVE
NJERËZORE DHE
MIGRIMIT ILEGAL
NË REPUBLIKËN
E MAQEDONISË
2017 – 2020

Botimi dhe shërbimet konsulente për hartimin e këtij dokumenti janë siguruar nga IOM.
Përmbajtja e këtij publikimi nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet ose qëndrimet e IOM-it.

Të nderuar,

Për shumicën e njerëzve është i pabesueshëm fakti që në shekullin 21 njerëzit janë objekt i trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal. Miliona njerëz anembanë botës janë viktime të trafikimit të qenieve njerëzore dhe migrimit ilegal. Nga kjo pikurë nuk është e përjashtuar as Republika e Maqedonisë.

Para jush është strategjia e katërt kombëtare dhe plani i veprimit për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal për periudhën kohore 2017 – 2020. Ky dokument, si dhe të mëhershmit, është hartuar nga Komisioni Kombëtar për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal. Strategjia paraqet një reflektim të gjendjes aktuale në këtë fushë dhe njëkohësisht një vizion për përmirësimin e vazhdueshëm të aktiviteteve koordinuese, avancimin e kornizës ligjore dhe zbatimin e rritur, si dhe të vepruarit parandalues të mëtutjeshëm në luftën kundër trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal.

Strategjia Kombëtare për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal është dokument strategjik që parasheh masa dhe aktivitete për institucionet kombëtare në drejtim të zbulimit dhe ndjekjes së autorëve të veprave penale dhe përmirësimit të gjendjes së viktimave të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal në Republikën e Maqedonisë.

Këta dy dokumente janë si rrjedhojë e përkushtimit të Komisionit dhe Qeverisë së Republikës së Maqedonisë në luftën kundër trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal. Strategjia bazohet në iniciativa që duhet t'i parandalojnë trafikimin me njerëz dhe migrimin ilegal, të zbulojnë, hetojnë dhe përpunojnë procedura juridike kundër autorëve të veprave të paligjshme, si dhe të sigurojnë përkrahje për personat-viktima të këtyre veprave të paligjshme, përfshi dhe mbrojtjen e lirive dhe të drejtat e njeriut.

Qeveria e Republikës së Maqedonisë dhe Komisioni Kombëtar mbeten fuqimisht të përkushtuar që të punojnë në partneritet me qeveritë dhe organizatat tjera ndërkombëtare, si dhe me sektorin qytetar për të përballuar këtë veprim çnjerëzor dhe të paligjshëm. Çdokush në shoqëri bartë një pjesë të përgjegjësisë në ballafaqimin e këtyre të ligave.

Strategjia Kombëtare për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal, si dhe plani i saj i veprimit i përcaktojnë aktivitetet e ardhshme të institucioneve kombëtare me qëllim ballafaqimin e këtij lloji të krimit. Gjatë katër viteve të ardhshëm presim përparim të matshëm dhe të vazhdueshëm përmes përpjekjeve të përbashkëta të të gjitha palëve të interesuara.

Republika e Maqedonisë është e përkushtuar ndaj ardhmërisë në të cilën do të zvogëlohet në maksimum numri i viktimave të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal, me theks të veçantë respektimin e të drejtave të viktimës/migrantit, si dhe ri-integrimin e tyre. Kemi nderin dhe kënaqësinë t'ju paraqesim Strategjinë Kombëtare për luftimin e trafikimit të qenieve njerëzore dhe migrimit ilegal për vitet 2017 – 2020.

Koordinatori Kombëtar
Sanja Dimitrievska

PËRMBAJTJA

I. Strategjia Kombëtare për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal

II. Plani Kombëtar i Veprimit për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal

1. Trafikimi i qenieve njerëzore

Sipas nenit 3 (a) të Protokollit të KB për parandalimin, ballafaqimin dhe ndëshkimin e trafikimit me njerëz, veçanërisht të grave dhe fëmijëve (Protokolli i Palermos), i cili e plotëson Konventën e KB për luftën kundër krimit të organizuar trans-nacional (2000), „trafikimi i qenieve njerëzore” paraqet rekrutimin, transportimin, transferimin, ruajtjen ose pranimin e një personi, me përdorimin e mënyrave siç është kërcënimi ose përdorimi i forcës ose formave të tjera të detyrimit, grabitja, mashtrimi, keqpërdorimi i forcës ose keqpërdorimi i pozitës së cenueshme ose dhënia ose pranimi i pagesave ose dobive për të fituar pëlqimin e personit që ka kontroll mbi një person tjetër, me qëllim eksploatimin. Eksploatimi përfshin eksploatimin minimal të prostitucionit të personave tjerë ose forma të tjera të eksploatimit seksual, shërbime ose punë të detyruar, skllavëri ose forma të tjera të skllavërisë, robëri ose heqje të organeve.

Sipas nenit 3 (b) të Protokollit të Palermos së KB, rekrutimi, transportimi, ruajtja dhe pranimi i një fëmije me qëllim eksploatimin, do të konsiderohet si „trafikim me njerëz” edhe në ato raste kur nuk janë të përfshirë mjetet e cekura në paragrafin (a). Sipas nenit 3 (ç) të Protokollit të Palermos së KB, „fëmijë” konsiderohet secili person që nuk i ka mbushur 18 vjet..

2. Puna e detyruar

Sipas Konventës së ILO (shq. ONP) mbi punën e detyruar nr. 29 (1930), termi „punë e detyruar” nënkupton çdo punë ose shërbim që detyrohet nga një person tjetër duke u kërcënuar me çfarëdolloj ndëshkimi dhe për të cilën gjë ai person nuk është pajtuar me vullnetin e tij/saj të lirë.

3. Robëria

Sipas nenit 1 të Konventës së KB për robërinë (1926), robëria paraqet një status ose gjendje të një personi mbi të cilin shfaqet forcë si e drejtë pronësie.

4. Kontrabanda

Sipas Protokollit të KB për kontrabandën e migrantëve përmes tokës, ujit dhe ajrit, i cili e plotëson Konventën e KB për luftën kundër krimit të organizuar trans-nacional (2000), „kontrabanda e migrantëve” nënkupton përfitimin, e drejtpërdrejtë ose tërthortë, financiar ose material përmes hyrjes ilegale në shtetin në të cilin personi nuk është shtetas ose banor i përhershëm.

5. Migrimi ilegal

Sipas Organizatës Ndërkombëtare të Migrimit (IOM), migrimi ilegal ka të bëjë me format më të shpeshta të migrimit të parregullt, sidomos hyrjes ilegale, qëndrimit ose punës së paautorizuar, dhe përcaktohet si lëvizje që ndodh jashtë normave ligjore të shteteve që dërgojnë, përmes së cilave kalohet transit dhe të cilat pranojnë migrantë.

6. Grupe të rrezikuara	Persona të përjashtuar nga shoqëria: materialisht të pasiguruar, pjesëtarë të komuniteteve të caktuara etnike, persona/fëmijë të eksploatuar në punë, persona/fëmijë lypsar, persona/fëmijë që kanë probleme me familjen, fëmijë të përjashtuar nga procesi arsimor, fëmijë që jetojnë pa prindër/kujdestar të caktuar, fëmijë nga institucione, të mitur të paarsimuar/kryerës të veprave penale, viktimat të dhunës në familje.
7. Identifikimi	Një sërë procedurash dhe masash të institucioneve kompetente, të cilat në bazë të rrethanave në të cilat është gjetur VPTNJ, drejtohen kah grumbullimi i informacioneve dhe fakteve me qëllim përcaktimin e elementeve të trafikimit me njerëz.
8. Viktimë e veprës penale ¹	Paraqet një person që ka pësuar dëm, përfshi lëndim fizik ose psikik, pësim emocional, humbje materiale ose ndonjë lëndim tjetër ose cenim të të drejtave dhe interesave të tyre si rrjedhojë e një vepre të kryer penale.
9. Viktimë e trafikimit me njerëz	Paraqet një person në bazë të dëshmisë së të cilit ose rrethanave në të cilat është gjetur ai/ajo, tregojnë se ai/ajo është objekt i rekrutimit, transportimit, transferimit, strehimit ose pranimit për qëllime eksploatimi. Ky person është vënë në pozitë të cenueshme me përdorimin e „kërcënimit ose përdorimit të forcës, grabitjes, mashtrimit, gënjeshtërisë ose keqpërdorimit të pushtetit”.
10. Viktimë potenciale e trafikimit me njerëz	Paraqet një person për të cilën në bazë të gjendjes së cenueshme ose rrethanave në të cilat gjendet, ekzistojnë tregues se është viktimë e trafikimit me njerëz, mirëpo identifikimi i të cilit ende nuk ka mbaruar.
11. Fëmijë ²	Personi që ende nuk i ka mbushur 18 vjet.
12. Fëmijë i pashoqëruar-i huaj	Fëmijë i pashoqëruar-i huaj që gjendet në territorin e RM dhe i cili në çastin e identifikimit është në moshë deri 18 vjet, nuk është i shoqëruar nga prindërit e tij ose nga një kujdestar të caktuar me ligj ose pas mbërritjes së tij në RM ka mbetur pa një shoqërim të tillë.

¹ KPP i RM, neni 21, alineja 4.

² Konventa e KB mbi të drejtat e fëmijës.

13. Mekanizëm kombëtar i referimit	Paraqet sistem bashkëpunimi përmes së cilit institucionet qeveritare i realizojnë përgjegjësitë e tyre për mbrojtjen dhe avancimin e të drejtave të njeriut për viktimat e trafikimit me njerëz. Kjo ndërlihet me futjen e mekanizmave në nivel kombëtar, kështu mund të sigurohet sistem efikas i identifikimit, referimit, pranimit, ndihmës dhe mbrojtjes së viktimave. Zyra e Mekanizmit Kombëtar për Referim funksionon pranë Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale që nga shtatori i vitit 2005.
14. Mekanizëm trans-nacional i referimit	Janë mekanizma dhe sisteme që janë përgatitur për ndihmë gjithëpërfshirëse dhe përkrahje trans-nacionale të viktimave. Mekanizmat trans-nacional të referimit e ndërlihin tërë procesin e referimit nga identifikimi fillestar deri në kthimin dhe ndihmën në vendet transitore, vendet e synuara dhe vendet e origjinës, përfshi dhe bashkëpunimin ndërmjet institucioneve qeveritare me SHQ dhe ON.
15. Procedurat Standarde të Veprimit (PSV)	PSV i rregullojnë procedurat, proceset dhe mënyrat e sigurimit të ndihmës dhe mbrojtjes së të gjithë viktimave të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal përmes një qasjeje gjithëpërfshirëse të bazuar në të drejtat e njeriut dhe përqendrohen në viktimat në formë të kornizës institucionale të bashkëpunimit.
16. Mbrojtja dhe ndihma	Masa, programe dhe shërbime qëllimi i të cilave është rehabilitimi i viktimave, sipas nenit 6 të Protokollit të Palermos të KB. Këto masa mund të ofrohen nga organizata joqeveritare, qeveritare dhe ndërkombëtare në vendet e synuara, transitore dhe të origjinës. Këto masa mund të përfshijnë – por jo vetëm kaq – strehimin, shërbime shëndetësore, ndihmë psikologjike, edukime, trajnime profesionale, punësim, ndihmë juridike dhe transport.
17. Ri-integrimi	Ri-integrimi i viktimave është ribashkimi me familjen, komunitetin ose integrimin e tyre në komunitet të ri. Përveç vetë aktit të kthimit, kjo, gjithashtu përfshin dhe integrimin e viktimës në një mjedis shoqëror me zgjidhje afatgjate sociale dhe ekonomike.
18. Kthimi	Kthimi i një personi në shtetin e tij/saj dhe/ose komunitetin e origjinës. Në kontekstin e aktiviteteve për luftimin e trafikimit me njerëz, kthimi nuk nënkupton vetëm transportimin fizik të viktimës, por dhe mekanizma që sigurojnë kthim të sigurt dhe me dinjitet.
19. Siguruesi/ofruesi i shërbimeve	Personal profesional i organizatave dhe institucioneve kompetente që sigurojnë shërbime për viktimat e trafikimit me njerëz (punëtorë social, psikologë, juristë, punëtorë mjekësor, etj.).

20. Strehimore/qendër akomodimi	Objekte që sigurojnë strehimin e përkohshëm të viktimave të supozuara dhe viktimave të trafikimit me njerëz, si dhe ofrojnë akomodim afatshkurtër dhe/ose afatgjatë.
21. Mbrojtja e dëshmitarëve	Masa sigurie të nevojshme për sigurimin e sigurisë së viktimës gjatë procedurave juridike. Mbrojtja e dëshmitarëve mund të ofrohet gjatë ose pas mbarimit të procedurave penale dhe mund të përfshijë një ose më tepër masa të parashikuara me Ligjin për mbrojtjen e dëshmitarëve.

LISTA E SHKURTESAVE

APRM	Agjencia e Punësimit e Republikës së Maqedonisë
AGjPP	Akademia e Gjykatësve dhe Prokurorëve Publik
BE	Bashkimi Evropian
BNjVL	Bashkësia e njësive të vetëqeverisjes lokale
BSP	Byroja e Sigurimit Publik
BZHA	Byroja për Zhvillimin e Arsimit
DAP	Drejtoria e të Ardhurave Publike
DBPN	Departamenti për Bashkëpunim Policor Ndërkombëtar
DÇKM	Departamenti për Çështje Kufitare dhe Migrim
DIF	Drejtoria e Inteligjencës Financiare
DKP	Departamenti i Krim Policisë
DLKOS	Departamenti për Luftimin e Krimin të Organizuar dhe Serioz
DNjS	Departamenti i Njësive Speciale
DUDNJ	Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut
EHP	Ekipe hetimore të përbashkëta
ELAL	Ekstrakt nga Libri Amë i të lindurve
FPH	Fëmijë i pashoqëruar-i huaj
GjEDNj	Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut
ICMPD	Qendra Ndërkombëtare për Zhvillimin e Politikave të Migrimit
IOM	Organizata Ndërkombëtare për Migrim
IP	Institucion publik
IPQNPS	Institucion publik – Qendra Ndërkombëtare për Punë Sociale
IPQPS	Institucion publik – Qendra për Punë Sociale
ISHP	Inspektorati Shtetëror i Punës
KDF	Konventa e KB për të Drejtat e Fëmijëve
KE	Këshilli i Evropës
KE	Komisioni Evropian

KEDNj	Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut
KK	Komisioni Kombëtar
KL	Komision Lokal
KP	Kodi Penal
KPP	Kodi për Procedurë Penale
KPRrH	Kategoria e personave të rrezikuar-të huaj
LDF	Ligji për Drejtësi për Fëmijët
LKTNjdheMI	Lufta kundër trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal
LMO	Ligji për Marrëdhënie të Obligacionit
MARRI	Qendra Rajonale e Iniciativës Rajonale për Migrim, Azil dhe Refugjatë
MASH	Ministria e Arsimit dhe Shkencës
MeD	Ministria e Drejtësisë
MeSH	Ministria e Shëndetësisë
MI	Migrim ilegal
MKR	Mekanizmi Kombëtar për Referimin e viktimave të trafikimit me njerëz
MPB	Ministria e Punëve të Brendshme
MPH	Masa të posaçme hetimore
MPJ	Ministria e Punëve të Jashtme
MPPS	Ministria e Punës dhe Politikës Sociale
MTR	Mekanizmi Trans-nacional për Referim
NjKNMHR	Njësia për Krime Ndërkufitare, Migrime, të Huaj dhe Rikthim
NjTNjKM	Njësia kundër Trafikimit me Njerëz dhe Kontrabandës së Migrantëve
NjVL-/VL	Njësi të Vetëqeverisjes Lokale/Vetëqeverisja lokale
OJQ	Organizata joqeveritare
OKB	Organizata e Kombeve të Bashkuara
ON	Organizata ndërkombëtare
OQ	Organizata qytetare
OQ	Organizata qeveritare
OSBE	Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë
PDK	Përfaqësi Diplomatike Konsullore
PKV	Plani Kombëtar i Veprimit

PLV	Plan Lokal i Veprimit
PNDESK	Pakti Ndërkombëtar për të Drejta Ekonomike, Sociale dhe Kulturore
PNDQP	Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Qytetare dhe Politike
PSV	Procedura Standarde të Veprimit
PThP	Prokuroria Themelore Publike
PV	Plan i Veprimit
PV LTNj	Plan Veprimi për luftimin e trafikimit me njerëz
PVLTF	Plan Veprimi për luftimin e trafikimit me fëmijë
QD	Qendër ditore
QIQ	Qendra e Iniciativave Qytetare
QNPS	Qendra Ndërkombëtare për Punë Sociale
QPH	Qendra për pranimin e të huajve
QPS	Qendra e Punëve Sociale
QPVTNj	Qendra për Persona-Viktima të Trafikimit me Njerëz
QR për ÇK	Qendra Rajonale për Çështje Kufitare
RK	Raportuesi Kombëtar
RM	Republika e Maqedonisë
SHPQ	Shërbime Policore Qendrore
SHQ	Shoqata Qytetare që veprojnë në fushën e parandalimit, ndihmës, përkrahjes dhe mbrojtjes së viktimave të trafikimit me njerëz
SK	Strategjia Kombëtare
SPB	Sektor i Punëve të Brendshme
TAIEX	Instrumenti i Komisionit Evropian për Ndhmë Teknike dhe Shkëmbim të Informacioneve
TNj	Trafikimi me njerëz
UNHCR	Komisariati i Lartë i Kombeve të Bashkuara për Refugjatë
UNICEF	Fondi Ndërkombëtar për Fëmijë i Kombeve të Bashkuara
UMC	Unaccompanied migrant child
VPTNj	Viktimë potenciale e trafikimit me njerëz
VSTNj	Viktimë e supozuar e trafikimit me njerëz
VTNj	Viktimë e trafikimit me njerëz
ZP	Zyrtar policor

Përmbajtja

HYRJE	84
1. Metodologjia e hartimit	85
2. Karakteristikat kyçe të Strategjisë Kombëtare 2017 - 2020 dhe Planit Kombëtar të Veprimit për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal	86
2.1 Karakteristikat kryesore novatore të Strategjisë Kombëtare dhe Planit Kombëtar të Veprimit	87
2.1.1 Korniza përkrahëse	87
2.1.2 Parandalimi	87
2.1.3 Identifikimi dhe referimi i VTNj	87
2.1.4 Ndihma e drejtpërdrejtë, mbrojtja, integrimi dhe kthimi vullnetar i viktimave të trafikimit me njerëz/migrantëve	87
2.1.5 Zbulimi dhe ndjekja penale efikase e autorëve të veprave penale për trafikim me njerëz dhe kontrabandë të migrantëve	88
3. Forcimi i politikave dhe veglave ekzistuese	88
3.1 Forcimi i kapaciteteve institucionale të institucioneve dhe organeve koordinuese	88
3.2 Përqendrimi i forcuar për zbulimin e rasteve të TNj dhe ndjekjen penale të autorëve, identifikimi dhe të drejtat e VTNj	88

4. Orientimet strategjike lidhur me përmirësimin e parandalimit, mbrojtjes, kthimin e sigurt dhe rehabilitimin e viktimave të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal në bazë të Planit Kombëtar të Veprimit për vitet 2017 - 2020	89
4.1 Parimet kryesore të Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit në luftën kundër trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal	89
4.2 Analiza e gjendjes dhe vlerësimi i kornizës ekzistuese institucionale	91
4.3 Tendencat e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal në Republikën e Maqedonisë	91
4.4 Korniza institucionale për luftimin e trafikimit me njerëz	92
4.5 Mekanizmat përkrahës të institucioneve qeveritare	92
4.5.1 Komisioni Kombëtar për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal	93
4.5.2 Raportuesi Kombëtar i Republikës së Maqedonisë	93
4.5.3 Zyra e Koordinatorit Kombëtar	93
4.5.4 Zyra e Mekanizmit Kombëtar për Referim (MKR)	93
4.6 Institucionet qeveritare dhe shërbimet që i ofrojnë shoqatat e qytetarëve	94
5. Orientimet strategjike lidhur me përsosjen e kornizës institucionale dhe operative në kuadër të PKV 2017 - 2020	95
5.1 Standard Korniza juridike për luftimin e trafikimit me njerëz dhe politika e ndjekjes penale	95
5.2 Orientimet strategjike për përmirësimin e kornizës juridike	97
6. FUSHAT STRATEGJIKE	98
7. Rrezik-faktorët për realizimin e Strategjisë Kombëtare (SK) dhe Planit të Veprimit (PV)	104

Qëllimi dhe metodologjia e hartimit të Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal për vitet 2017 – 2020

Qëllimi i përgjithshëm, misioni dhe objektivat

Republika e Maqedonisë tashmë pesëmbëdhjetë vite po bën përpjekje të vazhdueshme për ballafaqimin e organizuar të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal me qëllim që në mënyrë aktive të përfshihet në përpjekjet e komunitetit ndërkombëtar për parandalimin dhe luftimin e kësaj dukurie të dëmshme si një ndër format më të rënda të krimit të organizuar.

Qeveria e Republikës së Maqedonisë zotohet për zbatim të suksesshëm të qëllimeve strategjike dhe aktivitetëve të Strategjisë me qëllim përaftrimin e mëtejshëm të vendit me standardet e komunitetit ndërkombëtar. Në këtë drejtim, gjatë hartimit të Strategjisë Kombëtare u morën seriozisht parasysh: Rekomandimet e bëra nga Këshilli i Evropës, në raportin e GRETA për RM³ për Vlerësimin e zbatimit të Konventës së Këshillit të Evropës „Aktivite kundër trafikimit me njerëz“, Rekomandimet e përfaqësuesit të posaçëm dhe koordinatorit për trafikim me njerëz të OSBE-së të bëra në Raportin e vizitës së RM,⁴ si dhe dokumente të tjera strategjike dhe praktika të mira të BE-së dhe OSBE-së⁵. Për më tepër, u analizuan dhe interpretuan raportet përkatëse të Departamentit të Shtetit të SHBA-së dhe dokumente të tjera të rëndësishme kombëtare dhe ndërkombëtare.

Republika e Maqedonisë shënon përparim të vazhdueshëm në këtë fushë. Dëshmi për këtë janë edhe raportet e BE-së dhe Departamentit të Shtetit të SHBA-së, si dhe raportet e organizatave të tjera relevante ndërkombëtare. Prapë se prapë, kohëve të fundit, Evropa dhe Lindja e Afërt u ballafaquan me një fluks të madh të refugjatëve nga vende të ndryshme të botës, ndërsa mes tyre numër më të madh përbënin personat-viktima të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal. Evropa u sfidua me një shtypje të paparë në historinë bashkëkohore. As Republika e Maqedonisë nuk ishte përjashtim nga kjo. Ky realitet i ri nxiti një angazhim të rritur të institucioneve kombëtare, organizatave ndërkombëtare dhe sektorit qytetar. Njëkohësisht, nga gjendja e re e krijuar, doli nevoja e formimit të një vizioni të ri për ballafaqimin e formave të reja të migrimit, trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal.

Prandaj, qëllimi i përgjithshëm i Strategjisë Kombëtare për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal është të nxit mirëkuptim më të madh për tendencat dhe zhvillimet e reja në këtë fushë në nivel botëror, si dhe përmirësim të mekanizmave koordinuese për ballafaqimin e kësaj dukurie.

Misioni i Strategjisë Kombëtare është të sigurojë prioritet strategjike për luftimin e trafikimit me njerëz dhe të hartojë qëllime të përgjithshme dhe konkrete për institucionet kompetente, veç e veç dhe në grup, si në nivel lokal ashtu edhe në nivel kombëtar. Misioni i Strategjisë është të sigurojë shërbime më cilësore për viktimat dhe të intensifikojë masat parandaluese dhe represive për ballafaqimin me veprat penale që rrjedhin nga ato vepra. Plani kombëtar i veprimit duhet të nxit operacionalizim të objektivave të përcaktuara, të sigurojë përkrahje të gjerë politike dhe financiare për zbatimin

e aktivitetëve të parashikuar në planin e veprimit. Plani Kombëtar i Veprimit përmban 5 fusha strategjike: 1. Kornizën përkrahëse, 2. Parandalimin, 3. Identifikimin dhe referimin, 4. Ndhimën e drejtpërdrejtë, mbrojtjen, integrimin dhe kthimin vullnetar të VTNj/migrantëve, dhe 5. Zbulimin dhe ndjekjen efikase të autorëve të veprave penale-trafikim me njerëz dhe kontrabandë të migrantëve.

Në të janë precizuar objektivat dhe prioritetet, rezultate që duhet të arrihen, janë përcaktuar institucionet që duhet të jenë bartës së aktivitetëve, korniza kohore për realizimin e tyre, treguesit e matjes së performancës së realizimit të detyrave, si dhe korniza financiare për zbatimin e aktivitetëve të planifikuara. Tërë kjo duhet të nxit rritjen e mirëbesimit të qytetarëve të Republikës së Maqedonisë në parimin e sundimit të shtetit të së drejtës, mirëbesimin e rritur në institucione, përmirësimin e gjendjes së lirive dhe të drejtave të njeriut, të ndalohet trafikimi me njerëz dhe të rritet ndërgjegjësimi për trafikimin me njerëz dhe migrimit ilegal, si dhe të përmirësohet imazhi i Republikës së Maqedonisë në plan ndërkombëtar.

1. Metodologjia e hartimit

Strategjia Kombëtare 2017 – 2020 dhe Plani Kombëtar i Veprimit u hartuan me ndihmën e ekspertëve dhe konsulentëve të huaj⁶, si dhe në bazë të vlerësimit paraprak për plotësimin e Strategjisë Kombëtare dhe Planit Kombëtar të Veprimit 2013 – 2016 nga një vlerësues i pavarur⁷.

Për hartimin e Strategjisë Kombëtare u morën parasysh: Raporti i vlerësuesit të pavarur, raportet e Komisionit Kombëtar, raportet vjetore të Raportuesit Kombëtar, analiza e procedurave standarde të veprimit, raportet e OJQ-ve, raportet e Bashkimit Evropian dhe të Departamentit të Shtetit të SHBA-ve, raporte të tjera të rëndësishme nga organizata dhe institucione kombëtare dhe ndërkombëtare, hulumtime jozyrtare, vlerësime dhe analiza. Gjithashtu, u realizua edhe një analizë e legjislacionit vendor, të legjislacionit të Bashkimit Evropian, të legjislacionit ndërkombëtar, si dhe një analizë për zbatimin e legjislacionit ekzistues nga institucionet dhe organet kompetente kombëtare. Për më tepër, u realizuan disa takime pune dhe punëtori me qëllim përmirësimin cilësor të tekstit të Strategjisë Kombëtare dhe Planit Kombëtar të Veprimit. Në fund, mirëpo jo më pak e rëndësishme, Strategjia Kombëtare dhe Plani i Veprimit u hartuan në bazë të përvojës së fituar nga realizimi i masave dhe politikave të mëhershme kundër luftimit të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal nga institucionet kombëtare, organizatat ndërkombëtare dhe shoqatat e qytetarëve, por edhe nga mësimet e fituara dhe praktikatat më të mira në nivel kombëtar, rajonal dhe ndërkombëtar. Hartimi i dokumenteve kryesore bazohet në parimin e përfshirjes, ndërsa gjatë të cilit u morën parasysh një numër i madh i mendimeve dhe pikëpamjeve nga aktorë të ndryshëm.

³ Raporti i RM është miratuar në takimin e 14-të të Komisionit të palëve të Këshillit të Evropës më 7 korrik 2014.

⁴ Vizita e Ambasadores znj. Madina Jarbusinova, përfaqësuese e posaçme dhe koordinatore e OSBE-së në luftën kundër trafikimit me njerëz, është realizuar më datë 23-26 mars 2015.

⁵ Strategjia e BE-së për çrënjësjen e TNj 2012-2016, Direktiva 2011/36/EU për parandalimin dhe luftimin e TNj dhe mbrojtjen e viktimave, Plani i Veprimit i OSBE-së kundër TNj 2003-2013 dhe Vendimi 1.107 amendament për plotësimin e PV-së.

⁶ Konsulentët që e hartuan SK dhe PKV: Sando Kitanov dhe Jovan Andonovski dhe vlerësuesi i SK dhe PKV 2013-2016 u përkrahën financiarisht nga Misioni i IOM në Shkup.

⁷ Vlerësimi i Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal në Republikën e Maqedonisë (2013-2016), Autori prof. d-r Sunçica Dimitrijoska, u përkrah financiarisht nga Misioni i IOM në Shkup, 2016.

2. Karakteristikat kyçe të Strategjisë Kombëtare 2017 – 2020 dhe Planit Kombëtar të Veprimit për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal

Strategjia Kombëtare dhe Plani i Veprimit për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal janë në korrelacion me Strategjinë e fundit të BE-së për çrrënjosjen e trafikimit me njerëz 2012 – 2016, si dhe me Planin e Veprimit për luftimin e trafikimit me njerëz të OSBE-së dhe Amendamentit të tij nga viti 2013 për luftimin e trafikimit me njerëz: një dekadë më vonë, por edhe me qëndrimet e BE-së për migrimin, i cili ka marr hov të madh viteve të fundit.

Rrjedhimisht, si aktivitete prioritet, janë theksuar çështjet në vijim:

Forcimi i kapaciteteve institucionale të institucioneve kombëtare dhe SHQ-ve për sigurimin e reagimit në fushën e:

- koordinimit dhe bashkëpunimit të përmirësuar dhe rritur ndërmjet aktorëve kryesor, si dhe harmonizim të politikave kombëtare;
- efikasitetit dhe efektivitetit gjatë zbatimit të objektivave strategjike të planifikuara përmes përpilimit të planeve operative vjetore për zbatimin e PKV dhe PV për luftimin e TNj me fëmijë në bazë të vlerësimit paraprak dhe nivelit të zbatimit të tyre;
- sigurimit të profesionalizmit dhe pavarësisë gjatë krijimit dhe zbatimit të politikave;

- pavarësisë dhe qëndrueshmërisë financiare gjatë zbatimit të politikave të institucioneve qeveritare dhe SHQ-ve;
- numrit të zmadhuar të rasteve të zbuluara të trafikimit me njerëz dhe ndjekjes penale të autorëve;
- ndjekjes së tendencave të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar;
- përmirësimit dhe rritjes së identifikimit të VTNJ dhe kategorive të tjera të grupeve të rrezikuara;
- përmirësimit dhe rritjes së identifikimit të kategorive të migrantëve të rrezikuar;
- përmirësimit dhe parandalimit të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal;
- sigurimit të ndihmës adekuate, përkrahjes, mbrojtjes dhe ri-integrimit të viktimave të identifikuara nga trafikimi me njerëz/migrantët ilegal, veçanërisht fëmijët viktimë të trafikimit me njerëz dhe FPH (fëmijët e pashoqëruar të huaj).

Duke i pasur parasysh tendencat e ndryshueshme në fushën e migrimit ilegal, gjatë hartimit të Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit u morën parasysh edhe qëndrimet e BE-së për agjendën e re të Bashkimit Evropian për migrimin:

1. zvogëlimi i migrimit ilegal – përmes hetimeve, parandalimit dhe ndjekjes penale të autorëve të veprave penale nga kontrabanda e migrantëve;
2. forcimi i kontrollit kufitar me qëllim identifikimin e kategorive të migrantëve të rrezikuar, viktimave të mundshme të trafikimit me njerëz dhe fëmijëve të pashoqëruar të huaj;
3. politika të kontrolluara mbi azilin;
4. harmonizimi me politikën e reja të BE-së për migrimin ilegal.

SHQ

Me qëllim forcimin e pozitës së Koordinatorit Kombëtar, Strategjia Kombëtare parashikon masa dhe aktivitete që përqendrohen në ngritjen e kapaciteteve të Zyrës së Koordinatorit Kombëtar.

2.1 Karakteristikat kryesore novatore të Strategjisë Kombëtare dhe Planit Kombëtar të Veprimit

2.1.1 Korniza përkrahëse

1. forcimi i kapaciteteve të Zyrës së Koordinatorit Kombëtar;
2. forcimi i kapaciteteve financiare, njerëzore dhe teknike të institucioneve qeveritare dhe SHQ-ve në zbatimin e politikave;
3. forcimi i bashkërendimit dhe bashkëpunimit ndërmjet institucioneve në nivel qendror, lokal dhe rajonal për identifikimin, ndihmën dhe përkrahjen e viktimave të mundshme dhe grupeve të rrezikuara;
4. harmonizimi i legjislacionit kombëtar me atë ndërkombëtar;
5. gjetja e modelit adekuat për ngritjen e Fondit për kompensim të viktimave nga trafikimi me njerëz;
6. hulumtimi i gjendjes së trafikimit me njerëz me qëllim monitorimin dhe vlerësimin e politikave.

2.1.2 Parandalimi

1. përcaktimi i rrezeve dhe grupeve të rrezikuara nga paraqitja e dukurisë së TNj dhe MI në RM,
2. identifikimi i manifestimeve/tendencave të TNj/fëmijë, MI;
3. ngritja e vetëdijesimit publik për TNj/fëmijë dhe MI, mani-

festimet dhe rreziqet;

4. ngritja e vetëdijesimit të kategorive të identifikuara të personave të rrezikuar ndaj TNj, manifestimeve dhe rreziqeve;
5. gjetja dhe avancimi i mekanizmave më efikase për zbutjen e shkaqeve/nivelit të rrezikut nga TNj/fëmijë;
6. ngritja e vetëdijesimit publik për TNj për arsye eksploatimi, si dhe për pasojat mbi viktimën dhe shfrytëzuesit e shërbi- meve nga VTNJ.

2.1.3 Identifikimi dhe referimi i VTNJ

1. përsosja dhe zbatimi i metodave proaktive për zbulimin dhe identifikimin e VTNJ-ve të mundshëm, me theks të veçantë fëmijët VTNJ;
2. përfshirja aktive e më shumë institucioneve/agjencive qeveritare dhe SHQ-ve në zbulimin dhe identifikimin e VTNJ;
3. qasje proaktive në zbulimin e VTNJ të mundshëm ndërmjet kategorive të migrantëve/refugjatëve të rrezikuar, posaçërisht të FPH-ve;
4. ngritja e kapaciteteve të punonjësve në PDK në fushën e identifikimit të VTNJ-ve të mundshëm gjatë procesit të aplikimit për viza hyrëse në RM.

2.1.4 Ndihma e drejtpërdrejtë, mbrojtja, integrimi dhe kthimi vullnetar i viktimave të trafikimit me njerëz/migrantëve

1. sigurimi i mbrojtjes për viktimat dhe migrantët ilegal në pajtueshmëri me standardet ndërkombëtare;
2. integrimi i VTNJ/migrantëve në mjedisin shoqëror, të cilëve iu është miratuar qëndrim i përkohshëm në RM;
3. sigurimi i mjeteve për kthim vullnetar të VTNJ/migrantëve.

2.1.5 Zbulimi dhe ndjekja penale efikase e autorëve të veprave penale për trafikim me njerëz dhe kontrabandë të migrantëve

1. Formimi i një grupi pune shumë disiplinor kombëtar (Task Force) për të punuar me rastet e trafikimit me njerëz.
2. Zbatimi i hetimeve penale proaktive kundër të gjithë kryerësve të veprave penale për trafikim me njerëz, njëkohësisht zbatimi edhe i hetimeve financiare për konstatimin e fitimit nga ato vepra penale;
3. Mbrojtja e të drejtave të kategorive të dëshmitarëve/viktimave në pajtim me nenin 54 dhe 55 të KP;
4. Zbatimi i parimit të mosndëshkimit të viktimave të trafikimit me njerëz në procedurë penale.

3. Forcimi i politikave dhe veglave ekzistuese

3.1 Forcimi i kapaciteteve institucionale të institucioneve dhe organeve koordinuese

Me qëllim reagimin efikas dhe efektiv ndaj TNj nga institucionet kombëtare, theksi është vënë në forcimin e kapaciteteve në fushën e kapaciteteve njerëzore, materiale dhe teknike dhe në fushën e identifikimit, mbrojtjes, ndihmës dhe përkrahjes së VTNj-ve.

Në pajtim me objektivat strategjike të përcaktuara për harmonizimin dhe përmbushjen e standardeve ndërkombëtare dhe rekomandimeve të Këshillit të Evropës në fushën e forcimit të kapaciteteve, forcimi i kapaciteteve të Zyrës së Koordinatorit

Kombëtar dhe përcaktimi i një modeli për forcimin e funksionit të Raportuesit Kombëtar janë objektiva strategjike të kësaj Strategjie Kombëtare.

3.2 Përqendrimi i forcuar për zbulimin e rasteve të TNj dhe ndjekjen penale të autorëve, identifikimi dhe të drejtat e VTNj

Karakteristikë e Strategjisë së viteve 2013-2016 është numri i zvogëluar dukshëm i VTNj-ve të identifikuar. Përqendrimi i kësaj Strategjie është dhënë në masa dhe objektiva strategjike të planifikuara që synojnë forcimin e kapaciteteve të institucioneve dhe profesionistëve të përfshirë në procesin e zbulimit të rasteve të TNj, ndjekjen penale të autorëve, identifikimin e shpejtë dhe në kohë të VTNj-ve, mbrojtjen e tyre adekuate, ndihmën dhe përkrahjen për respektimin e plotë të të drejtave të tyre.

4. Orientimet strategjike lidhur me përmirësimin e parandalimit, mbrojtjes, kthimin e sigurt dhe rehabilitimin e viktimave të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal në bazë të Planit Kombëtar të Veprimit për vitet 2017 – 2020

4.1 Parimet kryesore të Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit në luftën kundër trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal

Parimet kryesore pasqyrohen përmes fushave strategjike dhe objektivave të përcaktuara sipas katër komponentëve themelore të aktiviteteve në luftën kundër trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal, përkatësisht korniza përkrahëse, parandalimi, përkrahja dhe mbrojtja e viktimave dhe migrantëve, si dhe procedura para hetimore dhe penale kundër trafikimit me njerëz dhe kontrabandës së migrantëve.

Parimi i 1-rë. Përgjegjësia Qeveritare për Strategjinë

Qeveria e Republikës së Maqedonisë merr përgjegjësi për përcaktimin e objektivave, zbatimin e aktiviteteve dhe synon arritjen e rezultateve pozitive nga zbatimi i aktiviteteve si një përgjigje kombëtare ndaj problemit të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal.

Qeveria e Republikës së Maqedonisë, në periudhën e zbatimit të dokumenteve strategjike, duhet të sigurojë mjete financiare për realizimin e objektivave strategjike. Për këtë qëllim,

institucionet kompetente për planifikimin dhe zbatimin e aktiviteteve të parashikuara në Strategjinë Kombëtare dhe Planin e Veprimit duhet të parashikojnë masa qëndrueshmërie. Gjithashtu, institucionet kombëtare duhet të planifikojnë mobilizim të zmadhuar të burimeve njerëzore, si dhe forcimin e vazhdueshëm të kapaciteteve të tyre me qëllim arritjen e maksimumit të efekteve nga realizimi i aktiviteteve të parashikuara në Strategjinë Kombëtare dhe Planin Kombëtar të Veprimit.

Parimi i 2-të. Pjesëmarrja e sektorit qytetar

Qeveria e Republikës së Maqedonisë luan një rol dominues në ballafaqimin e sfidave dhe problemeve që janë si rrjedhojë e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal. Prapë se prapë, ballafaqimi me këto dukuri të padëshiruara mund të ketë intensitet të lartë dhe rezultate më të mira në qoftë se Qeveria krijon partneritet të vazhdueshëm me sektorin qytetar. Për këtë qëllim, Qeveria e Republikës së Maqedonisë vërteton se edhe gjatë hartimit edhe gjatë zbatimit të programeve, masave dhe aktiviteteve për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal, do të vendos dialog aktiv me (të gjithë) aktorët relevant që janë jashtë sistemit të qeverisjes. Shoqatave të qytetarëve do iu mundësohet krijimi i mëtejme i marrëdhënieve partnere dhe një rol aktiv në zbatimin e analizave dhe hulumtimeve, zbatimin e aktiviteteve parandaluese, edukimin, sigurimin e ndihmës dhe përkrahjes së viktimave nëpër strehimore dhe në procesin e ri-integrimit në mjedisin shoqëror.

Qeveria e Republikës së Maqedonisë parasheh marrëdhënie partnere afatgjate me shoqatat e qytetarëve që tregojnë profesionalizëm, përkushtim dhe siguri përmes përpilimit të kritereve (në qoftë se ekzistojnë, të rishikohen ose të përmirësohen) për zgjedhjen e shoqatave të qytetarëve që do të përfshihen në ofrimin e ndihmës dhe mbrojtjes për viktimat e

trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal, të cilat do t'i përkrah me financa.

Parimi i 3-të. Trajtimi i viktimave në bazë të të drejtave të njeriut

Strategjia Kombëtare për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal bazohet në standardet ndërkombëtare mbi të drejtat e njeriut, veçanërisht ato që gjenden në Konventën Evropiane për mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe lirive themelore, Konventën për statusin e refugjatëve, si dhe protokolleve përkatëse.⁸

1. E drejta e jetës (neni 2).
2. E drejta për të mos qenë i nënshtruar ndaj torturës, trajtimit çnjerëzor dhe degradues (neni 3).
3. Ndalimi i robërisë dhe punës së detyruar (neni 4).
4. E drejta të mos mbahet peng në mënyrë të paligjshme (neni 5).
5. E drejta për gjykim të drejtë (neni 6).
6. Mos diskriminimi në bazë të racës, religjionit ose vendit të prejardhjes (neni 3).
7. Ndalesa për dëbimin e refugjatëve (neni 33).
8. Respektimi i të drejtave të parashikuara në konventat ndërkombëtare të ratifikuara nga RM.

Qeveria e Republikës së Maqedonisë vërteton se mekanizmat kombëtare të identifikimit, mbrojtjes dhe referimit të viktimave, si dhe i tërë procesi gjyqësor, janë në pajtueshmëri të plotë me këtë qasje të të drejtave të njeriut. Qeveria synon avancimin e mëtejshëm të mbrojtjes së të drejtave të viktimave me qëllim sigurimin e informacioneve juridike, mbrojtje fizike dhe juridike, ndihmë materiale dhe kompensim, të cilat shpijnë në rehabilitimin dhe integrimin e tyre të qëndrueshëm.

Parandalimi i trafikimit me njerëz dhe mbrojtja adekuate është prioritet i përhershëm i Qeverisë së RM dhe është identifikuar si një ndër sfidat kryesore në periudhën e ardhshme.

Parimi i 4-t. Koordinimi ndër-disiplinor dhe qasja pjesëmarrëse

Qeveria e Republikës së Maqedonisë merr përsipër të sigurojë bashkërendim ndër-disiplinor në drejtim të zbatimit të Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit. Gjithashtu, Komisioni Kombëtar do të sigurojë pjesëmarrje të të gjithë institucioneve kombëtare kompetente dhe të interesuara për planifikimin, realizimin dhe promovimin e aktiviteteve të parashikuara me Strategjinë Kombëtare dhe Planin e Veprimit.

Parimi i 5-të. Qëndrueshmëria

Me qëllim sigurimin e qëndrueshmërisë dhe realizueshmërisë së Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit, Qeveria e Republikës së Maqedonisë krijon mekanizma të monitorimit dhe vlerësimit, të cilat do të synojnë ndjekjen e nivelit të real-

izimit të aktiviteteve të planifikuara në Strategjinë Kombëtare dhe Planin e Veprimit. Qeveria e Republikës së Maqedonisë synon që strukturat dhe veglat të jenë në funksion të plotë të realizimit të objektivave të përcaktuara në dokumentet strategjike, përmes sigurimit të mjeteve adekuate nga Buxheti i shtetit, si dhe përmes sigurimit të burimeve të nevojshme njerëzore, të përshtatura për planifikimin afatmesëm.

4.2 Analiza e gjendjes dhe vlerësimi i kornizës ekzistuese institucionale

Trafikimi me njerëz dhe migrimi ilegal janë problem global që u bë i pranishëm edhe në Republikën e Maqedonisë. Migrimi ilegal ka tendencë rritjeje. Ekzistojnë kompetenca të kombinuara ndërmjet më tepër institucioneve për ballafaqimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal, aktivitete këto të koordinuara nga Komisioni Kombëtar për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal. Komisioni përbëhet nga përfaqësues të institucioneve qeveritare, i drejtuar nga një Koordinator Kombëtar. Komisioni ka në dispozicion një trup administrativ, Sekretariatit dhe Nëngrupin për luftimin e trafikimit me fëmijë. Megjithëse veprimtaria ndër-dikasteriale jep rezultate, prapë se prapë nevojitet të shqyrtohet mundësia e forcimit të kapaciteteve të Zyrës së Koordinatorit kombëtar, si dhe përcaktimi i një modeli për forcimin e funksionit të Raportuesit Kombëtar, të cilat janë ndër rekomandimet kyçe të Këshillit të Evropës në fushën e harmonizimit të legjisllacionit kombëtar me instrumentet juridike ndërkombëtare.

4.3 Tendencat e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal në Republikën e Maqedonisë

Analiza e gjendjes

Analiza e gjendjes dhe tendencave tregon migrim në rritje me karakteristika të lëvizjeve të ndryshme të migrantëve dhe refugjatëve, mes të cilëve një pjesë e madhe i përkasin kategorisë së personave të rrezikuar, siç janë: fëmijë të pashoqëruar, VTNJ të mundshëm, prindër të vetëm me fëmijë, persona në moshë dhe persona me aftësi të kufizuara.

Është vërejtur një rritje e madhe e numrit të migrantëve ilegal dhe pritet që kjo tendencë të vazhdojë të ekzistojë edhe gjatë disa viteve të ardhshëm. Shpeshherë bëhet fjalë për migrantë që udhëtojnë transit nëpër Republikën e Maqedonisë, pasi që vendi paraqet kryqëzim të korridoreve ndërkombëtare. Ekziston e ashtuq. ruta e „Ballkanit Perëndimor“, nëpër të cilën, vetëm gjatë dy viteve të fundit, kanë kaluar mbi një milion migrantë dhe një numër i madh i migrantëve ilegal.

Vendet nga të cilat më së shumti vijnë migrantët ilegal janë Siria, Afganistani, Pakistani, vendet e Lindjes së Afërt dhe të Largët, si dhe Afrika. Migrantët ilegal shpeshherë hyjnë në Republikën e Maqedonisë në kufirin jugor me Greqinë, në zonën e Komunës së Gjevgjelisë dhe rrethinës së saj. Nga vendi dalin shpeshherë në kufirin verior, në drejtim të Serbisë, përmes kalimeve ilegale në zonën e komunave Kumanovë dhe Likovë. Për më tepër, në disa raste janë zbuluar edhe qendra ilegale gjatë hyrjes dhe daljes në vend. Gjithashtu ekziston një rutë edhe drejt Republikës së Kosovës, e cila shfrytëzohet si alternativë e korridorit ekzistues me Republikën e Serbisë. Transiti përmes Republikës së Maqedonisë kryhet në mënyrë të organizuar nga grupet kriminale. Transporti më së shpeshti kryhet me automjete për pasagjerë ose me autobusë, përkatësisht tren. Është i

⁸ Referimi drejt KEDNj dhe Konventës për statusin e refugjatëve të KB-ve.

konsiderueshëm edhe numri i fëmijëve të pashoqëruar të huaj. Jo rrallë herë, për shkak të numrit të madh të migrantëve ilegal, nëpër kufij, ndodhin edhe incidente dhe tensione, për të cilën gjë u angazhua një numër i madh i pjesëtarëve të forcave të sigurisë me qëllim parandalimin e hyrjes në vend të migrantëve ilegal ose të peregjistruar. Që të prapësohen hyrjet ilegale, të kontrollohet dhe kanalizohet fluksi i migrantëve drejt vendkalimeve kufitare legale, u ngrit një mur sigurie, i përforcuar nëpër ato pjesë të kufirit për të cilat ekzistonte dyshim se shfrytëzohen si vendkalime ilegale. Forcat e sigurisë së Maqedonisë arritën të parandalojnë hyrjen e më shumë se shtatë mijë migrantëve ilegal vetëm gjatë vitit 2016.

Qeveria e Republikës së Maqedonisë kërkoi ndihmë dypalëshe edhe nga vendet anëtare të BE-së me ofrimin e mbikëqyrjes së kufirit dhe pajisjeve, si dhe me transferimin e policisë kufitare për t'i ndihmuar policisë maqedonase me patrulla, regjistrim dhe identifikim dhe me kontrolle sigurie. Deri më tani vetëm disa shtete kanë dërguar zyrtarë policorë: Kroacia, Hungaria, Serbia, Sllovenia, Çekia, Sllovakia dhe Austria.

Gjithashtu, luftimi i trafikimit me njerëz ende paraqet sfidë për shtetin. Republika e Maqedonisë ende paraqet vendin e origjinës, transitit dhe destinacionit, si dhe ekzistimi i TNJ-së së brendshme me qëllim eksploatimin seksual dhe të punës. Shpeshherë bëhet fjalë për kategori të personave të rrezikuar, të nxitur nga faktorë të ndryshëm shoqëror, ekonomik dhe social siç janë: varfëria, diskriminimi gjinor, dhuna në familje dhe gjendje të tjera të viktimës, përkatësisht moshë, gjendja shëndetësore, nevojat e posaçme, etj. Në periudhën e viteve 2013 – 2015, u identifikuan 27 viktima të trafikimit me njerëz. Prej tyre, 18 fëmijë dhe 9 të rritur. Shtetas të Maqedonisë janë 19 persona, ndërsa 8 janë të shtetas të huaj. Viktima të trafikimit me njerëz janë 27 persona që kanë qenë objekt i eksploatimit, edhe atë: të punës – 3 persona, seksual – 9 persona, të punës dhe seksual – 9 persona dhe martesë të detyruara – 6

persona. Më së shpeshti bëhet fjalë për gra. Rrjedhimisht, institucionet kompetente kanë evidentuar 244 lëndë të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal. Në periudhën e viteve 2013 – 2015, për trafikim me njerëz dhe migrim ilegal, janë dorëzuar denoncime kundër 388 personave, ndërsa janë shqiptuar aktgjykime për 186 persona. Prej tyre, 11 janë me kusht në liri, ndërsa 175 janë në vuajtje të dënimit me burg.

4.4 Korniza institucionale për luftimin e trafikimit me njerëz

Republika e Maqedonisë i ngrit kapacitetet e saj për balafaqimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal qysh në vitin 2001. Ekzistojnë institucione me kompetenca të përgjithshme në këtë fushë, siç janë: Ministria e Punëve të Brendshme, Ministria e Punëve të Jashtme, Ministria e Punës dhe Politikës Sociale, Ministria e Drejtësisë, Ministria e Arsimit dhe Shkencës, Ministria e Shëndetësisë, Prokuroria Themelore Publike për ndjekjen e krimit të organizuar dhe korrupsionit, etj.

4.5 Mekanizmat përkrahës të institucioneve qeveritare

Ekziston edhe një trup i specializuar që quhet Komisioni Kombëtar për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal, i cili është formuar në vitin 2001. Ai është formuar me detyrë për: monitorimin dhe analizën e gjendjes lidhur me trafikimin me njerëz dhe migrimin ilegal, koordinimin e aktiviteteve të institucioneve kompetente brenda dhe jashtë sistemit të Qeverisë, si dhe për organizimin dhe realizimin e bashkëpunimit me organizata përkatëse ndërkombëtare dhe shoqata të qytetarëve. Komisionin e përbëjnë 15 anëtarë, të deleguar nga institucionet e sipërpërmendura.⁹

4.5.1 Komisioni Kombëtar për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal

Për funksionimin e Komisionit Kombëtar është vendosur një sistem themelor për punë dhe koordinim. Komisioni punon me takime dhe funksionon në bazë të bashkëpunimit dhe informimit ndërinstitucional. Për punën e vet, Komisioni jep informacione dhe raporte. Institucionet- anëtare të Komisionit Kombëtar, në mënyrë të ndërsjellë, bashkëpunojnë, shkëmbejnë informacione dhe i realizojnë aktivitetet e Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit.

Në kuadër të Komisionit Kombëtar ekziston edhe Sekretaria-ti, i cili është formuar në vitin 2003 dhe e përbëjnë përfaqësues të institucioneve qeveritare, përfaqësues të organizatave ndërkombëtare, shoqata të qytetarëve, etj.

Gjithashtu, në kuadër të Komisionit Kombëtar ekziston edhe Nëngrupi për luftimin e trafikimit me fëmijë. Aktivitetet e këtij trupi synojnë parandalimin e trafikimit me fëmijë dhe përmirësimin e mbrojtjes së të miturve-viktima, si dhe koordinimin e bashkëpunimit ndërmjet palëve të interesuara.¹⁰

4.5.2 Raportuesi Kombëtar i Republikës së Maqedonisë

Në Republikën e Maqedonisë, Raportuesi Kombëtar për trafikimin me njerëz është krijuar me propozim të Komisionit Kombëtar, ndërsa është emëruar nga Qeveria e RM në vitin 2015. Në bazë të mandatit të tij, Raportuesi Kombëtar është përgjegjës për: mbikëqyrjen e aktiviteteve të përgjithshme të luftës kundër trafikimit me njerëz, grumbullimin dhe analizën e të

dhënave nga partnerët relevant, monitorimin dhe vlerësimin e realizimit të PKV, sjelljen e konkluzioneve dhe dhënien e rekomandimeve për përmirësimin dhe përsosjen e luftës kundër trafikimit me njerëz në relacion me zbatimin e ligjeve, politikave për reagim më të mirë institucional, rekomandimet e rishikimit të objektivave strategjike dhe përpilimit të raportit vjetor. Çdo vit, Raportuesi Kombëtar dorëzon raport përkatës.

4.5.3 Zyra e Koordinatorit Kombëtar

Zyra e Koordinatorit Kombëtar gjendet në kuadër të MPB-së dhe është themeluar në vitin 2007. Qëllimi i Zyrës është t'i sigurojë përkrahje logjistike dhe teknike Komisionit Kombëtar. Që në vitin 2009, Zyra e Koordinatorit Kombëtar është e institucionalizuar.

4.5.4 Zyra e Mekanizmit Kombëtar për Referim (MKR)

Zyra e Mekanizmit Kombëtar për Referim (MKR) është institucionalizuar që në vitin 2009 në kuadër të MPPS – Departamenti për Mundësi të Barabarta. Roli i MKR është të sigurojë identifikim adekuat, ndihmë dhe mbrojtje, në bazë të standardeve ndërkombëtare për të drejtat e njeriut për viktimat e trafikimit me njerëz, veçanërisht fëmijëve të mitur, si dhe pa dallim të prejardhjes etnike, moshës ose gjinisë. MKR bashkëpunon edhe me institucionet dhe aktorë të tjerë në procesin e parandalimit, identifikimit, përkrahjes dhe mbrojtjes së viktimave të trafikimit me njerëz, sidomos trafikimit me fëmijë.

⁹ MPB, MPJ, MPPS, PTHP për ndjekjen e krimit të organizuar dhe korrupsionit, Gjykata Themelore Shkup 1, MeD, MASH dhe MeSH.

¹⁰ Nëngrupin e kryeson këshilltari për mbrojtjen dhe parandalimin e trafikimit me njerëz nga MPPS - MKR, ndërsa marrin pjesë pjesëtarë të MPB, përfaqësues të PDK të huaj, organizata ndërkombëtare, shoqata të qytetarëve dhe zëvendës Avokati i Popullit në rolin e anëtarit/vëzhguesit të jashtëm.

4.6 Institucionet qeveritare dhe shërbimet që i ofrojnë shoqatat e qytetarëve

Qendra e Pranimi për të Huaj/Qendra për persona-viktima të trafikimit me njerëz

Në Republikën e Maqedonisë ekzistojnë dy objekte në të cilat bëhet pranimi dhe strehimi i viktimave të vendit dhe të huaja nga trafikimi me njerëz/fëmijë.

Qendra e pranimi për të huaj është një objekt në pronësi shoqërore, e drejtuar nga MPB dhe është në funksion qysh në vitin 2001. Qendra shërben për strehimin e shtetasve të huaj, viktimave të supozuara dhe viktimave të trafikimit me njerëz. Në Qendrën e pranimi për të huaj, personave të strehuar iu ofrohet akomodim, ndihmë dhe mbrojtje mjekësore, këshilla juridike dhe përfaqësim dhe përkrahje psikosociale, si dhe shërbime për kthimin dhe ri-integrimin e tyre. Në Qendrën e pranimi për të huaj, gjatë vitit 2015 janë strehuar 56% më tepër persona sesa vitin e kaluar, përkatësisht ishin strehuar 1,346 (896) persona, pjesa dërmuese e të cilëve ose 75% janë shtetas nga Siria, Afganistani dhe Iraku.

Janë formuar edhe dy qendra: Qendra e Përkohshme Transit – Gjevgjeli dhe Qendra e Përkohshme Transit – Tabanovcë, të cilat shërbejnë për pranimin, evidentimin, lëshimin e certifikatave për qëllimin e shprehur për azil dhe përgatitjen e migrantëve për transportimin e mëtejshëm. Gjithashtu, në afërsi të kufirit me Republikën e Serbisë, tek vendkalimi kufitar „Tabanovcë“ është formuar një Qendër e përkohshme për transit, i cili shërben për migrantët që kanë udhëtuar transit nëpër vendin tonë, ta kalojnë kufirin drejt Republika Serbisë. Kapaciteti i përgjithshëm i të dy qendrave për pranim (Gjevgjeli dhe Tabanovcë) është gjithsej 2.000 vende, 1.500 vende në Gjevgjeli dhe 500 në Tabanovcë. Ato funksionojnë me ndihmën e

institucioneve kompetente të Republikës së Maqedonisë (MPB, MPPS, MeSH), si dhe me ndihmën dhe përkrahjen e organizatave joqeveritare dhe ndërkombëtare. Ekipet e Kryqit të Kuq të Republikës së Maqedonisë vazhdimisht iu sigurojnë përkrahje migrantëve; gjatë qëndrimit të tyre në qendrat e përkohshme për transit iu ofrohet ndihmë mjekësore, ushqim dhe ujë, batanije, rroba dhe mjete për higjienë personale. Në qendrat e pranimi janë të pranishëm dhe organizata ndërkombëtare dhe shoqata qytetare, të cilat gjithashtu iu ndihmojnë migrantëve.

Qendra për persona-viktima të trafikimit me njerëz është strehimore shtetërore e MPPS-së, e formuar në vitin 2011. Në të strehohen viktimave të trafikimit me njerëz, shtetas të vendit dhe të huaj, të cilëve iu është miratuar qëndrimi i përkohshëm.

5. Orientimet strategjike lidhur me përsosjen e kornizës institucionale dhe operative në kuadër të PKV 2017 – 2020

Me qëllim sigurimin e qëndrueshmërisë së aktiviteteve në luftën kundër trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal, Komisioni Kombëtar do të sigurojë:

- kapacitete adekuate teknike dhe njerëzore dhe përkrahje financiare për avancimin e luftës kundër trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal;
- Komisioni Kombëtar zotohet të zhvillojë koordinim me pushtetin lokal, me qëllim ngritjen e kapaciteteve në luftën kundër trafikimit me njerëz në RM;
- Komisioni Kombëtar synon përmirësimin e sistemit të grumbullimit dhe përpunimit të të dhënave të sakta statistikore përmes krijimit të një baze të dhënash të centralizuar për viktimave dhe kryerës.

5.1 Standard Korniza juridike për luftimin e trafikimit me njerëz dhe politika e ndjekjes penale

Analiza e hartimit të kornizës juridike – është krijuar kornizë e gjerë për luftën kundër trafikimit me njerëz, e cila është përforcuar dhe harmonizuar me legjislacionin evropian dhe me standardet dhe të drejtën ndërkombëtare.

Kushtetuta e Republikës së Maqedonisë (neni 29) garanton se shtetasit e huaj në Republikën e Maqedonisë i gëzojnë liritë dhe të drejtat e garantuara me Kushtetutë, me kushte të përcaktuara me ligj dhe me marrëveshjet ndërkombëtare. Liritë dhe të drejtat themelore të migrantëve legal, të përcaktuara me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë, janë përpunuar në disa dispozita ligjore: e drejta për hyrje dhe qëndrim të shtetasve të huaj në Republikën e Maqedonisë, si dhe të drejtat dhe detyrimet e tyre, janë rregulluar me Ligjin për shtetasit e huaj¹¹. Në bazë të Ligjit për shtetasit e huaj janë miratuar edhe aktet nënligjore me sa vijon:

1. Rregullore për shtetas të huaj;
2. Rregullore për dokumente udhëtimi dhe dokumente të tjera për të huajt;
3. Rregullore për rregullat e sjelljes në Qendrën e pranimi për të huajt;
4. Rregullore për mënyrën e lëshimit të vizave për të huajt, vazhdimin, shkurtimin e vlefshmërisë së tyre, revokimin dhe anulimin e vizave, si dhe formulari i vizave dhe mbajtjen e evidencës.

Ligji për punësim dhe punësimin e të huajve¹² - i rregullon kushtet sipas të cilave të huajt mund të punësohen dhe të punojnë në Republikën e Maqedonisë.

Ligji mbi arsimin fillor – e proklamoi parimin themelor se fëmijët me shtetësi të huaj që qëndrojnë në Republikën e Maqedonisë kanë të drejtë për arsim fillor me kushte të njëjta sikur edhe fëmijët-shtetas të Republikës së Maqedonisë.

¹¹ Fletorja zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 35/2006, 66/2007, 117/2008, 92/2009, 156/2010, 158/2011, 84/12, 13/13,217/2015).

¹² Fletorja zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 70/2007, 5/2009, 35/2010, 148/2011, 84/2012, 217/2015).

Ligji mbi arsimin e mesëm – parashikon që shtetasit e huaj të mund të fitojnë arsim të mesëm dhe të kenë të drejtë të kërkojnë nostrifikim të dëftesave të fituara në vende të huaja.

Ligji mbi arsimin sipëror – parashikon që shtetasit e huaj mund të regjistrojnë studimet e tyre nën kushtet e njëjta sikur edhe shtetasit e Republikës së Maqedonisë. Shtetasve të huaj mund t’iu shkurtohet ose kufizohet regjistrimi në qoftë se bëhet fjalë për studime që kanë të bëjnë me arsimin ushtarak ose policor ose studime që janë në interes të sigurisë kombëtare.

Ligji për vullnetarizëm – me këtë ligj rregullohet voluntarizmi, kushtet dhe mënyrat e kryerjes së voluntarizmit, të drejtat dhe detyrimet e vullnetarëve, si dhe evidenca e punës vullnetare. Ky ligj thekson se vullnetar mund të jetë secili person fizik, i vendit dhe i huaj.

Ligji për mbrojtje shëndetësore – e garanton shërbimin themelor shëndetësor për të gjithë shtetasit e huaj të punësuar në territorin e Republikës së Maqedonisë, të huaj që arsimohen ose janë në formim profesional në Republikën e Maqedonisë, të huaj që në territorin e Republikës së Maqedonisë janë me punë në organizata ndërkombëtare, përfaqësi konsullore të huaja ose në shërbim personal të shtetasve të huaj, të cilët gëzojnë imunitetet diplomatik.

Ligji për sigurim shëndetësor – me këtë ligj përcaktohet sigurimi shëndetësor i shtetasve të vendit dhe të huaj, të drejtat dhe detyrimet e sigurimit shëndetësor, si dhe mënyra e realizimit të sigurimit. Edhe ky ligj i rregullon të drejtat dhe kushtet e sigurimit shëndetësor për kategoritë e njëjta të shtetasve të huaj që janë theksuar në Ligjin për mbrojtje shëndetësore.

Kodi penal – i parashikon veprat penale trafikim me njerëz (neni 418-a), kontrabandë me migrantë (neni 418-b), orga-

nizim të grupit dhe nxitje për kryerje të veprave penale trafikim me njerëz dhe kontrabandë me migrantë (neni 418-c) dhe trafikim me fëmijë (neni 418-ç)

Ligji për shtetasit e huaj parashikon edhe dy vepra penale lidhur me migrimin, edhe atë:

- ndihmë shtetasit të huaj gjatë hyrjes së paligjshme dhe transitit;
- ndihmë shtetasit të huaj gjatë qëndrimit të paligjshëm.

Më 18 qershor 2015, u miratuan ndryshimet e **Ligjit për azil dhe mbrojtje të përkohshme**. Me këto ndryshime u bë dalim ndërmjet qëllimit për dorëzimin e kërkesës për azil dhe dorëzimit të vetë kërkesës për azil (për më shumë hollësi në pjesën për azil). Njëkohësisht, me këto ndryshime iu mundësua migrantëve të shprehin qëllimin për dorëzim të kërkesës për njohjen e të drejtës për azil. Qëllimet kryesore të këtyre ndryshimeve ishin:

- përmirësimi i kushteve të ndihmës mjekësore dhe humanitare për migrantët;
- rritja e sigurisë së migrantëve (zvogëlimi i numrit të veprave penale);
- zvogëlimi i numrit të aksidenteve hekurudhore dhe të trafikut në të cilat viktimat janë migrantët;
- zvogëlimi i numrit të kontrabandës së migrantëve;
- evidentimi më efikas i migrantëve që hyjnë në Republikën e Maqedonisë.

Janë hartuar **Procedura Standarde** për të vepruar me fëmijët e pashoqëruar-të huaj (PSV dhe FPH) dhe Procedura Standarde të Veprimit me kategoritë e rrezikuara të personave të huaj (PSV dhe KRrPH).

5.2 Orientimet strategjike për përmirësimin e kornizës juridike

Analiza teknike e hollësishme e kryer për legjislacionin kombëtar tregoi një nivel të lartë të harmonizimit me legjislacionin evropian në shumë direktiva të fushës.¹⁵ Mirëpo, analiza e tregoi edhe nevojën e harmonizimit të mëtejshëm të legjislacionit kombëtar me Direktivën 2008/115/KE për standardet dhe procedurat e përbashkëta të vendeve anëtare për kthimin e shtetasve të vendeve të treta që janë me qëndrim të paligjshëm, si dhe me Direktivën 2011/98/BE të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit më 13 dhjetor 2011 për procedurë të vetme të kërkesës së lejes së vetme për shtetas të vendeve të treta për të qëndruar dhe punuar në territorin e një vendi anëtar dhe për rregulla të përbashkëta të punëtorëve të vendeve të treta që ligjërisht qëndrojnë në shtetin anëtarë (Direktiva për leje të vetme).

Gjithashtu, duhet të merret parasysh edhe Direktiva 2011/36/BE për luftimin e TNj dhe të drejtat e VTNj.

Komisioni Kombëtar, me qëllim harmonizimin e legjislacionit kombëtar me instrumentet e të drejtës ndërkombëtare që e rregullojnë trafikimin me njerëz dhe migrimin ilegal do të:

- realizojë analizë të legjislacionit kombëtar me qëllim përcaktimin e nivelit të harmonizimit me instrumentet e të drejtës ndërkombëtare,
- propozojë propozim-amendamente për ndryshimin e legjislacionit të nevojshëm me qëllim harmonizimin e tij,
- Komisioni Kombëtar do të realizojë procedurë para ratifikimit me qëllim kryerjen e analizës për harmonizimin e instrumenteve juridike ndërkombëtare në vijim:
- Konventën nr. 189 të Organizatës Ndërkombëtare të Punës „Për punë të denjë të ndihmësve shtëpiak“, e cila shërben si instrument i fuqishëm për parandalimin e trafikimit me njerëz për qëllime eksploatimi, veçanërisht për punë të detyruar në kushte vendore.
- Konventën ndërkombëtare të vitit 1990 për mbrojtjen e të drejtave për të gjithë punëtorët-migrantë dhe anëtarët e familjeve të tyre. Miratimi i kësaj konvente është e një rëndësie të veçantë sepse e konsideron faktin që Republika e Maqedonisë është bërë vend transiti dhe destinacioni për fluksin në rritje të migrantëve.

¹⁵ Direktiva 2003/86/KE e Këshillit (22 shtator 2003) mbi të drejtën e ribashkimit të familjes. Direktiva 2003/109/KE e Këshillit (25 nëntor 2003) për statusin e shtetasve të vendeve të treta që janë banorë me qëndrim afatgjatë, e ndryshuar me Direktivën 2011/51/BE të Parlamentit Evropian dhe Këshillit më 11 maj 2011. Direktiva e Këshillit 2005/71/KE (12 tetor 2005) mbi procedurën e posaçme për lejen e hyrjes së shtetasve të vendeve të treta për qëllime shkencore-hulumtuese. Direktiva e Këshillit 2004/114/KE (13 dhjetor 2004) për kushtet e pranimit të shtetasve të vendeve të treta për qëllime të studimit, shkëmbimit të nxënësve, trajnimit pa kompensim ose shërbimit vullnetar. Direktiva 2004/81/KE e Këshillit (29 prill 2004) për lejen e qëndrimit që iu lëshohet shtetasve të vendeve të treta që janë viktimat të trafikimit me njerëz ose të cilët kanë qenë objekt i lehtësimit të migrimit ilegal dhe të cilët kanë bashkëpunuar me autoritetet kompetente. Rregullativa (KE) nr. 1030/2002 e Këshillit (12 qershor 2002) për përcaktimin e formatit të njëtrajtshëm të leje-qëndrimit për shtetas të vendeve të treta.

6. FUSHAT STRATEGJIKE

Fushat strategjike të Strategjisë Kombëtare janë: korniza përkrahëse; parandalimi; identifikimi dhe referimi; ndihma e drejtpërdrejtë, mbrojtja, integrimi dhe kthimi vullnetar i VTNj/ migrantëve, si dhe zbulimi efikas dhe ndjekja penale e autorëve të veprave penale Trafikim me Njerëz dhe Migrim Ilegal.

OBJEKTIVI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR
Forcimi i kapaciteteve të strukturave koordinuese	Janë forcuar kapacitetet e Zyrës së Koordinatorit Kombëtar; Janë forcuar kapacitetet e Raportuesit Kombëtar.
Ngritja e kapaciteteve njerëzore dhe teknike të MPB-së në luftën kundër TNj dhe MI	MPB/NjTNjKM janë plotësuar me zyrtarë policorë në pajtim me aktin e sistematizimit; Janë përmirësuar kapacitetet teknike për zbulim efikas.
Ngritja e kapaciteteve të MKR dhe QNPS/QPS	Është rritur efikasiteti i punës së MKR dhe QNPS/QPS; Në secilën QNPS/QPS janë shpërndarë punëtorë social me kompetenca për punën me VTNj.
Përkrahje financiare nga Qeveria e RM dedikuar SHQ-ve në fushën e parandalimit, ndihmës, përkrahjes dhe mbrojtjes së VTNj-ve	Janë siguruar mjete financiare për SHQ-të që do të punojnë në fushën e parandalimit, ndihmës, përkrahjes dhe mbrojtjes dhe VTNj-ve.
Funksionimi i plotë operativ i QVTNj	Është caktuar buxhet vjetor nga MPPS-MKR dhe është mundësuar funksionim operativ i QPVTNj; Janë forcuar kapacitetet njerëzore të MPPS-MKR/QNPS Shkup në fushën e ofrimit të ndihmës, mbrojtjes dhe përkrahjes së VTNj në QPVTNj; Janë përfshirë në mënyrë aktive SHQ-të e përzgjedhura për ofrimin e ndihmës psikosociale dhe përkrahjes për VTNj dhe QPVTNj.
Përmirësimi i kapaciteteve dhe kushteve të Qendrës për Pranim të të Huajve	Janë ngritur kapacitetet; janë përmirësuar kushtet për strehimin e të huajve, kategorive të rrezikuara të të huajve, FPH dhe familjeve.

SHQ

Forcimi i kapaciteteve të komisioneve lokale për LTNjMI	Caktimi i buxhetit për zbatimin e PLV për TNj të komisioneve lokale: Manastir, Shtip, Gjevgjeli, Veles, Prilep dhe Tetovë. Identifikimi i komunave të cilat kanë nevojë për formimin e komisioneve lokale LTNjMI dhe formimi i komisioneve të reja lokale për LTNjMI.
Forcimi i rolit koordinues të KK-së dhe përmirësimi i transparencës gjatë zbatimit të aktiviteteve	Është siguruar funksionim dhe koordinim ndërmjet Komisionit Kombëtar, Sekretariatit, Nëngrupit për fëmijë dhe komisioneve lokale. Është siguruar efikasitet në zbatimin e politikave. Është siguruar transparencë në punën e Komisionit Kombëtar.
Harmonizimi i legjislacionit kombëtar me atë ndërkombëtar	Legjislacioni kombëtar është harmonizuar në tërësi me legjislacionin ndërkombëtar në fushën e TNj dhe të drejtat e VTNj/migrantëve; Ratifikimi i instrumenteve juridike ndërkombëtare. Rregullimi çështjes për formimin e një Fondi kombëtar për kompensimin e viktimave të veprave penale me përfshirjen e elementit-dhunë.
Vendosja dhe forcimi bashkëpunimit dhe koordinimit ndërkombëtar ndërmjet institucioneve përkatëse qeveritare dhe SHQ-ve në fushën e TNj dhe MI	Është vendosur dhe forcuar bashkëpunimi ndërkombëtar i institucioneve qeveritare dhe SHQ në fushën e TNj dhe MI.
Avancimi i sistemit për menaxhim me informacione	Komisioni Kombëtar dhe Raportuesi Kombëtar janë të informuar në kohë për aktivitetet e planifikuara dhe realizuara në pajtim me PKV nga institucionet qeveritare dhe SHQ-të.

Hulumtimi i gjendjes me TNj dhe MI, përcaktimi i karakteristikave dhe tendencave të dukurisë së trafikimit me njerëz në nivel kombëtar, veçanërisht të trafikimit me fëmijë për qëllime të eksploatimit seksual dhe të punës, martesave të detyruara dhe lypjes së detyruar, me qëllim të monitorimit dhe vlerësimit të politikave kombëtare

Dukuria e TNj dhe MI në RM është hulumtuar dhe analizuar siç duhet; janë përcaktuar karakteristikat dhe tendencat e TNj, veçanërisht TNj me fëmijë me qëllim eksploatimin seksual dhe të punës, si dhe martesave të detyruara.

Identifikimi i rreziqeve dhe grupeve të rrezikuara nga dukuria e TNj, trafikimit me fëmijë dhe MI në RM

Janë identifikuar rreziqet nga dukuria e TNj/trafikimi me fëmijë, MI dhe kategoritë e personave të rrezikuar, veçanërisht të fëmijëve.

Identifikimi i manifestimeve/tendencave të TNj/fëmijë, MI në nivel kombëtar

Janë identifikuar tendencat e reja të TNj në fushën e rekrutimit, transportimit/transferimit dhe llojeve të eksploatimit, si dhe trendeve të MI.

Janë forcuar kapacitetet e të punësuarve në sistemin arsimor dhe institucionet parashkollore në RM në fushën e TNj, veçanërisht për trafikimin me fëmijë.

Është rritur niveli i informimit të nxënësve në arsimin fillor/mesëm dhe studentëve në arsimin sipëror për TNj, manifestimet dhe rreziqet, me theks të veçantë rreziqet e trafikimit me fëmijë.

Forcimi i kapaciteteve të institucioneve kompetente qeveritare dhe SHQ-ve në fushën e parandalimit të TNj/trafikimit me fëmijë

Janë forcuar kapacitetet e inspektorëve të punës për zbulimin dhe parandalimin e eksploatimit në punë.

Është rritur niveli i informimit të punonjësve shëndetësor për TNj dhe manifestimet e tij.

Është rritur niveli i informimit dhe përgjegjësisë së mediave për TNj dhe manifestimet e tij.

Janë forcuar kapacitetet e punonjësve në PDK të RM në vendet e huaja rreth TNj, manifestimet dhe kategoritë e personave të rrezikuar.

Ngritja e vetëdijesimit publik rreth TNj/fëmijë dhe MI, manifestimet dhe rreziqet

Publiku është informuar në mënyrë të duhur për identifikimin e manifestimeve dhe rreziqeve të TNj/fëmijë dhe MI.

Ngritja e vetëdijesimit të kategorive të identifikuar të personave të rrezikuar rreth TNj, manifestimeve dhe rreziqeve

Është ngritur vetëdijesimi i kategorive të personave të rrezikuar për identifikimin e TNj/fëmijë, manifestimeve dhe rreziqeve.

Është ngritur vetëdijesimi i përfituesve të programit „Puno dhe Udhëto“ për identifikimin e rreziqeve të TNj me theks të veçantë rreziqet e eksploatimit në punë.

Avancimi dhe gjetja e mekanizmave më efikas për zbutjen e shkaqeve/rrezikut rreth dukurisë së TNj/fëmijë

Është përpiluar Program/Kurikulë kombëtare me përmbajtje mësimore dedikuar arsimit të mesëm dhe sipëror rreth TNj.

Janë ndërmarr masa administrative, ekonomike dhe sociale për kategoritë e personave të rrezikuar me qëllim zbutjen e rrezikut nga TNj.

Ngritja e vetëdijesimit për TNj me qëllim eksploatimin, për pasojat mbi viktimën, si dhe për ndëshkimin e shfrytëzuesve të shërbimeve nga VTNj

Është ngritur vetëdijesimi për pasojat nga TNj për vetë viktimën, si dhe ndëshkimin e shfrytëzuesve të shërbimeve nga VTNj.

Përsosja dhe zbatimi i metodave proaktive për zbulimin dhe identifikimin e VTNj të mundshëm, me theks të veçantë fëmijët VTNj

Zbatimi efikas i treguesve për identifikimin e VTNj dhe PSV për të vepruar me VTNj.

Përfshirja aktive e më tepër institucioneve/agjencive kombëtare dhe SHQ-ve në zbulimin dhe identifikimin e VTNj

Është zgjeruar numri i institucioneve/agjencive qeveritare dhe SHQ-ve në zbulimin dhe identifikimin e VTNj.

Qasje proaktive në zbulimin e VTNj-ve të mundshëm ndërmjet kategorive të migrantëve/refugjatëve të rrezikuar, veçanërisht të FPH

Janë identifikuar kategoritë e rrezikuara të shtetasve të huaj në mesin e migrantëve/refugjatëve, veçanërisht të FPH, si dhe është realizuar profilizimi i tyre me qëllim identifikimin e VTNj-ve të mundshëm.

Ngritja e kapaciteteve të punonjësve të MPJ/PDK në fushën e identifikimit të VTNJ-ve të mundshëm gjatë aplikimit për viza hyrëse në RM	Punonjësit e MPJ që janë me punë në PDK të RM në vendet e huaja të aftësohen për identifikimin e VTNJ-ve të mundshëm në mesin e kërkuesve për viza.
Sigurimi i mbrojtjes dhe ndihmës për VTNJ dhe migrantëve ilegal në pajtim me standardet ndërkombëtare	Është siguruar vend i sigurt për strehim dhe është ofruar ndihma e parë për VTNJ dhe migrantë në pajtim me standardet ndërkombëtare. Janë forcuar kapacitetet e kuadrit profesional në QPVTNJ dhe Qendrën e Pranimit për të Huaj.
Integrimi në mjedisin shoqëror i VTNJ/kategorive të migrantëve/azilkërkuesve të rrezikuar, të cilëve iu është miratuar qëndrim i i përkohshëm në RM	VTNJ të mundshëm, kategoritë e migrantëve të rrezikuar dhe kategoritë e tjera të migrantëve janë informuar rreth të drejtave dhe detyrimeve të tyre, si dhe iu është siguruar ndihmë juridike dhe përkrahje. Janë realizuar vazhdimisht programet e ndihmës, përkrahjes dhe ri-integrimit të VTNJ/migrantëve/azilkërkuesve.
Është formuar një grup pune në nivel kombëtar (Task force) për punën e rasteve të TNj	Është formuar grup kombëtar pune (Task force) për punën e rasteve të TNj.
Realizimi i hetimeve kriminale proaktive kundër të gjithë autorëve të veprave penale TNj, njëkohësisht realizimi i hetimeve financiare për konstatimin e fitimit kriminal nga vepra penale e caktuar	Janë planifikuar me sukses dhe janë realizuar në mënyrë efikase hetimet kriminale proaktive kundër TNj.
Rritja e bashkëpunimit policor ndërkufitar në fushën e TNj dhe KM	Është rritur bashkëpunimi; janë shkëmbyer informacione dhe janë realizuar hetime të përbashkëta për TNj dhe KM.
Forcimi i kapaciteteve të PP dhe gjykatave për zhvillimin e kallëzimeve penale me qëllim ndjekjen efikase të autorëve të TNj	Prokurorët publik dhe gjykatësit janë trajnuar për të gjitha format e TNj, mënyrat e kryerjes së veprës penale dhe sekuestrimin e pasurisë.

Mbrojtje e të drejtave të kategorive të dëshmitarëve/viktimave të rrezikuar në procedurë penale në pajtim me nenin 54 dhe 55 të KPP	Gjatë procedurës penale, dëshmitarëve/viktimave të kategorisë së rrezikuar nga TNj i u janë siguruar të drejtat në pajtim me dispozitat e nenit 54 dhe 55 të KPP.
Zbatimi i parimit të mosndëshkimit për VTNJ-të në kallëzimet penale	Është gjetur model i përshtatshëm për zbatimin e parimit të mosndëshkimit të VTNJ-ve.

7. Rrezik-faktorët për realizimin e Strategjisë Kombëtare (SK) dhe Planit të Veprimit (PV)

Si rrezik-faktorë për realizimin e SK dhe PV janë identifikuar treguesit vijues: koha e realizimit të SK dhe PV, personeli dhe buxheti.

Korniza kohore e realizimit të SK dhe PV zgjat 4 vjet që paraqet kohë të mjaftueshme për arritjen e objektivave të SK dhe PV. Prapë se prapë, në kushte të ndryshimeve politike, ekonomike dhe juridike të shpeshta dhe të shpejta, si dhe të ndryshimeve që shkaktohen nga fluksi i rritur i migrantëve nga Lindja e Afërt, Azia dhe Afrika, drejt Evropës, ekziston mundësia të ndodh ndryshimi i prioriteteve dhe radhitjes së realizimit të objektivave të SK dhe PV. Në atë rast, ekziston rrezik të tejkalohet korniza kohore e realizimit të SK dhe PV.

Gjithashtu, rrezik tjetër që duhet parashikuar është edhe mungesa e personelit të disa institucioneve që kanë përsipër zbatimin e një pjese të aktiviteteve të parashikuara me SK dhe PV. PV parashikon masa për tejkalimin e kësaj gjendjeje, të cilat duhet të sigurojnë forcimin e kapaciteteve të strukturave koordinuese.

E fundit, por shumë e rëndësishme, rrezik për realizimin e SK dhe PV është sigurimi i mjeteve financiare për zbatimin e objektivave dhe rezultateve të pritura nga SK dhe PV. Për këtë qëllim, nevojitet përkushtimi i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë dhe alokimi i mjeteve buxhetore adekuate dedikuar institucioneve përkatëse për zbatimin e objektivave dhe rezultateve të pritura.

PLANI
KOMBËTAR I
VEPRIMIT PËR
LUFTIMIN
E TRAFIKIMIT
TË QENIEVE
NJERËZORE
DHE MIGRIMIT
ILEGAL
NË REPUBLIKËN
E MAQEDONISË
2017-2020

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			

1. KORNIZA MBËSHTETËSE

1.1 Ngritja e kapaciteteve institucionale:

Ngritja e kapaciteteve të strukturave koordinuese	Ngritja e kapaciteteve të Zyrës së Koordinatorit Kombëtar	1. Përzgjedhja dhe angazhimi i bashkëpunëtorëve profesional që do të zënë vendet e punës në Zyrën e Koordinatorit Kombëtar (KK)		KK/MPB	2017-2018	Numri i bashkëpunëtorëve të zgjedhur profesional	Nuk ka
		2. Pajimi material-teknik i Zyrës së Koordinatorit Kombëtar në pajtim me nevojat e punonjësve të zgjedhur rishtazi		KK-MPB	2017-2018	Lloji dhe sasia e pajisjeve materiale-teknike	MPB
	Janë forcuar kapacitetet e Raportuesit Kombëtar	3. Zbatimi i analizës krahasuese për praktikën më të mira të BE-së në lidhje me forcimin e pozitës së Raportuesit Kombëtar		RK/MPB	2017-2018	Është përpiluar analiza krahasuese	MPB
		4. Përcaktimi i një modeli që do të kontribuojë në forcimin e pozitës së Raportuesit Kombëtar		RK/MPB	2017-2018	Është përcaktuar modeli	MPB
Ngritja e kapaciteteve njerëzore dhe teknike të MPB në luftimin e TNj dhe MI	MPB/NjTNjKM Janë punësuar bashkëpunëtorë profesional në pajtim me Aktin e sistematizimit, janë përmirësuar kapacitetet teknike për zbulim efikas	5. Publikimi i shpalljes së brendshme nga ana e DLKOS për zgjedhjen e bashkëpunëtorëve profesional në NjTNjKM në pajtim me Aktin e sistematizimit		MPB/DLKOS	2017-2018	Numri i vendeve të lira të punës të plotësuar në pajtim me Aktin e sistematizimit	MPB
		6. Propozim ndryshim i Aktit të sistematizimit të vendeve të punës në MPB, me qëllim përcaktimin e vendeve të punës në kuadër të SPB – Departamenti i çështjeve kriminale/zyra të jashtme për çështje kriminale pranë stacioneve të policisë me kompetenca të përgjithshme, QR për ÇK/NjKNMHR, të cilët do të jenë kompetent për të vepruar në raste të TNj		MPB/BSP	2017	Numri i Aktit për ndryshimin e sistematizimit	Nuk ka
		7. Trajnimi i bashkëpunëtorëve profesional të sapo pranuar në NjTNjKM dhe bashkëpunëtorëve profesional të pozicionuar përgjegjës për të vepruar kundër TNj në kuadër të SPB/QR për ÇK		MPB/Qendra e trajnimit - Idrizovë	2017-2018	Numri i trajnimeve të realizuara/Bashkëpunëtorë profesional të trajnuar	MPB
		8. Furnizimi me mjete materiale-teknike dhe pajisje informatike në pajtim me zyrtarët e sapo pranuar të policisë në NjTNjKM		MPB	2017-2018	Lloji dhe numri i mjeteve materiale-teknike dhe pajisjeve informatike të furnizuara	1. MPB 2. Donatorë/ON
Ngritja e kapaciteteve të MKR dhe QNPS/QPS	Është rritur efikasiteti i punës së MKR dhe QNPS/QPS. Në çdo QNPS/QPS janë shpërndarë punonjës social me përgjegjësi për punë me VTNj	9. Janë ngritur kapacitetet teknike dhe burimeve njerëzore të MKR dhe QNPS/QPS -Firmosja e marrëveshjeve/memorandumeve për bashkëpunim ndërmjet MPPS-MKR-SHQ që punojnë me VTNj në pjesën e ofrimit të ndihmës, përkrahjes, mbrojtjes dhe risocializimit		1. MPPS-MKR 2. SHQ	2017-2018	- Numri i punonjësve social me vendim pune që merren me VTNj - Specifikacion për pajisjet teknike të blera dhe shpërndara tek QPS - Numri i marrëveshjeve/memorandumeve të nënshkruara	1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			
Përkrahje financiare nga Qeveria e RM dedikuar SHQ që veprojnë në fushën e parandalimit, ndihmës, përkrahjes dhe mbrojtjes së VTNj	Është siguruar përkrahje financiare për SHQ që veprojnë në fushën e parandalimit, ndihmës, përkrahjes dhe mbrojtjes së VTNj	10. KK t'i dorëzojë informacion Qeverisë së RM për nevojën dhe përshtatshmërinë e përkrahjes financiare të SHQ që merren me TNj në fushën e parandalimit, mbrojtjes dhe përkrahjes së VTNj, në kuadër të Programit për përkrahje të sektorit qytetar		KK	2017-2020 një herë në vit	- Është dorëzuar informacioni tek Qeveria e RM	Qeveria e RM
		11. Plotësimi/përditësimi i kriterëve për zgjedhje të SHQ që mund të aplikojnë për të fituar grante në fushën e TNj, me qëllim arritjen e cilësisë së ofrimit të shërbimeve		MPPS-MKR/Sekretariati i përgjithshëm i Qeverisë së RM	2017	Kritere të përditësuara	Nuk ka
		12. Përkrahje financiare nga Qeveria e RM dedikuar SHQ që veprojnë në fushën e parandalimit, ndihmës, përkrahjes dhe mbrojtjes së VTNj		Qeveria e RM – Sekretariati i përgjithshëm	Një herë në vit 2017-2020	- Është shpallur thirrja nga Qeveria për financimin e së paku 4 SHQ - Janë zgjedhur së paku 4 SHQ dhe janë miratuar mjete financiare - Numri i granteve të akorduar dhe shuma e grantit	Qeveria e RM – Sekretariati i përgjithshëm
Funksionimi i plotë operativ i QPVTNj	Është caktuar buxhet vjetor nga MPPS-MKR dhe është mundësuar funksionim operativ i QPVTNj	13. Përpilimi i analizës për mjetet e nevojshme financiare në nivel vjetor për funksionimin e QPVTNj		MPPS-MKR	2017	- Është përgatitur analiza dhe është specifikuar buxheti në nivel vjetor	MPPS
		14. Është alokuar buxhet vjetor për funksionimin e QPVTNj		MPPS-MKR	2017-2020	Shuma e buxhetit për çdo vit	MPPS
	15. Gjetja e zgjidhjes adekuate dhe të qëndrueshme për financimin e partneritetit me SHQ për dhënie të shërbimeve tek QPVTNj		1. MPPS-MKR 2. SHQ	2017	Modeli i partneritetit publiko-privat në të cilin janë të përfshirë dhe SHQ	1. MPPS 2. SHQ	
	16. Rritja e numrit të punonjësve të trajnuar social në kuadër të QNPS Shkup, për shkak të mbulimit të plotë të VTNj në QPVTNj në pajtim me parimin 24 orë 7 ditë në javë	Janë forcuar kapacitetet e MPPS-MKR/QNPS Shkup në fushën e ofrimit të ndihmës, mbrojtjes dhe përkrahjes së VTNj në QPVTNj		MPPS-MKR/QNPS Shkup	2017-2020	Numri i punonjësve social të zgjedhur në QNPS Shkup	MPPS
	17. Trajnim për trajtimin e VTNj dedikuar punonjësve social të përzgjedhur që do të punojnë në QPVTNj		1. MPPS-MKR/QNPS Shkup 2. SHQ	2017-2018	Numri i trajnimeve të realizuara dhe profesionistëve të trajnuar	1. MPPS 2. SHQ/ON	
	Përfshirja aktive e SHQ-ve të përzgjedhur në ofrimin e ndihmës dhe përkrahjes psiko-sociale viktimave të TNj në QPVTNj	18. Formimi i ekipeve të përbashkëta të punonjësve sociale të QNPS në Qytetin e Shkupit me përfaqësues të SHQ për ofrimin e ndihmës dhe përkrahjes psiko-sociale viktimave të TNj vendosur në QPVTNj		1. MPPS/MKR/QNPS Shkup 2. SHQ	2017-2020	Numri i ekipeve të formuara të përbashkëta	MPPS-MKR/QNPS Shkup

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			
Përmirësimi i kapaciteteve dhe kushteve të Qendrës së Pranimi për të Huaj	Janë rritur kapacitetet, janë miratuar kushtet për strehimin e të huajve, grupeve të rrezikuara të të huajve, të miturve të huaj të pashoqëruar dhe familjeve	19. Rindërtimi i brendshëm i objektit aktual/Qendra e Pranimi për të Huaj, përmirësimi i kushteve të strehimit, ushqimi dhe higjiena		MPB	2017-2018	Janë rritur kapacitetet për strehim dhe janë përmirësuar kushtet për qëndrimin e të huajve	1. MPB 2. ON
		20. Përmirësimi i kapaciteteve njerëzore në fushën e sigurimit të ndihmës dhe përkrahjes psiko-sociale		MPB	2017-2020	Numri i punonjësve të shpërndarë për sigurimin e ndihmës dhe përkrahjes psiko-sociale	MPB
		21. Sigurimi i kushteve për përfshirjen e SHQ-ve profesionale që merren me problematikën e viktimave të trafikimit me njerëz dhe migrantëve në fushën e sigurimit të ndihmës dhe përkrahjes psiko-sociale		1. MPB 2. SHQ	2017-2020	Janë firmosur memorandume/numri i përfaqësuesve të përfshirë nga SHQ	1. MPB 2. SHQ
		22. Ndërtimi i një objekti të ri për pranimin dhe strehimin e të huajve me qëndrim të parregulluar në RM		MPB	2018-2020	Pranimi teknik i objektit të sapo ndërtuar	1. MPB 2. IPA II
Ngritja e kapaciteteve të Komisioneve Lokale për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit Ilegal (LTNjMI)	Përcaktimi i komunave në të cilat është e nevojshme formimi i Komisioneve Lokale për LTNjMI dhe formimi i komisioneve të reja për LTNjMI	23. Përpilimi i propozim buxhetit të nevojshëm për zbatimin e aktiviteteve të planifikuara në pajtim me PLV me KL në Manastir, Shtip, Gjevgjeli, Veles, Prilep dhe Tetovë për vitet 2017-2020		KL/Vetëqeverisja lokale	2018-2020	Buxheti i përgatitur/shuma e buxhetit në nivel vjetor	KL/Këshillat e vetëqeverisjeve lokale
		24. Përcaktimi i komunave në të cilat është e nevojshme formimi i Komisioneve Lokale për LTNjMI		KK	2017	Komunat e përcaktuara	Nuk ka
		25. Sjellja e vendimit të KK për formimin e KL për LTNjMI në komunat e përcaktuara		KK	2017-2018	Numri i aktit	Nuk ka
		26. Zgjedhje e anëtarëve të KL të formuara		1. KK/KL 2. SHQ/ON	2017-2018	Lista e anëtarëve të KL	Nuk ka
		27. Trajnimi i anëtarëve të KL për LTNjMI		1. KK/KL 2. SHQ/ON	2017-2018	Numri i trajnimeve të realizuara dhe numri i anëtarëve të trajnuar të KL	1. KK/KL 2. SHQ/ON

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			

1.2.Struktura koordinuese:

Forcimi i rolit koordinues i KK dhe transparencës së tij në realizimin e aktiviteteve	Është siguruar bashkërendim dhe ndërlidhje funksionale ndërmjet Komisionit Kombëtar, Sekretariatit, Nëngrupit për fëmijë dhe Komisioneve Lokale	28. Mbjtja e seancave çdo çerek vit e KK lidhur me aktivitetet për të cilat paraprakisht është prononcuar Sekretariati		KK	Në vazhdimësi ose së paku 4 herë në vit 2017-2020	Procesverbalet e seancave të mbajtura të KK/Sekretariatit/Nëngrupit për fëmijë	Nuk ka
		29. Koordinatorët e KL për LTNjMI ose përfaqësues i tij marrin pjesë në takimet e Komisionit Kombëtar ose Sekretariatit		KK/KL	Sipas nevojës 2017-2020	Procesverbal i seancave të mbajtura	Nuk ka
	Është siguruar efikasitet gjatë zbatimit të politikave	30. Komisioni Kombëtar, Komisionet Lokale dhe Nëngrupi për LTNj i fëmijëve, në nivel vjetor përpilojnë plane operative për zbatimin e PKV 2017-2020		KK/KL	2017-2020 Në nivel vjetor	Janë përpiluar dhe miratuar planet operative vjetore	Nuk ka
		31. Zgjerimi i anëtarësisë së KK dhe Sekretariatit		KK	2017	Akti për përfaqësues të emëruar nga: - Dhoma Ekonomike e RM, -Organizata e Punëdhënësve - Lidhja e Sindikatave e RM - Shoqata e Gazetarëve e RM	Nuk ka
		32. Komisioni Kombëtar themelon mekanizma për vlerësim dhe mbikëqyrje të planeve operative të zbatuara në nivel vjetor		KK	2017-2020	Analizë dhe raport mbi aktivitetet e zbatuara të parashikuara në planet operative	KK/RK
	Është siguruar transparencë në punën e Komisionit Kombëtar	33. Paraqitje publike e raportit vjetor të Komisionit Kombëtar dhe Raportuesit Kombëtar		KK/RK	Një herë në vit 2017-2020	Është mbajtur paraqitja vjetore publike e raportit vjetor	KK/RK
		34. Raportet vjetore të Komisionit Kombëtar dhe Raportuesit Kombëtar shpallen në faqen e internetit të KK në gjuhën maqedonase dhe angleze		KK/RK	2017-2020	Janë publikuar raportet vjetore	KK/RK
		35. Sigurimi i funksionalitetit/përditësimi i rregullt i faqes së internetit të KK		MPB	2017-2020	Kohë aktive e funksionalitetit të faqes së internetit	MPB

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			

1.3 Korniza ligjore dhe rregullatore:

Harmonizimi i legjislacionit kombëtar me atë ndërkombëtar	Legjislacioni kombëtar është harmonizuar plotësisht me legjislacionin ndërkombëtar në fushën e TNj dhe të drejtat e VTNj/migrantëve	36. Zbatimi i analizës për përcaktimin e harmonizimit të legjislacionit kombëtar me instrumentet juridike ndërkombëtare që kanë të bëjnë me të drejtat e VTNj/migrantëve		1. MeD 2. MPB/MPPS	2017	Është përgatitur analiza dhe janë përcaktuar dispozitat kombëtare që duhet të harmonizohen me normat juridike ndërkombëtare	1. MeD 2. MPB/MPPS
		37. Në bazë të analizës së realizuar, KK t'i dorëzojë ministrive kompetente një Iniciativë për propozim-ndryshime të ligjeve vijuese që duhet të jenë në harmoni me standartet ndërkombëtare: - Harmonizimi i dispozitave të Ligjit për të huaj që kanë të bëjnë me rregullimin e qëndrimit të përkohshëm të VTNj në pajtim me Konventën e Këshillit të Evropës - Kodin Penal të RM, në pajtim me dispozitat e Direktivës 2011/36/EK		1. KK 2. MPB	2017-2020	Iniciativat janë dorëzuar	Nuk ka
		38. Harmonizimi i Ligjit për mbrojtje sociale me ndryshimet e Ligjit për të huaj për strehimin e VTNj të huaj në QPVTNj - Ligji për prokurime publike, me futjen e dispozitave që do të sigurojnë mbrojtje nga eksploatimi i punës së VTNj gjatë realizimit të tenderëve		MPPS	2017-2020	Iniciativat janë dorëzuar	Nuk ka
	Ratifikimi i instrumenteve juridike ndërkombëtare	39. Realizimi i analizës para ratifikimit me qëllim harmonizimin me instrumentet juridike ndërkombëtare në vijim: - Konventën nr. 189 të Organizatës Ndërkombëtare të Punës „Për punë të denjë të ndihmësve shtëpiak“, e cila shërben si një instrument i fuqishëm për parandalimin e trafikimit me njerëz me qëllim eksploatim pune, veçanërisht për punën e detyruar në kushte vendore		MPPS	2017-2020	Është përgatitur një propozim për fillimin e procedurës së ratifikimit të Konventës nr. 189 të Organizatës Ndërkombëtare të Punës lidhur me punën e denjë të ndihmësve shtëpiak	Nuk ka
		40. „Konventa ndërkombëtare për mbrojtjen e të drejtave të të gjithë punëtorëve-migrantë dhe pjesëtarëve të familjeve të tyre“ e vitit 1990. Miratimi i kësaj konvente është jashtëzakonisht e rëndësishme nëse kihet parasysh fakti që Republika e Maqedonisë është vend transit i flukseve mikse migratore		MPPS	2017-2020	Është përgatitur propozim për fillimin e procedurës së ratifikimit të Konventës Ndërkombëtare për mbrojtjen e të drejtave të të gjithë punëtorëve-migrantë dhe pjesëtarëve të familjeve të tyre e vitit 1990	MPPS
		41. Fillimi i procedurës së ratifikimit të instrumenteve të cekura juridike ndërkombëtare		MPB/MPPS	2017-2020	Është përgatitur propozim-ligj për ratifikimin e konventave: Konventës nr. 189 „Për punë të denjë të ndihmësve shtëpiak“ dhe „Konventës ndërkombëtare për mbrojtjen e të drejtave të të gjithë punëtorëve-migrantë dhe pjesëtarëve të familjeve të tyre“	Nuk ka
	Rregullimi i çështjes për formimin e Fondit të Kompensimit dedikuar VTNj-ve	42. Përcaktimi i një modeli të përshtatshëm për ngritjen e një Fondi të Kompensimit dedikuar VTNj-ve që do ta realizojnë të drejtën e kompensimit material		MeD	2017-2020	Përcaktimi i aktiviteteve konkrete në planin operativ vjetor të Komisionit Kombëtar	Nuk ka

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			

1.4. Bashkëpunimi ndërkombëtar:

Vendosja dhe forcimi i bashkëpunimit dhe bashkërendimit ndërkombëtar ndërmjet institucioneve qeveritare përkatëse dhe SHQ-ve në fushën e TNj dhe MI	Është vendosur dhe forcuar bashkëpunimi ndërkombëtar ndërmjet institucioneve qeveritare dhe SHQ në fushën e TNj/MI	43. Analizë për bashkëpunimin politik të vendosur dhe përcaktimin e vendeve me të cilat do të nënshkruhen marrëveshje ndërkombëtare të bashkëpunimit		1. MPJ 2. MPB/MeD	2017	Raport për gjendjen e përcaktuar në nivelin e bashkëpunimit politik dhe nevojave të përcaktuara nga nënshkrimi i marrëveshjeve/protokolleve të reja	Nuk ka
		44. Arritja e marrëveshjeve/protokolleve dypalëshe për bashkëpunim policor me vendet e rajonit në fushën e TNj/MI		1. MPB 2. MPJ/MeD	2017-2020	Numri i marrëveshjeve/protokolleve/vendeve me të cilat janë arritur këto	1. MPB 2. MPJ/MeD
		45. Arritja e protokolleve ndërmjet vendeve-nënshkruese të Konventës së Vjenës për formimin e ekipeve të përbashkëta hetimore		PP/MPB	2017-2020	Numri i vendeve dhe protokolleve të arritura	Nuk ka
		46. Arritja e marrëveshjeve për ri-pranim dhe protokolleve për zbatim me vendet e BE		MPB/MPJ	2017-2020	Numri i vendeve dhe marrëveshjeve të arritura	Nuk ka
		47. Vendosja e mekanizmave të mbikëqyrjes për zbatimin e marrëveshjeve dhe protokolleve ndërkombëtare		KK/RK	2017-2020	Janë vendosur mekanizmat	Nuk ka
		48. Ruajtja dhe forcimi i rrjetit rajonal të koordinatorëve për TNj		1. KK 2. MARRI/ICMPD	Dy herë në vit 2017-2020	Raporte për takimet e mbajtura rajonale	1. KK 2. MARRI/ICMPD
		49. Vendosja dhe ruajtja e rrjeteve rajonale e SHQ në fushën e TNj/MI		SHQ/ON	2017-2020	Numri i SHQ të përfshira në rrjete rajonale të SHQ-ve	SHQ/ON
		50. Përditësimi dhe përdorimi i formularit për monitorimin e referimit trans-nacional të VTnj		1. KK 2. ICMPD/MPPS-MKR	2017	Është përditësuar formulari dhe numri i rasteve të MTR për VTnj	Nuk ka

1.5. Menaxhimi me informacione, monitorimi dhe vlerësimi:

Avancimi i sistemit për menaxhim me informacione	Komisioni Kombëtar dhe Raportuesi Kombëtar janë të informuar me kohë për aktivitetet e planifikuara dhe ndërmarra në pajtim me PKV nga institucionet qeveritare dhe SHQ	51. Informim tremujorësh të Komisionit Kombëtar dhe Raportuesit Kombëtar me dorëzimin e Formularit për mbikëqyrjen e aktiviteteve të ndërmarra në pajtim me PKV 2017-2020 nga institucionet kompetente qeveritare dhe SHQ		Anëtarët e Komisionit Kombëtar dhe anëtarët e Sekretariatit pranë Komisionit Kombëtar për LKTnj dhe MI	Çerek viti 2017-2020	Numri i formularëve të dorëzuar për mbikëqyrjen e aktiviteteve të ndërmarra në pajtim me PKV 2017-2020	Nuk ka
		52. Përgatitja e raportit 6 mujor dhe një vjetor rreth aktiviteteve të ndërmarra në pajtim me PKV dhe ato të shqyrtohen në seancën e Komisionit Kombëtar dhe të ndahen me anëtarët e Sekretariatit pranë Komisionit Kombëtar për LKTnj dhe MI		1. KK 2. Institucione kombëtare/SHQ – Anëtarë të Komisionit Kombëtar dhe Sekretariatit pranë Komisionit Kombëtar dhe LKTnj dhe MI	Dy herë në vit 2017-2020	Numri i raporteve 6 mujore dhe vjetore të përpiluar dhe ndarë me institucionet përkatëse	Nuk ka
		53. Rishikimi i Formularit për mbikëqyrjen e aktiviteteve të ndërmarra në pajtim me PKV		1. KK/RK 2. SHQ/ON	2017-2018	Formulari i rishikuar	Nuk ka

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			
Hulumtimi i gjendjes së TNJ dhe MI, përcaktimi i karakteristikave dhe tendencave të dukurisë së trafikimit me njerëz në nivel kombëtar, kurse veçanërisht gjendjen e trafikimit me fëmijë për qëllime të keqpërdorimit seksual dhe eksploatimit për punë, martesë të detyruara dhe lypje të detyruar, e tërë kjo për qëllim të mbikëqyrjes dhe vlerësimit të politikave kombëtare	Dukuria e TNJ dhe MI në RM është hulumtuar dhe analizuar siç duhet, janë përcaktuar karakteristikat e tendencave të TNJ, kurse veçanërisht trafikimit me fëmijë për qëllime të keqpërdorimit seksual dhe eksploatimit për punë dhe martesave të detyruara	54. Komisioni Kombëtar dhe Raportuesi Kombëtar do të realizojnë hulumtim me qëllim të: <ul style="list-style-type: none"> - analizës së gjendjes me TNJ dhe MI - përcaktimit të tendencave dhe karakteristikave të TNJ dhe MI - përcaktimit të cënueshmërisë dhe rreziqeve nga TNJ/MI - përcaktimit të formave të TNJ/MI - efekteve të realizimit të politikave nga KK në fushën e ballafaqimit me kërkesën si formë parandalimi të TNJ/MI 		1. KK/RK 2. MPPS-MKR/ON/SHQ	2017-2020	Numri i hulumtimeve, analizave, raporteve dhe rekomandimeve të realizuara	KK/RK/MPPS/SHQ/ON
2. PARANDALIMI							
2.1 Identifikimi i shkaqeve të dukurisë së trafikimit me njerëz/fëmijë dhe migrimit ilegal:							
Identifikimi i rreziqeve dhe grupeve të rrezikuara nga dukuria e trafikimit me njerëz, trafikimit me fëmijë dhe migrim ilegal në RM	Janë identifikuar rreziqet e dukurisë së TNJ/trafikimit me fëmijë, migrimit ilegal dhe kategorive të personave të rrezikuar, veçanërisht të fëmijëve	55. Realizimi i hulumtimit për identifikimin e shkaqeve të dukurisë së TNJ, trafikimit me fëmijë, <ul style="list-style-type: none"> - përcaktimi i kategorive të personave të rrezikuar në nivel kombëtar 		1. KK/RK 2. MPPS-MKR/SHQ	2017-2020	Numri i hulumtimeve të realizuara sipas viteve	1. KK/RK 2. MPPS-MKR/SHQ/ON
		56. Hulumtim rajonal për identifikimin e rreziqeve të dukurisë së TNJ/trafikimit me fëmijë dhe kategorive të rrezikuara me qëllim përgatitjen e një profili të kategorisë së personave të rrezikuar/personit në rrezik		1. KK 2. Rrjeti rajonal i koordinatorëve dhe MARRI/SHQ/ON	2017-2020	Numri i hulumtimeve	1. KK 2. Rrjeti rajonal i koordinatorëve dhe MARRI/SHQ/ON
Identifikimi i manifestimeve/tendencave të TNJ/me fëmijë dhe MI në nivel kombëtar	Janë identifikuar tendencat e reja të TNJ në fushën e rekrutimit, transportit dhe llojeve të eksploatimit, si dhe tendencave të MI	57. Analiza e lëvizjeve migratore në RM me qëllim identifikimin e kategorive të personave të rrezikuar-të huaj, me theks të veçantë tek fëmijët e huaj të pashoqëruar		1. MPB 2. MPPS-MKR/SHQ/ON	2017-2020	Numri i analizave të realizuara në vit	Nuk ka
		58. Analizë të vazhdueshme të rasteve të zbuluara të TNJ/MI në RM, me qëllim identifikimin e manifestimeve/tendencave dhe ofrimit të rekomandimeve për realizimin e politikave efikase për parandalimin dhe zvogëlimin e TNJ dhe MI në RM		1. MPB 2. MPPS-MKR/SHQ/ON	Një herë në vit 2017-2020	Numri i analizave dhe rekomandimeve	Nuk ka

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			

2.2 Ngritja e kapaciteteve për realizimin e aktiviteteve parandaluese:

Ngritja e kapaciteteve të institucioneve kompetente qeveritare dhe SHQ në fushën e parandalimit të TNj/ trafikimit me fëmijë	Janë ngritur kapacitetet e të punësuarve në sistemin arsimor dhe institucioneve parashkollore në RM në fushën e TNj, veçanërisht për trafikimin me fëmijë	59. Rishikimi dhe zbatimi i programeve ekzistuese për parandalimin e TNj në arsimin fillor, të mesëm dhe sipëror		1. MASH-BZHA 2. KK/SHQ/ON	2017-2020	Programe të rishikuara në vit -Numri i aktiviteteve parandaluese të planifikuara dhe realizuara	1. BZHA 2. KK/SHQ/ON
		60. Trajnim për kuadrin mësimor rreth shkaqeve dhe manifestimeve të TNj		1. MASH-BZHA 2. KK/SHQ/ON	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe kuadrin arsimor të trajnuar	1. MASH-BZHA 2. KK/SHQ/ON
	Është rritur niveli i informimit të nxënësve në arsimin fillor dhe të mesëm, si dhe të studentëve në arsimin sipëror rreth TNj, manifestimeve dhe rreziqeve, me theks të veçantë në rreziqet e trafikimit me fëmijë	61. Organizimi i trajnimeve për ngritjen e kapaciteteve të kuadrin mësimor dhe edukativ në institucionet parashkollore rreth shkaqeve dhe manifestimeve të TNj me theks të veçantë në trafikimin me fëmijë		1. MASH-BZHA 2. KK/SHQ/ON	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe kuadrin arsimor të trajnuar	1. MASH-BZHA 2. KK/SHQ/ON
		62. Trajnim të vazhdueshme dedikuar shërbimeve profesionale siç janë institucionet publike për mbrojtje sociale të fëmijëve në rrezik dhe SHQ-ve për parandalimin e TNj		1. MPPS-MKR 2. MASH-BZHA/SHQ MASH-BZHA	2017-2020	Numri i trajnimeve dhe profesionistëve të trajnuar	1. MPPS-MKR 2. SHQ
		63. Përpilimi dhe përditësimi i programeve për edukim të vazhdueshëm, informim rreth TNj, manifestimeve dhe rreziqeve të TNj		1. MASH-BZHA	2017-2020	Numri i programeve të përpiluara dhe përditësuara	Nuk ka
		64. Përpilimi i materialit informues rreth TNj dhe KRrPH		1. MASH-BZHA 2. MPPS-MKR/SHQ/ON	2017-2020	Numri i shpërndarë i materialit informues	1. MASH/BZHA 2. MPPS/SHQ/ON
	Janë ngritur kapacitetet e inspektorëve të punës për zbulimin dhe parandalimin e eksploatimit të punës	65. Organizimi i trajnimeve rajonale për ngritjen e kapaciteteve të inspektorëve të punës pranë ISHP për shkaqet dhe manifestimet e eksploatimit të punës		1. MPPS-MKR, ISHP 2. KK/SHQ/ON	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe numri i inspektorëve të punës të trajnuar	1. MPPS-MKR/ISHP 2. KK/SHQ/ON
	Është rritur niveli i informimit të punonjësve të shëndetësisë rreth TNj dhe manifestimeve	66. 1. Organizimi i trajnimeve për parandalimin e TNj dhe ngritja e kapaciteteve të punonjësve shëndetësor në fushën e identifikimit të VTnj duke përdorur tregues për identifikimin e VTnj dhe 2. Përpilimi dhe shpërndarja e materialit informues rreth TNj		1. MeSH 2. KK/MPPS-MKR	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe punonjës shëndetësor të trajnuar -Numri i shpërndarë i materialit informues	1. MeSH 2. KK/MPPS-MKR
	Është rritur niveli i informimit dhe përgjegjësisë së mediave rreth TNj dhe manifestimeve	67. Trajnim rreth TNj dhe manifestimeve, respektimi i të drejtave dhe mbrojtja e identitetit të viktimave gjatë informimit në media rreth rasteve të TNj		1. KK 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri i trajnimeve dhe gazetarëve të trajnuar	1. KK 2. SHQ/ON
	Janë ngritur kapacitetet e të punësuarve në PDK të RM-së në vendet e huaja, të cilët janë përgjegjës për dhënien e vizave për hyrje në RM, rreth TNj, manifestimeve dhe kategorive të personave të rrezikuar	68. Trajnim dedikuar përfaqësuesve të PDK të RM-së në vendet e huaja, të cilët janë përgjegjës për dhënien e vizave për hyrje në RM, rreth TNj, manifestimeve dhe kategorive të personave të rrezikuar		1. MPJ 2. KK/ON	2017-2020	Numri i trajnimeve dhe personelit të trajnuar pranë PDK	1. MPJ 2. KK/ON
		69. Përgatitja dhe ndarja e materialit informues kërkuesve të vizave/VTnj të mundshëm		1. MPJ 2. KK	2017-2020	Numri i materialit informues i përgatitur dhe i shpërndarë kërkuesve të vizave	1. MPJ 2. KK

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			

2.3 Ngritja e vetëdijesimit publik dhe edukimi:

Ngritja e vetëdijesimit publike rreth TNj/fëmijë dhe MI, manifestimeve dhe rreziqeve	Publiku është informuar për identifikimin e manifestimeve dhe rreziqeve të TNj/fëmijë dhe MI	70. Organizimi i aktiviteteve/ngjarjeve/fushatave në media rreth shënimit të: -30 korrikut, Ditës botërore të trafikimit me njerëz, -18 tetorit – Ditës evropiane kundër trafikimit me njerëz -2-9 dhjetorit, Java e luftës kundër trafikimit me njerëz		1. KK 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri i ngjarjeve të organizuara dhe fushatave të realizuara në media, në vit	1. KK 2. SHQ/ON
Ngritja e vetëdijesimit tek kategoritë e identifikuar të personave të rrezikuar rreth TNj, manifestimeve dhe rreziqeve	Është ngritur vetëdijesimi i kategorisë së personave të rrezikuar për identifikimin e TNj/fëmijë, manifestimeve dhe rreziqeve nga ajo	71. Organizimi i fushatave kombëtare për ngritjen e vetëdijesimit publik rreth problemit të trafikimit me njerëz dhe migrimit ilegal		1. KK/MPB/MPPS-MKR 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri i realizuar i fushatave kombëtare	1. KK/MPB/MPPS-MKR 2. SHQ/ON
		72. Organizimi i fushatave për zvogëlimin e kërkesës për shfrytëzimin e shërbimeve nga VTNJ/fëmijë dhe migrantë		1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri i realizuar i fushatave kombëtare	1. MPPS/MKR 2. SHQ/ON
		73. Organizimi i takimeve informuese për fëmijët në rrugë dhe prindërit e tyre rreth TNj, manifestimeve dhe rreziqeve		1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri i takimeve të realizuara dhe numri i prindërve dhe fëmijëve të informuar	1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON
		74. Sigurimi i funksionalitetit dhe mirëmbajtjes së SOS-linjave të informacionit dhe ndihmës së grupeve të rrezikuara/viktimave të mundshme të trafikimit me njerëz		1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri i thirrjeve të pranuar në linjën SOS dhe këshillat e ofruara	1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON
		75. Organizimi i fushatave kombëtare dedikuar kërkuesve të mundshëm të punës në vendet e huaja rreth njohjes së TNj për qëllime eksploatimi në punë, manifestimet dhe rreziqet		1. MPPS/APRM 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri fushatave të realizuara Numri i shpërndarë i materialit informues	1. MPPS/APRM 2. SHQ/ON
		76. Ndarja e materialit informues në më tepër gjuhë kategorive të rrezikuara të migrantëve rreth TNj, manifestimeve dhe rreziqeve		1. MPB 2. MPPS/SHQ/ON	2017-2020	Numri i shpërndarë i materialit informues	1. MPB 2. MPPS/SHQ/ON
	Është rritur ndërgjegjësimi tek shfrytëzuesit e programit „Puno dhe udhëto“ për identifikimin e rreziqeve të TNj me theks të veçantë eksploatimin në punë	77. Organizimi i trajnimeve për studentë që planifikojnë ta shfrytëzojnë programin „Puno dhe udhëto“ për identifikimin e rreziqeve të TNj me theks të veçantë TNj për qëllim eksploatimi në punë dhe abuzim seksual		1. MASH/BZHA 2. MPPS/SHQ/ON	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe studentëve të informuar	1. MASH/BZHA 2. MPPS/SHQ/ON

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			

2.4 Zvogëlimi i nivelit të rrezikut:

Avancimi dhe gjetja e mekanizmave më efikas për zvogëlimin e shkaqeve/nivelit të rrezikut të dukurisë së TNj/fëmijë	Është përpiluar Programi kombëtar/Kurrikula me përm-bajtje mësimore për trajnim në arsimin e mesëm dhe sipëror rreth TNJ	78. Përgatitja dhe zbatimi i Programit/kurrikulës kombëtare të rishikuar për trajnim në arsimin e mesëm dhe sipëror rreth TNJ, manifestimeve dhe rreziqeve		1. MASH/BZHA 2. MPPS-MKR/SHQ/ON	2017	Plan programi/Kurrikula e përpiluar/rishikuar	1. MASH/BZHA 2. MPPS-MKR/SHQ/ON	
	Janë ndërmarrë masa administrative, ekonomike dhe sociale dedikuar kategorive të personave të rrezikuar me qëllim zvogëlimin e nivelit të rrezikut nga TNj	79. Forcimi i shërbimeve ekzistuese për mbrojtjen e fëmijëve dhe ngritja e kapaciteteve për ndërhyrje në raste të braktisjes, keqpërdorimit dhe dhunës ndaj fëmijëve	80. Planifikimi dhe ndërmarrja e aktiviteteve për mbrojtjen dhe kujdesin e fëmijëve që jetojnë, punojnë ose lypin nëpër rrugë (pa dallim nëse këto raste kategorizohen si raste të TNj)		1. MPPS-MKR 2. MPB/SHQ/ON	2017-2020	Numri i rasteve të masave të ndërmarra administrative dhe sociale	1. MPPS-MKR 2. MPB/SHQ/ON
		81. Arsimit i vazhdueshëm për shkathtësi të jetës në planin programin mësimor të fëmijëve, ndërsa fillimisht futja e kësaj mase në strehimoret për fëmijë pa prindër dhe institucionet edukative-korrektuese	82. Trajnime për kuadrin mësimor për zbatimin e programit të shkathtësive të jetës në arsimin e mesëm dhe sipëror, si dhe nëpër konvikte		1. MPB/MPPS-MKR 2. MASH/BZHA /SHQ/ON	2017-2020	Numri i aktiviteteve të planifikuara dhe ndërmarra	1. MPB/MPPS-MKR 2. MASH/BZHA/SHQ/ON
		83. Krijimi i bazës së të dhënave për sigurimin e statistikave të vlefshme dhe të përditësuara për numrin e fëmijëve me rrezik të lartë, siç janë fëmijët e rrugës dhe format e trafikimit me fëmijë			1. MASH/BZHA 2. MeD	2017-2020	Numri i programeve të përgatitura	1. MASH/BZHA 2. MeD
		84. Përmirësimi i sistemit të regjistrimit përmes realizimit të masave administrative			1. MASH/BZHA 2. MPPS-MKR	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara për kuadrin mësimor dhe personave të trajnuar	1. MASH/BZHA 2. MPPS-MKR
		85. Realizimi i hulumtimit dhe analizës për vlerësimin e nevojave në pikëpamje të nivelit të rrezikut të komunitetit romë me qëllim parandalimin e trafikimit me fëmijë (lypsarët dhe martesat e detyruara)			1. MPPS-MKR 2. MPB/MASH/BZHA	2017-2020	Numri i fëmijëve të evidentuar në rrezik të lartë	1. MPPS-MKR 2. MPB/MASH/BZHA
		86. Përmirësimi i regjistrimit dhe pranimit të personave të cilët kanë nevojë për mbrojtje ndërkombëtare për kategoritë e rrezikuara të migrantëve dhe zvogëlimi i nivelit të rrezikut të tyre kundër trafikimit me njerëz			1. MeD 2. MPB/MPPS-MKR	2017-2020	-Numri i fëmijëve të regjistruar në regjistrin amë të të lindurve -Zvogëlimi i nivelit të rrezikut tek fëmijët romë përmes regjistrimit të tyre ligjor -Evidentimi në regjistrin amë të të lindurve dhe në dokumentacion tjetër adekuat që është i nevojshëm për t'iu siguruar qasje në shërbime sociale dhe shëndetësore, si dhe regjistrim në shkolla	1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON
		87. Realizimi i trajnimeve të vazhdueshme për mos diskriminim dhe barazi gjinore			1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri i hulumtimeve/analizave të realizuara	1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON
					MPPS-MKR	2017-2020	Numri i personave të huaj të regjistruar të cilët kanë nevojë për mbrojtje ndërkombëtare dhe numri i kategorive të personave të rrezikuar	MPPS-MKR
			1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar	1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON		

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			

2.5 Zvogëlimi i kërkesës:

Britja e vetëdijesimit publik për pasojat mbi vetë viktimën e TNj me qëllim eksploatimin e tyre, si dhe për ndëshkrimin e pranuesve të shërbimeve nga VTnj	Është rritur vetëdijesimi publik rreth pasojave të TNj mbi vetë viktimën, si dhe për ndëshkrimin e pranuesve të shërbimeve nga VTnj	88. Fushata për njohjen e publikut për ndëshkimet juridike nga përdorimi i shërbimeve seksuale të VTnj ose çfarëdolloj forme tjetër të eksploatimit të VTnj		1. KK/MPPS-MKR/MPB 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri i fushatave të realizuara dhe materialit informues të shpërndarë	1. KK/MPPS-MKR/MPB 2. SHQ/ON
		89. Organizimi i fushatave për informimin e dhomave ekonomike, Klubit të menaxherëve-sipërmarrësve me qëllim zvogëlimin e TNj për shkak të eksploatimit në punë		1. KK/MPPS-MKR 2. Dhomat ekonomike	2017-2020	Numri i fushatave të realizuara dhe materialit informues të shpërndarë	1. KK/MPPS-MKR 2. Dhomat ekonomike

3. IDENTIFIKIMI DHE REFERIMI

Përsosja dhe zbatimi i metodave proaktive gjatë zbulimit dhe identifikimit të VTnj të mundshëm me theks të veçantë fëmijët VTnj	Zbatimi efikas i treguesve për identifikimin e VTnj dhe PSO për të vepruar me VTnj	90. Përgatitja dhe zbatimi i programeve të trajnimit për zbatim efikas të treguesve për VTnj dhe PSV për të vepruar me VTnj në pajtim me KK dhe PKV 2017-2020		1. MPB 2. MPPS-MKR	2017	Është përgatitur programi/numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar	1. MPB 2. MPPS-MKR/ON
		91. Zbatimi i metodave proaktive të bazuara në kundërzbulim penal për zbulimin dhe identifikimin e VTnj		MPB/DLKOS/NjTNjKM	Në vazhdimësi 2017-2020	Numri i rasteve të zbuluara të TNj dhe VTnj të identifikuar	MPB/DLKOS/NjTNjKM
		92. Trajnimi i ZP pranë MPB në nivel kombëtar/rajonar/lokal për zbatimin e metodave proaktive për zbulimin dhe identifikimin e VTnj		1. MPB 2. ON	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar	1. MPB 2. ON/TAIEX
		93. Trajnim ndër-sektorial i ZP pranë MPB në nivel kombëtar/rajonar/lokal për zbatimin e treguesve për identifikimin e VTnj, PSV për të vepruar me FPH dhe KRrPH		1. MPPS-MKR 2. MPB/SHQ/ON	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar	1. MPB 2. MPPS-MKR/ON/TAIEX
		94. Trajnimi i rrjetit të punonjësve social për zbatimin e metodave proaktive të identifikimit të VTnj-ve të mundshëm		1. MPPS-MKR 2. MPB/SHQ/ON	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar	1. MPPS-MKR 2. MPB/SHQ/ON
Përfshirja aktive e në tepër institucioneve/agjencive qeveritare dhe SHQ në zbulimin dhe identifikimin e VTnj	Është zgjeruar numri i institucioneve/agjencive qeveritare dhe SHQ në zbulimin dhe identifikimin e VTnj	95. Trajnim për inspektorët e punës pranë ISHP për TNj kundër eksploatimit në punë dhe zbatimit të treguesve për identifikimin e VTnj dhe PSV për të vepruar me VTnj		1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar	1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON
		96. Trajnim i pjesëtarëve të Lidhjes së Sindikatave dhe Dhomës Ekonomike të RM rreth TNj, veçanërisht rreth zbulimit dhe identifikimit të eksploatimit në punë të VTnj		1. MPPS-MKR 2. SHQ/ Lidhja e Sindikatave dhe Dhomat Ekonomike	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar	1. MPPS-MKR 2. SHQ/Lidhja e Sindikatave dhe dhomat ekonomike
		97. Trajnimi i SHQ për zbatimin e treguesve për identifikimin e VTnj dhe PSV për të vepruar me VTnj		1. SHQ/ON 2. MPPS-MKR/MPB	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar	1. SHQ/ON 2. MPPS-MKR/MPB

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			
Qasja proaktive për zbulimin e VTNj-ve të mundshëm ndërmjet kategorive të rrezikuara të migrantëve/refugjatëve, veçanërisht të FPH	Janë identifikuar kategoritë e rrezikuara të të huajve ndërmjet migrantëve/refugjatëve, veçanërisht të FPH-ve, si dhe është realizuar profili i tyre me qëllim identifikimin e e VTNj-ve të mundshëm	98. Trajnim ndërmjet departamenteve të ndryshëm për zbatimin e treguesve për identifikimin e VTNj-ve të mundshëm ndërmjet migrantëve/refugjatëve, veçanërisht të FPH-ve		1. MPB 2. MPPS-MKR/ SHQ/ON	2017 - 2018	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar	1. MPB 2. MPPS-MKR/SHQ/ON
		99. Trajnim ndërmjet departamenteve për zbatimin e PSV për të vepruar me FPH		1. MPB 2. MPPS-MKR/ SHQ/ON	2017 - 2018	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar	1. MPB 2. MPPS-MKR/ SHQ/ON
		100. Trajnim për ZP pranë Sektorit për Çështje Kufitare/QR për ÇK për zbatimin e PSV për të vepruar me KRrPH		MPB	2017 - 2018	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar	MPB/ON
Ngritja e kapaciteteve të të punësuarve në MPJ/PDK në fushën e identifikimit të VTNj-ve të mundshëm gjatë aplikimit për viza për të hyrë në RM	Të punësuarit në MPJ që caktohen me punë në PDK të RM-së jashtë vendit të trajnohen për identifikimin e VTNj-ve të mundshëm në mesin e aplikuesve për viza	101. Trajnim për të punësuarit në MPJ që janë caktuar me punë në PDK të RM-së jashtë vendit me qëllim identifikimin efikas të VTNj me zbatimin e treguesve për identifikimin e VTNj		1. MPJ 2. KK/MPB	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar	1. MPJ 2. KK/MPB

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			

4. NDIHMA E DREJTËPËRDREJTË, MBROJTJA, INTEGRIMI DHE KTHIMI VULLNETAR I VTNj/MIGRANTËVE

Sigurimi i mbrojtjes dhe ndihmës për VTNj dhe migrantëve ilegal në pajtim me standartet ndërkombëtare	Është siguruar një vend i sigurt për strehim dhe është ofruar ndihma e parë VTNj-ve dhe migrantëve në pajtim me standartet ndërkombëtare	102. Gjetja e zgjidhjes për strehimin e VTNj-ve të gjinisë mashkullore		MPPS-MKR	2017 - 2018	Zgjidhje teknike për sigurim të kushteve	MPPS-MKR
		103. Përmirësimi i kapaciteteve hapësinore të QPH me të cilat do të sigurohen hapësira të veçanta për akomodimin e FPH dhe nënave me fëmijë, të veçuar nga të rriturit		MPB	2017 - 2018	Zgjidhje teknike për sigurim të kushteve	1. MPB 2. ON
		104. Rritja e numrit të familjeve të përkujdesur për akomodim/përkujdesja e VTNj-ve të mundshëm/fëmijë		MPPS-MKR	2017 - 2018	Numri i familjeve për përkujdesje dhe numri i personave të përkujdesur/VTNj-ve të strehuar dhe kategorive të migrantëve të rrezikuar	MPPS-MKR
		105. Përzgjedhja dhe trajnimi i familjeve për përkujdesje për strehimin e fëmijëve-viktima, fëmijëve-viktima të mundshme dhe kategorive të migrantëve të rrezikuar		1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON	2017 - 2018 Në vazhdimësi	- Numri i familjeve të selektuara për përkujdesje - Numri i trajnimeve të realizuara për familjet për përkujdesje	1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON
	Janë forcuar kapacitetet e kuadrove profesionale të QPVTNJ dhe Qendrës për pranim të të huajve	106. Përpilimi i programeve mësimore-Moduleve për trajnimin e personelit të përfshirë në QPVTNJ dhe për QPH		1. MPPS-MKR/MPB 2. SHQ/ON	2017-2018	Programe-Module të përgatitura	1. MPPS-MKR/MPB 2. SHQ/ON
		107. Organizimi i trajnimeve dedikuar personelit të QPVTNJ dhe Qendrës për Pranim të të Huajve së bashku me pjesëtarë të SHQ të përfshirë në to		1. MPPS-MKR/MPB 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri i trajnimeve dhe personave të trajnuar	1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON
		108. Organizimi i trajnimeve për kujdestarët e fëmijëve VTNJ, FPH dhe fëmijë-migrantë		1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON	2017-2020	Numri i trajnimeve dhe personave të trajnuar	1. MPPS-MKR 2. SHQ/ON
		109. Përgatitja e materialit informues mbi të drejtat e VTNJ, kategorive të migrantëve të rrezikuar, në më tepër gjuhë dhe ndarja e tyre menjëherë pas strehimit të tyre në QPVTNJ/QPH		1. MPB/MPPS-MKR 2. SHQ/ON	Në vazhdimësi 2017-2020	Numri i materialit informues të përgatitur dhe ndarë	1. MPB/MPPS-MKR 2. SHQ/ON
	VTNj-të e mundshëm, kategoritë e migrantëve të rrezikuar dhe kategoritë e tjera të migrantëve janë informuar për të drejtat e tyre dhe iu është siguruar përkrahje dhe ndihmë juridike	110. Sigurimi i përkrahjes dhe ndihmës juridike nga një përfaqësues juridik gjatë procedurave të miratimit të qëndrimit/kërkesës së përkohshme për azil dhe përfaqësimi i VTNJ në procedurë penale në cilësi të dëshmitarit/të dëmtuarit edhe në procedurën për kompensim të dëmeve jomateriale		1. MeD 2. SHQ	2017 - 2018	Numri i rasteve për të cilat është siguruar ndihmë juridike	1. MeD 2. SHQ
		111. Përpilimi i listës dhe zgjedhja dhe caktimi i avokatëve për përfaqësim juridik të VTNj-ve në procedurë penale dhe civile		1. KK 2. SHQ/Dhoma e Avokatëve e RM	2017	Numri i avokatëve të caktuar/përfaqësuesve juridik	1. KK 2. SHQ/Dhoma e Avokatëve e RM
		112. Iniciativë deri te Dhoma e Avokatëve e RM për caktimin e avokatëve në Listën e avokatëve të cilët do t'i përfaqësojnë VTNj-të dhe kategoritë e migrantëve të rrezikuar pro-bono (falas)		KK	2017-2020	Është dorëzuar iniciativë	Nuk ka
		113. Trajnim për avokatët e zgjedhur për ndihmë juridike falas dhe përfaqësim pro-bono të VTNj-ve dhe kategorive të migrantëve të rrezikuar		1. SHQ/ON 2. MPB/MPPS	2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara dhe avokatëve të trajnuar	1. SHQ/ON 2. MPB/MPPS

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			
Integrimi në mjedisin shoqëror të VTNj/kategorigjive të migrantëve të rrezikuar/kërkuesve të azilit, të cilëve iu është miratuar qëndrim i përkohshëm në RM	Realizimi i vazhdueshëm i programeve të ndihmës, përkrahjes dhe ri-integrimit të VTNj-ve/migrantëve/kërkuesve të azilit	114. Alokim të buxhetit për realizimin e programeve të risocializimit dhe ri-integrimit		MPPS	2017 - 2020	Shuma e buxhetit të alokuar	MPPS
		115. Sigurimi i paketës standarte të shërbimeve për nevojat themelore, ndihmë juridike, mjekësore, ndihmë psikosociale, si dhe përfshirja e VTNj/migrantëve në procesin arsimor		1. MPPS/MASH 2. SHQ/ON/Kryqi i Kuq	2017 - 2020	Lista e shërbimeve të siguruar	1. MPPS/MASH 2. SHQ/ON/Kryqi i Kuq
5. ZBULIMI DHE PËRNDJEKJA EFIKASE E AUTORËVE TË VEPRAVE PENALE PËR TNj dhe KM							
Formimi i grupit kombëtar të punës (Task force) për rastet e TNj	Është formuar grupi kombëtar i punës (Task force) për rastet e TNj	116. KK i dorëzon informacion ministrit, drejtorit të BSP dhe PThP për ndjekjen e krimit të organizuar dhe korrupsionit për këtë qëllim konkret për marrjen e pëlqimit për formimin e grupit të punës (Task force)		KK	2017	Është dorëzuar informacioni	Nuk ka
		117. Marrja e vendimit për formimin e grupit të punës për rastet e TNj		1. MPB/BSP 2. PThP	2017	Vendimi për formimin e grupit të punës	Nuk ka
		118. Formimi i grupit të punës me përfaqësues të MPB/DKP/DLKOS-NjTNjKM/SPB/QR për ÇK/QPH/DNjS dhe PThP		1. MPB/BSP 2. PThP	2017	Janë emëruar përfaqësues të grupit të punës	Nuk ka
		119. Përgatitja e protokollit për punën e grupit të punës		1. MPB/BSP 2. PThP	2017	Është përgatitur protokollit	Nuk ka
Realizimi i hetimeve proaktive penale kundër të gjithë personave të përfshirë –autorë të veprave penale për TNj, njëkohësisht dhe realizimi i hetimeve financiare për përcaktimin e fitimit kriminal nga vepra penale	Janë planifikuar me sukses dhe janë realizuar me efikasitetet hetimet proaktive penale kundër TNj	120. Profilizimi i grupeve kriminale dhe individëve që në territorin e RM planifikojnë të kryejnë vepra penale TNj dhe kontrabandë me migrantë, me theks të veçantë rekrutimi në internet me qëllim të eksploatimit seksual dhe të punës		MPB/DLKOS/NjTNjKM	2017-2020 në vazhdimësi	Numri i grupeve kriminale dhe individëve të profilizuar	MPB
		121. Realizimi i hetimeve proaktive penale së bashku me hetime financiare kundër autorëve, me zbatim të masave të posaçme hetimore, me theks të veçantë hetimet ndër-sektoriale/ndër-agjencive		1. MPB/DKP/DLKOS/NjTNjKM 2. PThP/DIF	2017-2020 në vazhdimësi	Numri i hetimeve të realizuara, personave të denoncuar, fitimi financiar i konstatuar dhe VTNj-të e identifikuar	1. MPB/DKP/DLKOS/NjTNjKM 2. PThP /DIF
		122. Formimi i ekipeve hetimore të përbashkëta me shërbime policore të huaja për kryerjen e hetimeve ndërkombëtare kundër TNj		1. PThP 2. MPB/EUROJUST/EUROPOL	2017-2020	Numri i formuar i ekipeve hetimore të përbashkëta	1. PThP 2. MPB/EUROJUST/EUROPOL
		123. Realizimi i trajnimeve të avancuara për pjesëtarët e NjTNjKM/QR për ÇK/SPB në temat vijuese: -teknika të avancuara për zhvillimin e hetimeve kundër TNj -hetime financiare kundër autorëve -format e reja të TNj, veçanërisht trafikimi me fëmijë -rekrutimi në internet i VTNj-ve		1. MPB 2. ON	2017-2020	Janë realizuar nga dy trajnime në vit për gjithsej 50 pjesëtarë të MPB-së	1. MPB 2. ON/TAIEX

QËLLIMI STRATEGJIK	REZULTATI I PRITUR	AKTIVITETI		1. Institucioni kompetent, ON/SHQ - bartës i aktivitetit	KORNIZA KOHORE	TREGUESI	BUXHETI/BARTËS I BUXHETIT
				2. Institucioni, ON/SHQ-pjesëmarrës i aktivitetit			
Rritja e bashkëpunimit policor ndërkuftar në fushën e TNj dhe Kontrabandës me Migrantë (KM)	Është forcuar bashkëpunimi, janë shkëmbyer informacione dhe janë realizuar hetime të përbashkëta kundër TNj dhe KM	124. Shkëmbimi i informacioneve me vendet e rajonit lidhur me identifikimin dhe profilizimin e Grupeve të organizuara kriminale që kryejnë vepra penale, TNj, dhe KM		1. MPB/DBPN 2. Qendra për zbatimin e ligjit në Evropën Juglindore (SELEC)/EUROPOL	Në vazhdimësi 2017-2020	- Numri i mbajtur i takimeve të punës - Numri i informacioneve të shkëmbyera - Numri i realizuar i hetimeve të përbashkëta	Nuk ka
Ngritja e kapaciteteve të PP dhe gjykatave për zhvillimin e procedurës penale me qëllim ndjekjen e efikase të autorëve të veprave penale TNj	Prokurorët publik dhe gjykatësit janë trajnuar për të gjitha format e TNj, mënyrën e kryerjes së veprës dhe heqjen e të drejtës së pasurisë	125. Dorëzimi i një propozim-liste të temave për TNj që do të ishin përfshirë në Programin vjetor të trajnimeve të AGjPP		1. KK 2. AGjPP	2017-2020	Është dorëzuar propozim-lista për temat e TNj	1. AGjPP 2. ON
		126. Trajnimi për PP pranë PThP për ndjekjen e veprave penale në fushën e krimit të organizuar dhe korrupsionit, për gjykatësit e departamentit për krim të organizuar dhe korrupsionit pranë Gjykatës themelore Shkupi 1 në temat vijuese: -tendencat e TNj -format e TNj -mënyra e kryerjes, -sekustrimi i fitimit nga vepra penale TNj -zbatimi i parimit të mosndëshkimit për VTnj		1. AGjPP 2. ON	Nga 2 trajnime në vit për gjithsej 50 pjesëtarë të PP/Gjykata Themelore/MPB/Policia financiare 2017-2020	Numri i trajnimeve të realizuara, profesionistëve të trajnuar	1. AGjPP 2. ON
Mbrojtja e të drejtave të kategorive të dëshmitarëve të rrezikuar/viktimave në procedurë penale në pajtim me nenin 54 dhe 55 të Kodit të Procedurës Penale	Në Procedurë penale të kategorive të dëshmitarëve të rrezikuar/viktimave të TNj iu janë garantuar të drejtat në pajtim me dispozitat e nenit 54 dhe 55 të KPP	127. Trajnimi i prokurorëve publik dhe gjykatësve për zbatimin e dispozitave në pajtim me nenet 54 dhe 55 të KPP		1. AGjPP 2. PP/Gjykata Themelore/përfaqësues juridik	Në vazhdimësi 2017-2020	Numri i rasteve të VTnj për të cilat janë zbatuar dispozitat 54 dhe 55 të KPP-së gjatë procedurës penale	AGjPP
Zbatimi i parimit të mosndëshkimit për VTnj në procedurë penale dhe administrative	Është gjetur model i përshtatshëm për zbatimin e parimit të mosndëshkimit për VTnj	128. Formimi i një grupi ndërmjet sektorëve për gjetjen e modelit për zbatim të parimit të mosndëshkimit të VTnj në pajtim me Konventën e KE-së		1. PP e RM 2. MPB/MeD/Gjykata Supreme/ON	2017-2018	Përbërja e grupit të punës	Nuk ka
		129. Shqyrtimi dhe përcaktimi i modelit më të përshtatshëm që do të nënkuptonte bazë juridike për zbatim praktik të parimit të mosndëshkimit në RM, mes tjerash edhe rekomandimeve të propozuara në analizën e OSBE-së dhe KK-së për zbatimin e parimit të mosndëshkimit në RM		1. PP e RM 2. MPB/MeD/Gjykata Supreme/ON	2017-2018	Lloji i modelit për zbatim praktik të parimit të mosndëshkimit të VTnj	Nuk ka

Government of Republic of Macedonia

National Commission for Combating Trafficking in Human beings and Illegal Migration

**NATIONAL
STRATEGY FOR
COMBATING
TRAFFICKING IN
HUMAN
BEINGS AND
ILLEGAL
MIGRATION IN
THE REPUBLIC
OF MACEDONIA
2017 – 2020**

The print out and the consultancy support for the preparation of this document has been provided by IOM. The content of this publication does not necessarily represent the views and the positions of IOM.

Dear,

The fact that in the XXI century human beings are still subject of trafficking and illegal migration is startling to many. Millions of people around the world are victims of trafficking in human being and illegal migration. The Republic of Macedonia is no exception.

What you have before you are the fourth National Strategy and Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration for the period 2017 – 2020. This document, like the previous ones, has been prepared by the National Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration. The Strategy presents a reflection of the current state of affairs in this area, but it also represents a vision for ongoing improvements of coordination activities, advancing the legislative framework and increased implementation, as well as further preventative action in the fight against trafficking in human beings and illegal migration.

The National Strategy for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration is a strategic document which envisions measures and activities of the national institutions geared towards detecting and prosecuting the perpetrators and improving the status of the victims of trafficking in human beings and illegal migration in the Republic of Macedonia.

These two documents are the result of the commitment of the Commission and of the Government of the Republic of Macedonia to combating trafficking in human beings and illegal migration. The Strategy is based on initiatives that ought to prevent and stop trafficking in human beings and illegal migration, to detect, investigate and conduct legal proceedings against the perpetrators of illegal actions, as well as to provide support possibilities

to the victims of these crimes, including protection of human rights and freedoms.

The Government of the Republic of Macedonia and the National Commission remain strongly dedicated to working in partnership with other governments and international organizations, as well as with the civil society sector, in order to address these illegal and inhumane deeds. Everyone in the society bears part of the responsibility for dealing with this evil.

The National Strategy for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration and its Action Plan define the future activities of the national institutions for dealing with this type of crime. In the next four years, we expect a measurable and sustained progress through the collective efforts of all stakeholders.

The Republic of Macedonia is dedicated to a future with a minimal number of victims of trafficking in human beings and illegal migration, with a focus on respecting the rights of the victim/migrant, as well as their reintegration. It is an honour to present the National Strategy for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration 2017 – 2020.

National Coordinator
Sanja Dimitrievska

CONTENTS

I. National Strategy for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration

II. National Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration

1. Human trafficking

According to Article 3 (a) of the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children (Palermo Protocol), supplementing the 2000 UN Convention against Transnational Organized Crime, Trafficking in Persons has been defined as the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of persons, by means of the threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation. Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labour or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs.

According to Article 3 (b) of the UN Palermo Protocol, the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of a child for the purpose of exploitation shall be considered "trafficking in persons" even if this does not involve any of the means set forth in paragraph (a). According to Article 3 (d) of the UN Palermo Protocol, child is defined as any person under 18 years of age.

2. Forced labour

According to the ILO Forced Labour Convention, 1930 (No. 29), "forced labour" is defined as all work or service which is exacted from any person under the menace of any penalty and for which the said person has not offered itself voluntarily.

3. Slavery

According to Article 1 of the UN Slavery Convention (1926), slavery is the status or condition of a person over whom any or all of the powers attaching to the right of ownership are exercised.

4. Smuggling

According to the Protocol Against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air (2000), which supplements the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, "Smuggling of migrants" means the procurement, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit, of the illegal entry of a person into a State of which the person is not a national or a permanent resident.

5. Illegal migration

According to the International Organization for Migration (IOM), illegal migration refers to the most common forms of irregular migration, especially the illegal entry, stay and unauthorized work, and is defined as movement that takes place outside of the regulatory norms of the sending, transit, and receiving countries.

6. Vulnerable groups	Socially excluded persons: financially insecure, persons from certain ethnic communities, persons/children forced to labour, beggars, persons/children with family problems, children excluded from education, orphans, institutionalized children, neglected children/children who have committed a crime, victims of domestic violence.
7. Identification	A set of actions and measures of the authorized institutions, aimed at gathering information and facts for determining the elements of human trafficking, based on the circumstances in which the PVoT is found.
8. Victim of a criminal act¹	Victim of a criminal act is any person who has suffered damage, including physical or mental injury, emotional suffering, material loss or other injury or endangerment of his/her basic freedoms and rights as a consequence of committed criminal act.
9. Victim of human trafficking	A person whose testimony or the circumstances in which he/she has been found, indicates that he/she might have been subject to recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt for the purposes of exploitation. This person has been put in a position of vulnerability by means of “threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power”.
10. Potential victim of human trafficking	Person for whom there are indications that he/she may be a victim of trafficking in human beings, based on his/her vulnerability and circumstances, but his/her identification by the competent bodies has not been finalized.
11. Child²	Person under 18 years of age.
12. Unaccompanied foreign child	A foreign person on the territory of the Republic of Macedonia which, at the moment of identification, is under 18 years of age, and is not accompanied by his/her parents or by a legal guardian appointed by an authorized institution, or has been left unaccompanied upon arrival in the Republic of Macedonia.

¹ Criminal Code of the Republic of Macedonia, Art. 21 p. 4

² UN Convention on the Rights of the Child

13. National referral mechanism	A system of cooperation through which the state institutions exercise their responsibilities for protection and promotion of the human rights of human trafficking victims. Aimed at setting mechanisms on a national level, it provides and efficient system for identification, referral, receipt, assistance and protection of the victims.
14. Transnational referral mechanism	The Office of the National Referral Mechanism operates within the Ministry of Labour and Social Policy since September 2005.
15. Standard Operating Procedures	Mechanisms and systems aimed at providing comprehensive assistance and transnational support for victims. Transnational referral mechanisms apply to the entire referral mechanism, from initial identification to return and assistance in the sending, transit and receiving countries, including cooperation among various government institutions, civil associations and IO.
16. Protection and assistance	SOP regulate the procedures and ways of providing assistance and protection to victims of trafficking in human beings and illegal migration through a comprehensive approach based on the human rights and focused on the victim, by means of institutional frameworks of cooperation.
17. Reintegration	Measures, programs and services intended for rehabilitation of victims as stipulated in Article 6 of the UN Palermo Protocol. These measures may be offered by governmental institutions and non-governmental or international organizations in the countries of destination, transit and origin. They may refer, but are not limited to: accommodation/housing, medical care, psychological assistance, education, vocational training, employment, legal assistance and transport.
18. Return	This implies the reunification with the family, community, or integration in a new community. In addition to the return, reintegration also implies integration of the victim in a social setting with a long-term socio-economic solution.
	The return of the victim to his/her country and/or community of origin. In the context of the activities aimed at fighting human trafficking, in addition to the physical transportation of the victim, this implies mechanisms for safe and dignified return.

19. Service providers	Skilled staff from competent institutions and organizations that provide services to the victims of human trafficking (social workers, psychologists, pedagogues, lawyers, health workers, etc.).
20. Shelter/ Accommodation centre	Premises that provide temporary short or long-term accommodation of presumed victims and victims of human trafficking.
21. Witness protection	Safety measures, which are required to provide for the safety of the witnesses in the legal proceedings. Witness protection may be offered before, during, and/or after the completion of the criminal procedure and may include one or a combination of measures stipulated in the Law on Witness Protection.

LIST OF ABBREVIATIONS

AJPP	Academy of Judges and Public Prosecutors
ALSGU	Association of Local Self-Government Units
AP	Action Plan
APCTC	Action Plan for Combating Trafficking of Children
APCTHBIM	Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings
BC	Birth Certificate
BDE	Bureau for Development of Education
BPS	Bureau of Public Security
CA	Civil associations
CA	CA working on prevention, assistance, support and protection of victims of trafficking
CC	Criminal Code
CoE	Council of Europe
CSW	Centre for social work
CTHBIM	Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration
CCI	Centre for Civil Initiative
CPD	Criminal Police Department
CPS	Central Police Services
CVoT	Centre for Victims of Trafficking
DC	Daily centre
DCO	Diplomatic-Consular Office
DIPC	Department for International Police Cooperation
EC	European Commission
EARM	Employment Agency of the Republic of Macedonia
ECHR	European Convention on Human Rights
ECHR	European Court of Human Rights
EU	European Union
FID	Financial Intelligence Directorate

GO	Governmental organizations
ICMPD	International Centre for Migration Policy Development
IM	Illegal Migration
IMCSW	Inter-municipal Centre for Social Work
IO	International organization
IOM	International Organization for Migration
IPCPR	International Pact for Civil and Political Rights
IPESCR	International Pact for Economic, Social and Cultural Rights
JIT	Joint Investigation Teams
LAP	Local Action Plan
LC	Local Commission
LCP	Law on Criminal Procedure
LJC	Law on Justice for Children
LO	Law on Obligations
LSGU/LSG	Local self-government units/Local self-government
MARRI	The Migration, Asylum, Refugees Regional Initiative
MES	Ministry of Education and Science
MFA	Ministry of Foreign Affairs
MH	Ministry of Health
Mol	Ministry of Interior
MJ	Ministry of Justice
MLSP	Ministry of Labour and Social Policy
NAP	National Action Plan
NC	National Commission
NGO	Non-governmental organization
NR	National Rapporteur
NRM	National Referral Mechanism
NS	National Strategy
OSCE	Organization for Security and Cooperation in Europe
PI	Public institution
PICSW	Public Institution – Centre for Social Work

PO	Police Officer
PPO	Public Prosecution Office
PRO	Public Revenue Office
PoVot	Potential Victim of Trafficking in human beings
PVoT	Presumed Victim of Trafficking in human beings
RCBA	Regional Centre for Border Affairs
RCF	Reception Centre of Foreigners
RM	Republic of Macedonia
SIA	Sector of Interior Affairs
SIM	Special investigative measures
SLI	State Labour Inspectorate
SOP	Standard Operating Procedures
SUD	Special Units Department
TAIEX	Instrument of the European Commission for technical assistance and exchange of information
THB	Trafficking in Human Beings
TRM	Transnational Referral Mechanism
UACF	Unaccompanied Child – Foreigner
UBAM	Unit for Border Affairs and Migration
UCBCMFR	Unit for Cross-Border Crime, Migration, Foreigners and Readmission
UCTHBMS	Unit for Combating Trafficking in Human Beings and Migrant Smuggling
UDHR	Universal Declaration of Human Rights
UN	United Nations
UNCRC	UN Convention on the Rights of the Child
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNICEF	United Nations Children's Fund
USOSC	Unit for Suppression of Organised and Serious Crime
VCF	Vulnerable Category of Foreigners
VoT	Victim of Trafficking

Table of Contents

INTRODUCTION.....	152	4. Strategic orientation related to improving the prevention, protection, safe return and rehabilitation of the victims of trafficking and illegal migration according to the National Action Plan 2017-2020.....	157
1. Methodology.....	153	4.1 Guiding principles of the National Strategy and the Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration.....	157
2. Key features of the National Strategy 2017 – 2020 and the National Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings.....	154	4.2 Situation analysis and assessment of the existing institutional framework.....	159
2.1 Key innovative characteristics in the National Strategy and the National Action Plan.....	155	4.3 Trends in THB and IM in the Republic of Macedonia.....	159
2.1.1 Supporting framework:.....	155	4.4 Institutional framework for combating trafficking in human beings.....	160
2.1.2 Prevention:.....	155	4.5 Institutional Support Mechanisms.....	160
2.1.3 Identification and referral of VoT.....	155	4.5.1 National Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration.....	160
2.1.4 Direct assistance, protection, integration and voluntary return of VoT/migrants.....	155	4.5.2 National Rapporteur in the Republic of Macedonia.....	161
2.1.5 Efficient detection and prosecution of perpetrators of criminal offense THB and Migrant Smuggling.....	156	4.5.3 Office of the National Coordinator.....	161
3. Enhancing the current tools and policies.....	156	4.5.4 Office of the National Referral Mechanism (NRM).....	161
3.1 Strengthened capacities of the institutions and coordinative bodies.....	156	4.6 Government institutions and services provided by civil society organizations.....	161
3.2 Enhanced focus on detecting cases of THB and prosecuting the perpetrators; on identification and the rights of VoT.....	156	5. Strategic orientations towards improving the institutional and operative framework in the National Action Plan 2017 – 2020.....	162
		5.1 Legal framework for combating trafficking in human beings and policy of criminal prosecution.....	162
		5.2 Strategic orientations for improving the legal framework.....	164
		6. STRATEGIC AREAS.....	165
		7. Risk factors for the implementation of the National Strategy and the Action Plan.....	171

INTRODUCTION

Aim and methodology for development of the National Strategy and the Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings 2017 – 2020

Aim, mission and tasks

The Republic of Macedonia has been making constant efforts for 15 years now to tackle human trafficking and illegal migration in an organized manner, with a view to actively engage in the efforts of the international community to prevent this harmful phenomenon, which is one of the worst forms of organized crime.

The Government of the Republic of Macedonia has committed to successfully implementing the strategic objectives and activities contained in the Strategy in order to further approximate the country to the international standards. In this regard, the following was taken into strong consideration in the process of preparation of the National Strategy: the recommendations given by the Council of Europe in the GRETA Report on RM³ on Evaluation of the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings, the recommendations of the OSCE Special Representative and Co-ordinator for Combating Trafficking in Human Beings contained in the report from the visit to RM⁴, as well as other strategic documents and good practices in the EU and OSCE countries.⁵ Additionally, reports by the US State Department, as well as other relevant national and international documents, were analysed and interpreted.

The Republic of Macedonia has seen steady progress in this area. Proof of this are the EU and the US State Department reports, as well as the reports of other relevant international organizations. Recently though, Europe and the Middle East have been faced with an enormous influx of refugees from different parts of the world, including numerous victims of human trafficking and illegal migration. Europe is facing pressure that is unprecedented in its recent history. The Republic of Macedonia is no exception. This new reality has prompted increased activities of the national institutions, international organizations and the civil sector. Also, this new state of affairs has spurred a need to build a new vision for dealing with the new forms of migration, human trafficking and illegal migration.

Therefore, the aim of the National Strategy for combating trafficking in human beings and illegal migration is to foster increased understanding for the new trends and tendencies in this area worldwide, as well as to improve the coordination mechanisms for dealing with this phenomenon.

The mission of the National Strategy is to provide strategic priorities for combating trafficking in human beings and to design general and specific tasks for the competent institutions, individually and collectively, on both local and national level. The mission of the strategy is to provide better quality services for the victims and to intensify the preventative and repressive measures for dealing with the criminal offenses that arise from these deeds. The National Action Plan should encourage the operationalization of the objectives, as well as provide broad political and financial support for implementation of the planned activities. The National Action Plan consists of

³ Report on the Republic of Macedonia, adopted on the 14th meeting of the Committee of Council of Europe on July 07th 2014

⁴ Visit of the Ambassador Madina Jarbussynova, Special Representative and Coordinator for Combating Trafficking in Human Beings of OSCE, conducted 23 – 26.03.2015

⁵ EU Strategy towards Eradication of Trafficking of Human Beings 2012 – 2016, EU Directive 2011/36/EU on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims, OSCE Action Plan for Combating Human Trafficking in Human Beings 2003 – 2013 and 1.107 Decision Addendum to the OSCE AP

five strategic areas: 1. Support Framework, 2. Prevention, 3. Identification and referral, 4. Direct assistance, protection, integration and voluntary return of VoT/migrants, 5. Efficient detection and prosecution of criminal offenders of THB and migrant smuggling.

The Action Plan specifies the objectives, priorities and the desired results, defines the competent institutions, the time frame, the indicators to be used to measure the success of implementation of the objectives, as well as the financial framework needed to implement the planned activities. All this should encourage confidence among the citizens of the Republic of Macedonia in the principle of the rule of law, increased confidence in the institutions, improved state of affairs concerning human rights and freedoms, increased awareness on THB and IM, as well as improved international image of RM.

1. Methodology

The National Strategy 2017 – 2020 and the National Action Plan were prepared with the expert assistance of external consultants⁶, and are based on a previous evaluation of the implementation degree of the National Strategy and National Action Plan 2013 – 2016 performed by an independent evaluator⁷.

The following was taken into consideration when preparing the National Strategy: the Report by the independent evaluator, the National Commission reports, the Annual Reports of the National Rapporteur, an analysis of the Standard Operating Procedures, reports by NGOs, reports by the EU and the US State Department, other reports by relevant domestic and international institutions and organizations, unofficial surveys, evaluations and analyses. Also, an analysis of the domestic legislation, as well as of EU and international law was performed, along with the analysis of implementation of the existing legislation by competent national institutions and bodies. Additionally, several meetings and workshops were conducted in order to improve the quality of the National Strategy and the Action Plan. Finally, but very importantly, the National Strategy and the Action Plan have been prepared based on the experience gained through implementing previous policies and measures in CTHBIM by the national institutions, international organizations and civil associations, as well as on best practices and lessons learned on national, regional and international level. The key documents were prepared in an inclusive manner, taking into consideration a large number of opinions and remarks by various stakeholders.

⁶ IOM Mission in Skopje Consultants for preparation of the NS and AP: Sando Kitanov and Jovan Andonovski and NS and AP 2013 – 2016 evaluator were financially supported by IOM mission to Skopje

⁷ The evaluation of the NS and AP on fighting THB and IM in Republic of Macedonia (2013-2016) by Professor Sunchica Dimitrijoska, PhD, funded by the IOM Mission to Skopje 2016

2. Key features of the National Strategy 2017 – 2020 and the National Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings

The National Strategy and the AP CTHBIM is correlated with the latest EU Strategy for eradication of trafficking in human beings 2012 – 2016, as well as with the OSCE Action Plan to Combat Trafficking in Human Beings and its 2013 amendment “Combating Trafficking in Human Beings: A Decade Later”, but also with the EU positions on migration which have significantly spread in the past few years.

Therefore, the following issues have been underlined as priority activities:

Strengthening the institutional capacities of the GO and CA to provide efficient response with regards to:

- Improved and increased coordination and cooperation among the key actors and harmonization of the national policies;
- Efficient and effective implementation of the planned strategic objectives through preparation of annual operating plans for the implementation of the AP CTHBIM and APCTC, based on a previous evaluation of their current level of implementation;
- Enabling professionalism and independence in creating and implementing policies;
- Financial independence and sustainability in implementing the policies of the GO and CA;
- Increased number of detected cases of THB and prosecuting the perpetrators;

- Monitoring the trends in THB and IM at national and international level;
- Improving and increasing the identification of the VoT and other vulnerable categories;
- Improving the identification of vulnerable categories of migrants;
- Improving the prevention of THB and IM;
- Providing appropriate assistance, support, protection and reintegration of the identified VoT/IM, especially children VoT and UACF.

Taking into consideration the changing trends in the area of IM, the EU positions on the new migration agenda were taken into account in preparing the National Strategy and the Action Plan:

1. Reducing illegal migration – through research, prevention and prosecution of the perpetrators of migrant smuggling;
2. Increasing border control in order to identify the vulnerable categories of migrants, PoVoT and UACF;
3. Controlled asylum policies;
4. Harmonization with the new EU policy on IM.

In order to strengthen the position of the National Coordinator, the National Strategy envisages measures and activities aimed at strengthening the capacities of the National Coordinator’s Office.

2.1 Key innovative characteristics in the National Strategy and the National Action Plan

2.1.1 Supporting framework:

1. Strengthening the capacities of the National Coordinator’s Office;
2. Increase the financial, human and technical capacities of the GO and CA in the implementation of policies;
3. Strengthen the coordination and cooperation among the institutions on central, local and regional level to identify, assist and support potential victims and vulnerable groups;
4. Harmonization of the domestic and international legal frameworks;
5. Finding an appropriate model for establishment of a fund for compensation of victims;
6. Researching the situation with THB in order to monitor and evaluate the policies.

2.1.2 Prevention:

1. Identification of risks and risk groups for THB and IM in RM;
2. Identification of the manifestations/trends in THB, trafficking of children and IM;
3. Increasing public awareness for THB, IM and trafficking of children, their manifestations and risks;
4. Increasing awareness among the identified vulnerable categories for THB, its manifestations and risks;
5. Improving and identifying the most efficient mechanisms

for reducing the causes/vulnerability for the occurrence of THB/trafficking in children;

6. Increasing public awareness on THB for exploitation for exploitation purposes as well as for the consequences for the victim and the users of services provided by a VoT.

2.1.3 Identification and referral of VoT

1. Improvement and application of proactive methods in the detection and identification of the PoVoT and VoT, with special focus on children VoT;
2. Active involvement of various government institutions/agencies and CA in the detection and identification of VoT;
3. Proactive approach in the detection of PoVoT and THB among the vulnerable categories of migrants/refugees, especially UACF;
4. Increasing the capacities of the employees in diplomatic and consular offices for identification of PoVoT when applying for an entry visa to RM.

2.1.4 Direct assistance, protection, integration and voluntary return of VoT/migrants

1. Ensuring the protection of victims and illegal migrants in accordance with international standards;
2. Integrating VoT/migrants granted temporary residence in RM in the social environment;
3. Securing funds for the voluntary return of VoT/migrants.

2.1.5 Efficient detection and prosecution of perpetrators of criminal offense THB and Migrant Smuggling

Establishing a national multidisciplinary task force for THB cases

1. Conducting proactive criminal investigations against all involved perpetrators of THB and migrant smuggling, accompanied by financial investigations for determining criminal financial gains;
2. Protection of the rights of vulnerable groups, witnesses/VoT, in accordance with Art. 54 and 55 of the Criminal Code;
3. Application of the principal of impunity for the VoT in the criminal procedure.

3. Enhancing the current tools and policies

3.1 Strengthened capacities of the institutions and coordinative bodies

In order to provide an efficient and effective response in combating trafficking, the focus has been placed on strengthening the national institutions' human, material and technical capacities in the area of identification, protection, assistance and support of VoT.

In line with the strategic goals, harmonizing and fulfilling international standards and recommendations of the Council of Europe related to strengthening the capacities of the National

Coordinator's Office and defining a model for strengthening the function of the National Rapporteur are strategic goals of this Strategy.

3.2 Enhanced focus on detecting cases of THB and prosecuting the perpetrators; on identification and the rights of VoT

The 2013-2016 Strategy has been marked by an evidently decreased number of identified VoT. The focus of this Strategy has been placed on planned strategic objectives and measures aimed at increasing the capacities of the institutions and the professionals involved in the process of detection of THB cases, prosecuting the perpetrators, timely and quick identification of the VoT and their adequate protection, assistance and support, in full respect of their rights.

4. Strategic orientation related to improving the prevention, protection, safe return and rehabilitation of the victims of trafficking and illegal migration according to the National Action Plan 2017-2020

4.1 Guiding principles of the National Strategy and the Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration

The guiding principles are reflected in the strategic areas and goals, defined in accordance with the four basic components of the activities for CTHBIM, i.e. support framework, prevention, support and protection of the victims and the migrants and pre-trial and criminal procedure for THB and migrant smuggling.

Principle 1. Government responsibility for the Strategy

The Government of the Republic of Macedonia is taking responsibility in determining the goals, implementing the activities and aims toward achieving the results from the implemented activities, as a national response to the problem with THB and IM.

The Government of the Republic of Macedonia undertakes to provide financial means for achieving the strategic goals during the period of implementation of the strategic documents. To this end, the institutions tasked with planning and implementation of the activities contained in the National

Strategy and the Action Plan ought to plan measures for sustainability. Additionally, the national institutions should plan for increased mobilization of human resources, as well as for continuous strengthening of their capacities in order to maximize the effects from the implementation of activities contained in the National Strategy and the National Action Plan.

Principle 2. Participation of the civil sector

The Government of the Republic of Macedonia plays a dominant role in dealing with the challenges and problems that arise from THB and IM. Still, combating these unwanted phenomena can gain greater intensity and better outcomes if the Government builds continuous partnership with the civil sector. To this end, the Government of the Republic of Macedonia confirms that it will establish active dialogue with all stakeholders outside of the government system in the process of development and implementation of the programs, measures and activities for CTHBIM. The civil society organizations will be allowed to further build partnerships and to take an active role in conducting analyses and research, implementing preventative activities, education, as well as providing assistance and support for the victims in the shelter centres and in the process of reintegration in the social environment.

The Government of the Republic of Macedonia vows to build a long-term partnership with civil society organizations which demonstrate professionalism, dedication and security through determining criteria (should criteria already exist, they should be revised or improved) for selecting civil society organizations that will be involved in providing assistance and protection for VoT and IM, which it will support financially.

Principle 3. Treatment of victims based on human rights

The National Strategy for CTHBIM is based on the international standards for human rights, especially those included in the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms and the Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees, as well as the corresponding protocols.⁸

1. The right to life (Art. 2);
2. The right to not be subject to torture, inhuman and degrading treatment (Art. 3);
3. Prohibition of slavery and forced labour (Art. 4);
4. The right to not be unlawfully deprived of liberty (Art. 5);
5. The right to a fair trial (Art. 6)
6. Prohibition of discrimination based on race, religion or country of origin (Art. 3);
7. Prohibition to expel refugees (Art. 33);
8. Respecting the rights contained in the international conventions ratified by RM.

The Government of the Republic of Macedonia confirms that the national mechanisms for identification, protection and referral of the victims, as well as the entire court procedure are in full compliance with this human rights approach. The Government strives towards further improving the protection of the rights of the victims, in terms of providing legal information, physical and legal protection, material assistance and compensation, which would result in their sustainable integration and rehabilitation.

⁸ Reference to the ECHR and UN Convention for Status of Refugees.

The prevention of trafficking in children and their adequate protection is a long-standing priority of the Government, and it has been identified as a key challenge for the upcoming period.

Principle 4. Interdisciplinary coordination and a participative approach

The Government of the Republic of Macedonia undertakes to ensure interdisciplinary coordination for implementation of the National Strategy and Action Plan. Moreover, the National Commission will ensure the participation of all relevant and interested national institutions in the planning, implementation and promotion of the activities envisaged in the National Strategy and Action Plan.

Principle 5. Sustainability

To ensure the sustainability and enforceability of the National Strategy and the Action Plan, the Government of the Republic of Macedonia undertakes to develop mechanisms for monitoring and evaluation aimed at supervising the level of implementation of the activities planned in the National Strategy and the Action Plan. The Government of the Republic of Macedonia will ensure that the structures and tools be fully operational in achieving the goals of the strategic documents, by providing adequate funding from the state budget, as well as by securing the necessary human resources, tailored to medium-term planning.

4.2 Situation analysis and assessment of the existing institutional framework

THB and IM are global problems, which have become noticeable in RM as well. IM is on the rise. Several institutions share the authority in dealing with THB and IM, implementing activities that are coordinated by the National Commission for CTHBIM. The Commission is composed of representatives of governmental institutions and is led by a National Coordinator. The Commission has its administration, a Secretariat and a Subgroup for combating trafficking in children. Even though this interdepartmental activity has been yielding results, the possibility should be considered for strengthening the capacities of the National Coordinator's Office and defining a model for enhancing the function of the National Rapporteur, which are some of the key recommendations of the Council of Europe in the area of harmonizing the domestic legislation in accordance with the international legal instruments.

4.3 Trends in THB and IM in the Republic of Macedonia

Situation Analysis

An analysis of the situation and trends shows increased migration characterized by mixed migratory movements of migrants and refugees, with a large part of these belonging to vulnerable categories, such as unaccompanied children, PoVoT and VoT, single parents with children, elderly persons and persons with special needs.

There is a significant increase of the number of illegal migrants, and this tendency is expected to persist in the next few years. It is mostly migrants who transit through RM, because the country is at the crossroad of international corridors. The "Balkan route", for example, has seen over 1 million migrants

in the past two years only, among which many illegal migrants.

The countries of origin of the illegal migrants include Syria, Afghanistan, Pakistan, and countries from the Middle and Far East and Africa. The illegal migrants mostly enter RM through the southern border with the Republic of Greece, in the area of Gevgelija and its vicinity. They most often exit the country through the northern border with the Republic of Serbia, at illegal border crossings in the area of Kumanovo and Lipkovo. Several illegal centres at entry and exit have been detected. Also, there is a route towards the Republic of Kosovo which is being used as alternative to the existing corridor towards the Republic of Serbia. The transit through RM is conducted in an organized manner by criminal groups. Cars, buses and trains are mostly used for transportation. There is a significant number of UACF. The increased number of legal migrants often causes incidents and tensions on the borders, which has called for hiring additional members of the security forces aimed at preventing entry to illegal or unregistered migrants. A safety fence was erected, reinforced on the parts of the border where illegal crossings are suspected, in order to discourage illegal entry and to control and channel the passage of migrants towards the legal crossings for entry and migration. The Macedonian security forces have managed to prevent entry to more than 7,000 illegal migrants only in the course of 2016.

The Macedonian authorities have asked for bilateral assistance from EU member states for monitoring the border and equipment, as well as deployment of border police in order to assist the Macedonian border police with patrols, registration and identification and security checks. Several countries have already dispatched police officers, including Croatia, Hungary, Serbia, Slovenia, the Czech Republic, Slovakia and Austria.

However, CTHBIM is still a challenge for the country. RM is still a country of origin, transit and destination, as well as a country

with internal THB for labour and sexual exploitation. The victims are mostly persons who belong to vulnerable categories and who are driven by various societal, economic and social factors, including poverty, sexual discrimination, domestic violence, and other personal circumstances of the victim, such as age, health issues, disabilities, etc. In the period 2013-2015, 27 VoT were identified – 18 children and 9 adults, of which 19 domestic and 8 foreign nationals. Out of the 27 VoT who were subject to exploitation, 3 persons had been subject to labour exploitation, 9 persons to sexual exploitation, 9 persons to labour and sexual exploitation and 6 persons were forced into marriage. These are mostly women. Furthermore, authorities have documented 244 cases of THB and IM. In the period 2013-2015 charges for THB and IM were filed against 338 persons and verdicts were rendered against for 186 persons – 175 with effective prison sentences and 11 with probation.

4.4 Institutional framework for combating trafficking in human beings

The Republic of Macedonia has been building its capacities to combat trafficking in human beings and illegal migration since 2001. There are institutions with general jurisdiction in this area, such as the Ministry of Internal Affairs, Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Labour and Social Policy, Ministry of Justice, Ministry of Education and Science, Ministry of Health, the Public Prosecutor's Office for organized crime and corruption, and others.

4.5 Institutional Support Mechanisms

The specialized National Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration was established in 2001. It was created with the task to perform: monitoring and analysis of the situation with THB and IM, to coordinate the activities of the institutions within and outside the system of government and to organize and conduct cooperation with relevant IOs and civil society organizations. The Commission consists of 15 members, delegated by the aforementioned institutions.⁹

4.5.1 National Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration

A basic system for operation and coordination has been established for the functioning of the National Commission. The Commission operates through meetings, based on inter-institutional information and cooperation. It informs of its activities and submits reports. The institutions that are part of the National Commission collaborate, exchange information and implement the activities contained in the National Strategy and the Action Plan.

The National Commission has its Secretariat, which was formed back in 2003 and comprises representatives of GOs, IOs, COs, etc.

Within the National Commission, there is a Subgroup on combating trafficking in children. This subgroup is tasked with preventing trafficking in children, improving the protection of underage victims, as well as with coordinating the collaboration among stakeholders.¹⁰

4.5.2 National Rapporteur in the Republic of Macedonia

A National Rapporteur for THB in the Republic of Macedonia has been established upon a proposal by the National Commission, and was appointed by the Government in 2015. Within its mandate, the National Rapporteur is responsible for: monitoring the overall activities for combating trafficking, collecting and analysing data from relevant partners, monitoring and evaluation of the implementation of the NAP, drawing conclusions and offering recommendations for improving CTHBIM in terms of implementation of laws, policies for better institutional response and recommendations for revision of strategic goals, as well as preparing an annual report. The National Rapporteur shall submit relevant reports.

4.5.3 Office of the National Coordinator

The Office of the National Coordinator, established in 2007, operates within the Mol. The mission of the Office is to provide technical and logistical support to the National Commission. Since 2009, the Office of the National Coordinator has been institutionalized.

4.5.4 Office of the National Referral Mechanism (NRM)

The Office of the NRM has been institutionalized within the MLSP – Department for Equal Opportunities since 2009. The role of the NRM is to provide adequate identification, assistance and protection, based on international standards for human rights for VoT, especially minors, regardless of nationality, ethnicity, age or sex. The NRM collaborates with the other institutions and stakeholders in the process of prevention, identification, support and protection of VoT, especially children.

4.6 Government institutions and services provided by civil society organizations

Reception Centres for Foreigners/Centre for VoT

Two facilities in the Republic of Macedonia accept and accommodate foreign and domestic VoT/children.

The Reception Centre for Foreigners, in operation since 2001, is owned by the state and managed by the Mol. The Centre is intended to accommodate foreign nationals, PVoT and VoT. The Centre offers accommodation, medical assistance and protection, legal advice and representation and psychosocial support, as well as return and reintegration services. In 2015 the Centre accommodated 56 percent more persons compared to the previous year, i.e. 1,346 (896) persons, most of whom (75 percent) citizens of Syria, Afghanistan and Iraq.

The Transit Reception Centre – Gevgelija and Transit Reception Centre – Tabanovce were established in order to accept and register migrants, issue certificates to those who expressed intention for seeking asylum, and prepare migrants for further transport. Additionally, in the vicinity of the “Tabanovce” border crossing with the Republic of Serbia, a Temporary Transit Centre was established, intended for the transiting migrants who plan to cross the state border to the Republic of Serbia. The total capacity of both reception centres (Gevgelija and Tabanovce) is 2,000 – 1,500 in Gevgelija and 500 in Tabanovce. They operate with the assistance of the competent institutions in the Republic of Macedonia (Mol, MLSP, MH) and the support from NGOs and IOs. The Red Cross of Macedonia is continuously assisting the migrants, offering medical assistance, food and water, blankets, clothing and personal hygiene items in the temporary transit centres. Representatives from

⁹ Mol, MFA, MLSP, PPO for organized crime and corruption, Primary Court Skopje 1, MJ, MES and MH

¹⁰ An adviser for protection and prevention of THB from the MLSP – NRM presides with the Subgroup, along with relevant members from the Mol, foreign diplomatic-consular offices, IOs, CAs and a Deputy Ombudsman in the role of external member/observer.

IOM and CAs are also present in the reception centres and offer assistance to the migrants.

The Centre for victims of trafficking in human beings is a state shelter of the MLSP, established in 2011. It accommodates VoTs, domestic nationals and foreign citizens who have been granted temporary stay.

5. Strategic orientations towards improving the institutional and operative framework in the National Action Plan 2017 – 2020

In order to ensure sustainability of the activities for fighting THB and IM, the National Commission shall provide:

- Adequate human and technical capacities, as well as financial support for improving the CTHBIM;
- The National Commission obliges to develop coordination with the local authorities in order to improve the capacities for combating trafficking in human beings in RM;
- The National Commission strives towards improvement of the system of collecting and processing correct statistical data through the establishment of a centralized database of victims and perpetrators.

5.1 Legal framework for combating trafficking in human beings and policy of criminal prosecution

Analysis of the development of the legal framework

A broad legal framework for combating trafficking in human beings has been established, and it has been reinforced and harmonized by means of European legislation and international law and international standards.

The Constitution of the Republic of Macedonia (Art. 29) guarantees that foreigners in the Republic of Macedonia enjoy freedoms and rights guaranteed by the Constitution, under conditions regulated by law and international agreements. The basic rights and freedoms of the legal migrants, which have been outlined in the Constitution of the Republic of Macedonia, have been operationalized in several laws: the right of foreigners to enter and stay in the Republic of Macedonia, as well as their rights and obligations, are regulated with the Law on Foreigners.¹¹ The following bylaws have been enacted to implement the Law on Foreigners:

1. Rulebook on foreigners;
2. Rulebook on travel and other documents for foreigners;
3. House Rules of the Reception Centre for Foreigners;
4. Rulebook on the means of issuing visas for foreigners, extending and shortening their validity, revocation and cancellation of visas, and the visa form and record keeping.

Law on Employment and Work of Foreigners¹² - regulates the conditions under which foreigners may be employed and work in Macedonia.

Law on Primary Education – proclaims the basic principle that foreign children residing in the Republic of Macedonia have the right to primary education under equal conditions as children who are citizens of the Republic of Macedonia.

Law on High Education – outlines that foreign citizens may receive high education and have the right to seek validation or equivalence of certificates obtained abroad.

Law on Higher Education – stipulates that foreign nationals are admitted to higher education studies under the same conditions as nationals of the Republic of Macedonia. Foreign nationals may be restricted or denied entry only to studies relating to military or police education or studies that are of interest to national security.

Law on Volunteering – regulates volunteering, the conditions and manner of performing volunteering, the rights and obligations of the volunteers, and record-keeping of volunteer work. According to this law, a volunteer can be a domestic or foreign person.

Law on Health Care - guarantees basic health care to foreign nationals employed in RM, foreigners who are receiving education or vocational training in RM, who are in the service of international organizations, foreign consulates or other representative offices on the territory of RM, or who are in personal service to foreign citizens who enjoy diplomatic immunity.

Health Insurance Law – outlines the health insurance of citizens and foreigners, the rights and obligations of the health insurance, as well as the manner of implementation of health insurance. This law regulates the rights and conditions for health insurance for the same categories of aliens referred to in the Law on Health Care.

Criminal Code – incriminates the acts Trafficking in human beings (Art. 418-a), Smuggling of migrants (Art. 418-b), Organization of a group and urging for commitment of the crimes trafficking in human beings and smuggling of migrants (Art. 418-c) and Trafficking of juveniles (Art. 418-d).

The Law on Foreigners incriminates two additional criminal acts related to migration, i.e.:

- Assisting a foreigner in illegal entry and transit;
- Assisting a foreigner in illegal stay.

Changes to the Law on Asylum and Temporary Protection were enacted on 18 June 2015. These enabled a distinction to be made between the intent to seek asylum and the submission of the asylum request itself (more details in the section on Asylum). Additionally, they enabled the migrants' legal transit through the country and the possibility to express intent to submit an application for recognition of the right to asylum. The main aims of these changes were:

- improving the conditions for medical and humanitarian assistance for the migrants;
- increasing the safety of migrants (reducing the number of crimes);
- reducing the number of road and railroad accidents with migrant victims;
- reducing the number of cases involving smuggling of migrants, as well as
- more efficient registering of the migrants who enter the Republic of Macedonia.

Standard Operating Procedures for dealing with unaccompanied foreign children (SOP for UACF) have been enacted, as well as Standard Operating Procedures for processing vulnerable categories of foreign nationals (SOP for VCFN).

¹¹ Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 35/2006, 66/2007, 117/2008, 92/2009, 156/2010, 158/2011, 84/2012, 13/2013, 217/2015).

¹² Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 70/2007, 5/2009, 35/2010, 148/2011, 84/2012, 217/2015).

5.2 Strategic orientations for improving the legal framework

The in-depth technical analysis of the national legislation has demonstrated a high degree of harmonization with the EU legal tradition and with most of the relevant directives.¹³

However, the analysis has demonstrated a need for further harmonization of the national legislation with Directive 2008/115/EC on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals, as well as with Directive 2011/98/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on a single application procedure for a single permit for third-country nationals to reside and work in the territory of a Member State and on a common set of rules for third-country workers legally residing in a Member State (Directive on Single Permit).

Also, the Directive 2011/36/EU on preventing and combating trafficking in human beings and protecting victims' rights, needs to be taken into account.

The National Commission, with a view to harmonize the domestic legislation with the international legal instruments that regulate THB and IM, shall:

- conduct an Analysis of the domestic legislation in order to determine the level of harmonization with international legal instruments;
- propose amendments to the existing legislation in order to adequately harmonize it. The National Commission shall conduct a pre-ratification procedure in order to analyse the harmonization of the following international legal instruments:
  - Convention No. 189 of the International Labour Organization concerning decent work for domestic workers, which serves as a powerful instrument for preventing trafficking in human beings for labour exploitation, and especially forced labour in the home.
  - International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families from 1990 – ratifying this Convention is of high importance, taking into account the fact that RM has become a transit and destination country for the increased flow of migrants.

6. STRATEGIC AREAS

The strategic areas of the National Strategy are: support framework; prevention; identification and referral; direct assistance, protection, integration and voluntary return of VoT/ migrants and efficient detection and prosecution of perpetrators of criminal acts related to THB and IM.

STRATEGIC OBJECTIVE	EXPECTED RESULT
Increasing the capacities of the coordinating structures	Increased capacities of the Office of the National Coordinator; Strengthened capacities of the National Rapporteur.
Increasing human and technical capacities of the MoI in CTHBIM	MoI/UCTHBMS equipped with POs in accordance with the Act on Systematization; Improved technical capacities for efficient detection.
Strengthening the capacities of the NRM and IMCSW/CSW	Increased efficiency in the work of the NRM and IMCSW/CSW. Social workers competent for working with VoT dispatched in each IMCSW/CSW.
Financial support from the Government of RM for CAs that work on prevention, assistance, support and protection of VoT	Secured financial means for CAs that work on prevention, assistance, support and protection of VoT.
Fully operational functioning of the CVoT	An annual budget secured by the MLSP – NRM to enable the operational functioning of the CVoT. Increased human capacities of the MLSP – NRM/ CSW Skopje with regards to providing assistance, protection and support for VoT in the CVoT. Active participation of selected CAs in providing psycho-social assistance and support for VoT in the CVoT.
Improving the capacities and conditions in the Reception Centre for Foreigners	Increased capacities, improved conditions for accommodating foreigners, vulnerable categories, UACF and families.

¹³ Council Directive 2003/86/EC (22 September 2003) on the right to family reunification; Council Directive 2003/109/EC of 25 November 2003 concerning the status of third-country nationals who are long-term residents, amended by Directive 2011/51/EU of the European Parliament and the Council from 11 May 2011; Council Directive 2005/71/EC of 12 October 2005 on a specific procedure for admitting third-country nationals for the purposes of scientific research; Council Directive 2004/114/EC of 13 December 2004 on the conditions of admission of third-country nationals for the purposes of studies, pupil exchange, unremunerated training or voluntary service; Council Directive 2004/81/EC of 29 April 2004 on the residence permit issued to third-country nationals who are victims of trafficking in human beings or who have been the subject of an action to facilitate illegal immigration, who cooperate with the competent authorities; Council Regulation (EC) No 1030/2002 of 13 June 2002 laying down a uniform format for residence permits for third - country nationals.

Increasing the capacities of the local commissions for CVOT	Financial budgeting for local action plans for THB for the local commissions: Bitola, Stip, Gevgelija, Veles, Prilep and Tetovo. Identified target municipalities and new local commissions for CTHBIM formed.
Increasing the coordinative role of the National Commission and improved transparency in implementing the activities	Functional linkages and coordination established among the National Commission, the Secretariat, the Subgroup for children and the local commissions. Efficiency in implementing the policies achieved. Transparency in the operation of the National Commission achieved.
Harmonizing the national legal framework with international law	National legal framework fully harmonized with international law related to THB and the rights of the VoT/migrants. Ratification of international legal instruments. Regulating the issue of and establishing a State Compensation Fund, which would enable VoT with elements of violence to exercise the right to receive compensation.
Establishing and strengthening the international cooperation and coordination among relevant GOs and CAs in the area of THB and IM	Strengthened international cooperation among GOs and CAs in the area of THB and IM established.
Improving the information management system	The National Commission and the National Rapporteur have been timely informed on the planned and implemented activities in accordance with the NAP by the GOs and CAs.

Researching the situation with THB and IM, determining the characteristics and trends of the THB phenomenon on a national level, with a special focus on trafficking in children aimed at sexual and labour exploitation, forced marriages and forced begging, in order to monitor and evaluate national policies	Adequate level of research and analysis of the phenomena of THB and IM in RM; characteristics and trends of THB determined, with a special focus on trafficking in children aimed at sexual and labour exploitation, forced marriages and forced begging.
Determining risks and risk groups for THB, trafficking in children and IM in RM	Identified risks for occurrence of THB/trafficking in children, IM and risk categories, especially children.
Identification of the forms/trends of THB/children and IM on a national level	Identified new trends of THB in the areas of recruitment, transport/transfer and types of exploitation, as well as trends in IM.
Strengthening the capacities of the competent GOs and CAs in the area of THB/trafficking in children prevention	Strengthened capacities of the persons employed in the educational system and the preschool institutions in RM with regards to THB, especially trafficking in children. Increased awareness among students in primary/higher and high education about THB, its forms and risks, with a special focus on the risks of trafficking in children. Increased capacities of the labour inspectorates in detecting and preventing labour exploitation. Increased awareness among health workers about THB and its forms. Increased awareness and accountability among the media about THB and its forms. Strengthened capacities of the persons employed in diplomatic and consular offices of RM abroad about THB, its forms and the risk categories.

Increasing public awareness about THB/trafficking in children and IM, its forms and risks	An informed public at the level of awareness and recognition of the forms and risks from THB/trafficking in children and the related risks.
Increasing awareness among the identified vulnerable categories about THB, its forms and risks	Increased awareness among the vulnerable categories at the level of recognition of THB/trafficking in children, its forms and risks. Increased awareness among the beneficiaries of the “Work and Travel” program for recognizing the risks of THB, with special focus on the risks of labour exploitation.
Improving and identifying the most efficient mechanisms to reduce the causes/vulnerability for the occurrence of THB/trafficking in children	A National Program/Curriculum for high and higher education with teaching materials on THB prepared. Administrative, economic and social measures taken geared towards vulnerable categories, in order to reduce the vulnerability related to THB.
Increasing public awareness on THB for exploitation, on the consequences for the victim, as well as for the punishment of those who use services from VoT	Increased public awareness on the consequences of THB for the victim, as well as for the punishment of those who use services from VoT.
Improving and application of proactive methods in detection and identification of potential and VoT, with special focus on children VoT	Efficient application of the Indicators for identifying VoT and SOP for treating VoT.
Active involvement of more GOs and CAs in the detection and identification of VoT	Expanded number of GOs and CAs involved in the detection and identification of VoT.
Proactive approach in detecting potential VoT among vulnerable categories of migrants/refugees, especially among UACF	Vulnerable categories of foreigners identified among migrants/refugees, especially UACF; profiling conducted in order to identify potential and VoT.

Increasing the capacities of the MFA/ diplomatic and consular representative offices staff in identifying potential VoT in the entry visa application process	MFA employees who are being deployed to work in diplomatic and consular representative offices of the RM abroad trained on identifying potential VoT among visa applicants.
Providing protection and assistance to the VoT and illegal migrants, in accordance with international standards	Safe place for accommodation secured and initial assistance for the VoT and migrants provided in accordance with international standards. Strengthened capacities of expert staff in CVoT and the Reception Centre for Foreigners. Potential and VoT, vulnerable categories migrants and other categories of migrants informed on their rights and obligations, with legal assistance and support provided.
Integrating VoT/vulnerable categories of migrants/asylum seekers granted temporary stay in RM in the social environments	Continuous programs for assistance, support and reintegration of VoT/migrants/asylum seekers.
Forming a national Task force for THB cases	A national Task force for THB cases formed.
Implementing proactive criminal investigations against all involved perpetrators of crimes related to THB, with simultaneous financial investigations for determining criminal gain from the deeds	Successfully planned and efficiently implemented proactive criminal investigations on THB.
Increasing cross-border and police cooperation in the areas of THB and smuggling of migrants	Cooperation strengthened, information exchanged, joint investigations on THB and smuggling of migrants conducted.

Strengthening the capacities of the Public Prosecution Office and the courts in the leading of criminal procedures for efficient prosecution of the perpetrators of THB	Public prosecutors and judges trained on all forms of THB, the ways of conducting the crime and the confiscation of property.
Protecting the rights of vulnerable categories of witnesses/victims in criminal procedures according to Art. 54 and 55 of the Law on Criminal Procedure	The rights outlined in Art. 54 and 55 from the Law on Criminal Procedure secured for the vulnerable categories of witnesses/VoT.
Application of the principle of impunity for the VoT in the criminal procedure	An adequate model for the application of the principle of impunity for the VoT identified.

7. Risk factors for the implementation of the National Strategy and the Action Plan

The following indicators have been identified as risk factors for the implementation of the National Strategy and the Action Plan: time for implementation, staff and budget.

The time frame for the implementation of the National Strategy and the Action Plan is 4 (four) years, which is sufficient for achieving the goals of the NS and the NAP. However, given the frequent and rapid political, economic, and legal changes, as well as the changes caused by the increased inflow of migrants from the Middle East, Asia and Africa towards Europe, it is possible that the priorities and the sequence of implementation of the goals of the NS and the NAP change. In that case, there is a risk from delay in the timeframe for the implementation of the NS and the NAP.

Another risk that should be taken into account is the insufficient staffing of some of the institutions charged with implementing some of the activities envisioned in the NAP. The NAP outlines measures for overcoming this situation, which should enable strengthening the capacities of the coordinative structures.

Finally, but very importantly, a risk factor for the implementation of the NS and the NAP is securing funding for the goals and the expected results of the NS and the NAP. In this sense, commitment by the Government of the Republic of Macedonia for planning and allocating adequate budget funding for the institutions charged with implementing the goals and the expected results is essential.

NATIONAL
ACTION
PLAN FOR
COMBATING
TRAFFICKING
IN HUMAN
BEINGS
AND ILLEGAL
MIGRATION
IN THE REPUBLIC
OF MACEDONIA
2017-2020

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			
1. SUPPORTING FRAMEWORK							
1.1 Strengthening institutional capacities:							
Strengthening the capacity of the coordination structures.	Capacity of the Office of the National Coordinator strengthened.	1. Selection and election of professional associates who will be deployed at the National Coordinator's Office		NC/Mol	2017 – 2018	Number of elected professional associates	No budget
		2. Material/technical equipping of the National Coordinator's Office in accordance with the needs of the newly elected officers		NC/Mol	2017-2018	Type and quantity of material technical equipment	Mol
	Strengthened capacities of the National Rapporteur	3. Comparative analysis of EU's best practices in regard to strengthening the function of the National Coordinator		NR/Mol	2017-2018	Comparative analysis conducted	Mol
		4. Defining a model that will contribute to strengthening the position of the National Rapporteur		NR/Mol	2017-2018	Model defined	Mol
Increasing human and technical capacities of the Ministry of Interior in CTHBIM	MOI/UCTHBMS are filled with PO according to the Act on systematization, technical capacities for efficient detection improved	5. Conducting an internal call for staff by DSSOC for the selection of PO in UCTHBMS in accordance with the Systematization Act		Mol/USOSC	2017-2018	Number of filled vacancies in accordance with the Act on Systematization	Mol
		6. Draft amendment to the Act on systematization in the Ministry of Interior, in order to define the jobs within the SIA-Sector for criminal police/External criminal investigation offices at police stations of general competence, RCBA/UCTHBMS who will be responsible for acting in cases of THB		Mol/BPS	2017	Number of Act to amend the systematization	No budget
		7. Training of new PO in UCTHBMS and new recruited PO responsible for handling trafficking within the SIA/RCBA		Mol/Training centre Id-rizovo	2017-2018	Number of trainings conducted/trained PO	Mol
		8. Procurement of material technical and IT equipment for the newly elected police officers in UCTHBMS		Mol	2017-2018	Type and number of purchased material technical and IT equipment	1. Mol 2. Donors/IO
Strengthening the capacity of the NRM, IMCSW/CSW	Increased efficiency in the work of the NRM and the IMCSW/CSW In every IMCSW/CSW deployed social workers responsible for working with VoT	9. Increased human and technical capacities of the NRM and the IMCSW CSW, agreements/MoCs signed between MLSP-NRM and CA working with VoT for help, support, protection and resocialisation		1. MLSP-NRM 2. CA	2017-2018	Number of social workers, which have been reassigned to work with VoT Specification of purchased and deployed technical equipment in CSW Number of signed agreements/memoranda	1. MLSP-NRM 2. CA 3. IO

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			
Government financial support to CA working in the area of prevention, assistance, support and protection of VoT	Financial support of CA working in the area of prevention, assistance, support and protection of VoT provided	10. NC to submit a writ to the Government on the need and justification for the financial support to the CA working in the area of prevention, assistance, support and protection of VoT, within the Program for support of the civic sector		NC	2017-2020 Once a year	Submitted writ to the Government	Government of RM
		11. Amendment/update of the selection criteria for the CA who can apply for grants in the area of trafficking, in order to achieve efficient delivery of services		MLSP-NRM/General Secretariat of Government of R. Macedonia	2017	Criteria updated	No budget
		12. Financial support from the Government to CA working in the area of prevention, assistance, support and protection of VoT		Government of RM – General Secretariat	Once per year 2017-2020	- Published call for proposals by the Government to fund at least 4 CA - Selected at least 4 CA, and funds approved - Number of approved grants and the amount of funds awarded	Government of RM – General Secretariat
Full operational functioning of CVoT	Annual budget of MLSP-NRM allocated and enabled operational functioning of CVOT	13. Preparing an analysis on the needed annual funds for functioning of CVOT		MLSP-NRM	2017	Prepared analysis and annual budget defined	MLSP
		14. Annual budget for the functioning of CVOT determined		MLSP-NRM	2017-2020	Amount of budget for each year	MLSP
		15. Finding appropriate sustainable solution for financing of partnership with CA in providing services in CVOT		1. MLSP-NRM 2. CA	2017	Model of private-public partnership, in which CA are included	1. MLSP 2. CA
	Enhanced human capacity of MLSP-NRM/IMCSW Skopje in terms of providing assistance, protection and support of VOT in CVOT	16. Increasing the number of trained social workers within IMCSW Skopje for complete coverage of the needs of VOT in CVOT accordance with 24/7 principle		MLSP-NRM/IMCSW Skopje	2017-2020	Number of selected social workers in IMCSW Skopje	MLSP
		17. Training of selected social workers who will work with VOT in CVOT		1. MLSP-NRM/IMCSW Skopje 2. CA	2017-2018	Number of trainings conducted and trained professionals	1. MLSP 2. CA/IO
	Active involvement of selected CA in providing psycho-social assistance and support of VoT in CVoT	18. Establishment of joint teams of social workers from IMCSW of city Skopje and representatives of CA in providing psycho-social assistance and support of VoT in CVoT		1. MLSP-NRM/ IMCSW Skopje 2. CA	2017-2020	Number of formed joint teams	MLSP-NRM/IMCSW Skopje

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			
Improvement of capacities and conditions in the Reception Centre for Foreigners	Capacities are increased, the conditions for accommodation of foreigners, vulnerable categories strangers, UACF and families improved	19. Interior reconstruction of the existing facility / Reception Centre for Foreigners, improvement of conditions for accommodation, food and hygiene		Mol	2017-2020	Increased capacity for accommodation and improved living conditions of foreigners	1. Mol 2. IO
		20. Increasing human resources in the area of providing psycho-social support		Mol	2017-2020	Number of reassigned workers to provide psycho-social assistance and support	Mol
		21. Creating conditions for involvement of professional CA that work in the areas of victims of trafficking and migrants in the part of providing psychological and social assistance and support		1. Mol 2. CA	2017-2020	Signed memoranda, number of included representatives of CA	1. Mol 2. CA
		22. Construction of a new building for the reception and accommodation of foreigners with unregulated residence in RM		Mol	2018-2020	Technical acceptance of the newly constructed building	1. Mol 2. IPA II
Strengthening the capacities of Local commissions for CTHBIM	Financial budgeting for the implementation of LAP for THB of Local Commissions: Bitola, Stip, Gevgelija, Veles, Prilep, Tetovo	23. Preparation of a draft budget required for the implementation of planned activities under the LAP 2017-2020 on LC: Bitola, Stip, Gevgelija, Veles, Tetovo and Prilep		LC/Local self-government	2017	Prepared Budget/amount of budget annually	LC/Council of Local Governments
	Target municipalities are identified and new LC for CTHBIM are established	24. Identified are target municipalities and established new LC for CTHBIM		NC	2017	Identified municipalities	No budget
		25. Decision of the NC to form LC for CTHBIM in selected municipalities		NC	2017-2018	Act number	No budget
		26. Election of members of the established LC		NC/LC/CA/IO	2017-2018	List of members of LC	No budget
		27. Training of members of LC for CTHBIM		1. NC/LC 2. CA/IO	2017-2018	Number of trainings conducted and trained members of LC	1. NC/LC 2. CA/IO

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			

1.2 Coordinative structure:

Strengthening the coordinating role of NC and its transparency in the implementation of activities	Provided functional linkage and coordination between the National Commission, Secretariat, the Subgroup for children and Local Commissions	28. Quarterly session of the NC related to the activities of the topics previously raised by the Secretariat		NC	Continuously, or at least 4 times a year 2017-2020	Minutes of meetings held NC/Secretariat/Subgroup for children	No budget
		29. Coordinators of LC for CTHBIM or his representative to attend meetings of the National Commission or the Secretariat		NC/LC	As deemed necessary 2017-2020	Minutes from meetings held	No budget
	Provided efficiency in implementing policies	30. National Commission, Local Commissions and Subgroup for CTHBIM with children annually prepare operational plans for implementation of the NAP 2017-2020		NC/LC	2017-2020 Once a year	Drafted and adopted operational plans annually	No budget
		31. Expanding membership in NC and the Secretariat		NC	2017	Appointment act for representatives of: - Economic Chamber of Macedonia - Organization of Employers of Macedonia - Federation of Trade Unions of Macedonia - Association of Journalists of Macedonia	No budget
		32. National Commission establishes mechanisms for evaluation and monitoring of enforceability of operational plans annually		NC	2017-2020	Analyse and report on conducted activities foreseen in the operational plans	NC/NR
	Transparency provided in the work of the National Commission	33. Public presentation of the Annual report of the National Commission and the National Rapporteur		NC/NR	2017-2020 Annually	Held annual press conferences about annual report	NC/NR
		34. The annual report of the National Commission and the National Rapporteur on Macedonian and English are published on the website of the NC		NC/NR	2017-2020	Published annual reports	NC/NR
		35. Ensuring interoperability/regular updates on the website of NC		Mol	2017-2020	Active uptime website	Mol

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			
1.3 Legal and regulatory framework:							
Harmonization of the national with the international legal framework	The national legal framework is fully in line with international legal framework in the area of trafficking in human beings, rights of VoT and migrants	36. Conducting analysis to determine the harmonization of national legislation with international legal instruments pertaining to the rights of VOT/migrants		1. MJ 2. Mol/MLSP	2017	Prepared analysis and defined national provisions to comply with international legal norms	1. MJ 2. Mol/MLSP
		37. Based on the analysis, National Commission shall submit proposed amendments to the following laws to the competent ministries in order to bring them in line with international standards: - Harmonization of the provisions of the Law on Foreigners referring to regulation of temporary stay of VOT in accordance with the Convention of the Council of Europe - The Criminal Code of the Republic of Macedonia shall be amended in accordance with the Directive 2011/36/EC		1. NC 2. Mol	2017-2020	Submitted initiatives	No budget
		38. Harmonization of the Law on Social Protection with the Law on Foreigners concerning the accommodation of foreign VOT in CVOT - Public Procurement Act by inserting provisions that will provide protection from labour exploitation of VOT in tendering		MLSP	2017-2020	Submitted initiatives	No budget
	Ratification of international legal instruments	39. Conducting a pre ratification analysis for the purpose of complying with the following international instruments: Convention no. 189, of the International Labour Organization “Decent work for domestic workers” which serves as a powerful tool to prevent human trafficking for labour exploitation, particularly for forced work performed in a household		MLSP	2017-2020	Proposal for initiating the ratification procedure of the ILO Convention No. 189 concerning decent work for domestic workers	No budget
		40. “International Convention on the Protection of the Rights of all Migrant Workers and Members of Their Families” (1990). The adoption of this Convention is particularly important, given the fact that RM is a country of transit for mixed migration flows		MLSP	2017-2020	Proposal for initiating the ratification procedure of the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families (1990)	MLSP
		41. Initiating the ratification procedure of the aforementioned international legal instruments		Mol/MLSP	2017-2020	Draft Law on ratification of conventions: “Domestic Workers Convention” No. 189 and International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families (1990)	No budget
	Regulating the issue of establishment of a State Fund for compensating VOT	42. Defining an appropriate model for establishing a State Fund for compensating VoTs who will exercise the right to non-pecuniary damages		MJ	2017-2020	Defining concrete activities in the annual operational plan of the National Commission	No budget

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			

1.4 International cooperation:

Establishment and enhancing international cooperation and coordination between relevant government institutions and CA in the area of THB and IM	Established and enhanced international cooperation between government institutions and CA in the area of THB/IM	43. Analysis of the established political cooperation and selecting countries with which international cooperation agreements will be signed		1. MFA 2. Mol/MJ	2017	Report on political cooperation and identified needs for signing new agreements/protocols	No budget
		44. Signing of bilateral agreements / protocols on police cooperation with countries in the region about THB/IM		1. Mol 2. MFA/MJ	2017-2020	Number of signed agreements/protocols/countries with which those are signed	1. Mol 2. MFA/MJ
		45. Signing of protocols between States Parties to the Vienna Convention on the establishment of joint investigation teams		PPO/Mol	2017-2020	Number of signed protocols and countries	No budget
		46. Signing of readmission agreements and implementation protocols with EU countries		Mol/MFA	2017-2020	Number of signed agreements and countries	No budget
		47. Establishment of monitoring mechanisms for the implementation of the international agreements and protocols		1. NC 2. NR	2017-2020	Established mechanisms	No budget
		48. Sustaining and strengthening the coordinators regional network on THB		1. NC 2. MARRI/ICMPD	Twice a year 2017-2020	Regional meetings report	1. NC 2. MARRI/ICMPD
		49. Establishing and sustaining regional networks of CA in the area of THB/IM		CA/IO	2017-2020	Number of CA involved in regional networks	CA/IO
		50. Update and utilization of the monitoring form of transnational referral of VOT		1. NC 2. ICMPD/MLSP-NRM	2017	Updated form and number of transnationally referred cases of VOT	No budget

1.5 Information management, monitoring and evaluation:

Improving the information management system	The National Commission and the National Rapporteur are informed in due time on planned and undertaken NAP activities by government institutions and CA	51. Monitoring forms submitted quarterly to National Commission and the National Rapporteur by submitting the form for monitoring activities taken in accordance with NAP (2017-2020) by the relevant government institutions and CA		Members of the National Commission and the Secretariat of the National Commission for CTHBIM	Quarterly 2017 - 2020	Number of monitoring forms submitted quarterly regarding NAP (2017-2020) undertaken activities	No budget
		52. Preparation of semi-annual and annual report on NAP undertaken activities, reviewed by the NC and shared with members of the Secretariat of the National Commission for CTHBIM		1. NC 2. Government institutions/ CA - members of the National Commission and the Secretariat of the National Commission for CTHBIM	Twice a year 2017-2020	Number of prepared and shared semi-annual and annual reports	No budget
		53. Revision of the monitoring form for NAP activities		1. NC/NR 2. CA/IO	2017-2018	Revised form	No budget

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			
Situation analysis of THB/IM; determining characteristics and trends of the phenomenon of trafficking at national level, and especially trafficking of children for purposes of sexual and labour exploitation, forced marriages and forced begging with purpose of monitoring and evaluation of national policies	The phenomena of THB and IM in Macedonia is properly researched and analysed, characteristics and trends of trafficking are identified, especially the trafficking of children for sexual and labour exploitation and forced marriages	54. The National Commission and the National Rapporteur will conduct research aiming to: <ul style="list-style-type: none"> - analyse the situation with THB/IM, - Identify trends and characteristics of THB and IM, - Determine the vulnerability and risks of THB/ IM - Identify THB/IM forms - Measure the impact of implemented policies of NC regarding suppressing the demand for THB/IM 		1. NC/NR 2. MLSP-NRM/CA/IO	2017-2020	Number of conducted studies, analyses, written reports and recommendations	1. NC/NR 2. MLSP-NRM/CA/IO
2. PREVENTION							
2.1 Identification of the causes of THB/children and IM:							
Determining the risks and risk groups for the emergence of trafficking in human beings, trafficking of children and illegal migration in RM	Risks of occurrence of THB/ trafficking of children and illegal migration as well as vulnerable categories of persons, especially children are identified	55. Conducting a research study on detecting causes of THB, trafficking in children, – determining vulnerable categories of persons at national level		1. NC/NR 2. MLSP-NRM/CA	2017-2020	Number of conducted research studies annually	1. NC/NR 2. MLSP-NRM/CA/IO
		56. Regional research study for the identification of occurrence risks of trafficking / trafficking of children and vulnerable categories of persons for the purpose of preparing a profile of vulnerable persons at risk		1. NC 2. Regional Coordinators network/MARRI/CA/IO	2017-2020	Number of research studies	1. NC 2. Regional Coordinators network/MARRI/CA/IO
Identification of manifestations / trends of THB/ trafficking of children, IM at national level	New trends of trafficking in terms of recruitment, transport / transfer, types of exploitation, as well as trends in IM are identified	57. Analysis of migration flows in RM conducive to the identification of the vulnerable categories of persons-foreigners, with a special focus on UACF		1. MoI 2. MLSP-NRM/CA/IO	2017-2020	Number of annually conducted analyses	No budget
		58. Continuous analysis of detected cases of THB / IM in RM in order to define the manifestations / trends and provide recommendations for the effective policy implementation for preventing and suppressing crimes of THB/IM in RM		1. MoI 2. MLSP-NRM/CA/IO	Annually 2017-2020	Number of study analyses and recommendations	No budget

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			

2.2 Strengthening capacities for the implementation of preventive activities:

Strengthening the capacities of relevant state institutions and CA in the area of prevention of THB/trafficking of children	The capacities of employees in the educational system and preschool institutions in RM in the area of THB, specially child trafficking are strengthened	59. Revision and implementation of existing programs for prevention of trafficking in primary, secondary and higher education		1. MES-BDE 2. NC/CA/IO	2017-2020	Revised programs annually - Number of planned and conducted preventive activities	1. MES-BDE 2. NC/CA/IO
		60. Teacher training on the causes and manifestations of trafficking		1. MES-BDE 2. NC/CA/IO	2017-2020	Number of trainings conducted and trained staff	1. MES-BDE 2. NC/CA/IO
	Increased awareness of elementary/secondary and university students about THB, its manifestations and risks with particular emphasis on the risks of child trafficking	61. Organizing training on capacity building of teachers and preschool staff on the causes and manifestations of trafficking with special emphasis on child trafficking		1. MES-BDE 2. NC/CA/IO	2017-2020	Number of trainings conducted and trained staff	1. MES-BDE 2. NC/CA/IO
		62. Continuous (in-service) training of professional staff in public institution for social protection of children at risk and CA in order to prevent THB		1. MLSP-NRM 2. MES-BDE/NC/CA/IO	2017-2020	Number of trainings conducted and trained staff	1. MLSP-NRM 2. CA
		63. Preparation and updating of programs for continuous education on trafficking, its manifestations and risks		MES-BDE	2017-2020	Number of prepared and updated programs	No budget
		64. Preparation of information material for THB and vulnerable categories of persons		1. MES-BDE 2. MLSP-NRM/CA/IO	2017-2020	Number of disseminated information material	1. MES-BDE 2. MLSP-NRM/CA/IO
	Capacities of labour inspectors in detecting and preventing labour exploitation are strengthened	65. Organizing regional trainings for capacity development of labour inspectors from SLI on the causes and manifestations of labour exploitation		1. MLSP-NRM/SLI 2. NC/CA/IO	2017-2020	Number of trainings conducted and trained labour inspectors	1. MLSP-NRM/SLI 2. NC/CA/IO
	Increased awareness of health professionals on THB and its manifestations	66. a. Organizing trainings on the prevention of trafficking and capacity building of health workers in terms of recognition and Identification of VOT applying the Indicators for Identification of VOT b. Drafting and distribution of information material for THB		1. MH 2. NC/MLSP-NRM	2017-2020	- Number of trainings and trained health workers - Quantity of shared information material	1. MH 2. NC/MLSP-NRM
	Increased awareness and responsibility of the media for THB and its manifestations	67. Training on THB and its manifestations, with respect to the rights and protection of the identity of victims by the media while reporting on cases of THB		1. NC 2. CA/IO	2017-2020	Number of trainings and trained journalists	1. NC 2. CA/IO
	Capacities of the DCO of RM staff about THB, its manifestations and vulnerable categories of persons are enhanced	68. Training on THB, its manifestations and vulnerable categories of persons of DCO staff abroad, responsible for issuing visas for entry in Macedonia		1. MFA 2. NC/IO	2017-2020	Number of trainings and trained DCO staff	1. MFA 2. NC/IO
69. Preparation and distribution of information material for visa applicants / potential VOT			1. MFA 2. NC	2017-2020	Quantity of prepared and distributed information material	1. MFA 2. NC	

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			

2.3 Raising public awareness and education:

Raising public awareness on THB / children and manifestations and risks	Informing the public and raising awareness about recognition of manifestations and risks of THB/children and IM	70. Organizing activities / events / media campaigns to mark: -30 July, World Day against human trafficking -18 October, European Day against Human Trafficking -2-9 December, Week against human trafficking		1. NC 2. CA/IO	2017-2020	Number of organized events and conducted media campaigns annually	1. NC 2. CA/IO
Raising awareness among identified vulnerable categories of persons for THB, manifestations and risks	Increased awareness among vulnerable people at the level of recognition THB/children, manifestations and risks	71. Organizing national campaigns to raise public awareness about the problem of human trafficking and illegal migration		1. NC/MOI/MLSP-NRM 2. CA/IO	2017-2020	Number of organized national campaigns	1. NC/MOI/MLSP-NRM 2. CA/IO
		72. Organizing campaigns to reduce the demand for services from VOT/children and migrants		1. MLSP-NRM/ 2. CA/IO	2017-2020	Number of organized campaigns	1. MLSP-NRM/ 2. CA/IO
		73. Organizing information sessions for street children and their parents for THB, manifestations and risks		1. MLSP-NRM 2. CA/IO	2017-2020	Number of sessions held and number of informed parents and children	1. MLSP-NRM 2. CA/IO
		74. Enabling efficiency and sustainability of the SOS line for information and assistance to vulnerable groups/potential victims of trafficking		1. MLSP-NRM/ 2. CA/IO	2017-2020	Number of received calls and given advice	1. MLSP-NRM/ 2. CA/IO
		75. Organization of national campaigns aimed at potential job seekers abroad for recognition of trafficking for labour exploitation, manifestations and risks		1. MLSP/EARM 2. CA/IO	2017-2020	Number of conducted campaigns Number of disseminated information materials	1. MLSP/EARM 2. CA/IO
	76. Sharing information material on THB, manifestations and risks, in several languages to identified vulnerable categories of migrants		1. MOI 2. MLSP/CA/IO	2017-2020	Number of disseminated information materials	1. MOI 2. MLSP/CA/IO	
	Increased awareness among users of the program "Work and Travel" for recognition of the risks of trafficking with an emphasis on the risks of labour exploitation	77. Organizing training for students who plan to use the program "Work and Travel" for recognition of the risks of trafficking with emphasis on trafficking for purposes of labour and sexual exploitation		1. MES-BDE 2. MLSP/CA/IO	2017-2020	Number of trainings conducted and informed students	1. MES-BDE 2. MLSP/CA/IO

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			

2.4 Reducing Vulnerability:

Improvement of and establishment of efficient mechanisms for reducing the causes/ vulnerability to THB / children	National program / curriculum for trainings about THB in secondary and higher education	78. Preparation and implementation of a revised national program / curriculum for training in secondary and higher education for THB manifestations and risks		1. MES-BDE 2. MLSP-NRM/CA/IO	2017	Prepared/revised Program/Curriculum	1. MES-BDE 2. MLSP-NRM/CA/IO
	Undertaken administrative, economic and social measures aimed at vulnerable categories of persons, in order to reduce vulnerability to THB	79. Strengthening of existing services for protection of children and capacity building for intervention in situations of neglect, abuse and violence against children		1. MLSP-NRM 2. MoI/CA/IO	2017-2020	Number of cases of undertaken administrative and social measures	1. MLSP-NRM 2. MoI/CA/IO
		80. Planning and undertaking activities aimed at care and protection of children who live, work or beg on the streets (regardless of whether these situations qualify as cases of THB)		1. MoI/MLSP-NRM 2. MES-BDE/CA/IO	2017-2020	Number of planned and undertaken activities	1. MoI/MLSP-NRM 2. MES-BDE/CA/IO
		81. Continuous education in life skills included in the curriculum for school children and in particular the introduction of this measure in orphanages and correctional homes		1. MES-BDE 2. MJ	2017-2020	Number of prepared programs	1. MES-BDE 2. MJ
		82. Training of staff on the implementation of programs for life skills in secondary and higher education, as well as dormitories		1. MES-BDE 2. MLSP- NRM	2017-2020	Number of organized trainings and trained teachers	1. MES-BDE 2. MLSP- NRM
		83. Developing a database in order to provide updated and valid statistics on the number of children at high risk, such as street children, as well as forms of trafficking in children		1. MLSP-NRM 2. MoI/ MES-BDE	2017-2018	Number of registered children at high risk	1. MLSP-NRM 2. MoI/MES-BDE
		84. Improving the registry system by taking administrative measures		1. MJ 2. MOI/MLSP-NRM	2017-2020	- Number of registered children in the Birth Registry - Reducing the vulnerability of Roma children through their legal registration in the Birth Registry, and other relevant documentation that is required to enable access to health, social care and school enrolment	1. MLSP-NRM 2. CA/IO
		85. Conducting research analysis to assess the needs in terms of the vulnerability of the Roma community in relation to preventing trafficking in children (begging and forced marriages)		1. MLSP-NRM 2. CA/IO	2017-2020	Number of conducted research analysis	1. MLSP-NRM 2. CA/IO
		86. Enhancing registration and reception of persons requiring international protection, vulnerable migrants to reduce their vulnerability to THB		MLSP-NRM	2017-2020	Number of registered foreign persons in need for international protection and vulnerable categories of persons	MLSP-NRM
87. Conducting continuous trainings for non-discrimination and gender equality		1. MLSP-NRM 2. CA/IO	2017-2020	Number of conducted trainings and trained professionals	1. MLSP-NRM 2. CA/IO		

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			
2.5 Demand reduction:							
Increasing public awareness about the consequences of THB for the victim, as well as punishing users of services from VOT	Increased public awareness of the consequences of trafficking on the victim, as well as punishing users of services from VOT	88. Public information campaign regarding punishing the use of sexual services from VOT or any form of exploitation of VOT		1. NC/MLSP-NRM/MOI 2. CA/IO	2017-2020	Number of disseminated information materials and conducted campaigns.	1. NC/MLSP-NRM/Moi 2. CA/IO
		89. Organizing campaigns aimed at increasing awareness of members of Chambers of Commerce and Managers Club of Entrepreneurs with specific regard to reducing THB for labour exploitation		1. NC/MLSP-NRM 2. Chambers of commerce	2017-2020	Number of conducted campaigns and disseminated info materials	1. NC/MLSP-NRM 2. Chambers of commerce
3. IDENTIFICATION AND REFERRAL							
Improvements and application of proactive methods of detection and identification of potential and VOT, with special emphasis on children VOT	Effective application of indicators for identification of VOT and SOP for dealing with VOT	90. Preparation and implementation of training programs for the effective application of indicators for identifying VOT and SOP for dealing with VOT in accordance with NS and NAP 2017-2020		1. Moi 2. MLSP-NRM	2017	Program prepared/ number of conducted trainings and trained persons	1. Moi 2. MLSP-NRM/IO
		91. Application of proactive methods based on criminal intelligence in detecting and identifying VOT		MOI/USOSC/UCTHBMS	Continuously 2017-2020	Number of detected cases of trafficking and identified VoT	MOI/USOSC/UCTHBMS
		92. Training of PO from MOI at local/central/ regional level on the application of proactive methods for detection and identification of VOT		1. Moi 2. IO	2017-2020	Number of trainings conducted and trained professionals	1. Moi 2. IO/TAIEX
		93. Inter-sectoral training of PO from MOI at local/central/regional level for the application of indicators for identifying VOT, SOP for dealing with UACF and Vulnerable categories of persons - foreigners		1. MLSP-NRM 2. Moi/CA/IO	2017-2020	Number of trainings conducted and trained professionals	1. Moi 2. MLSP-NRM/IO-TAIEX
		94. Training for the network of social workers on the application of proactive methods for the identification of PoVoT and VoT		1. MLSP-NRM 2. Moi/CA/IO	2017-2020	Number of trainings conducted and trained professionals	1. MLSP-NRM 2. MOI/CA/IO
Active involvement of more government institutions/agencies and CA in detection and identification of VOT	The number of government institutions/agencies and CA in detecting cases of and identifying VOT is increased	95. Training of labour inspectors from SLI on THB for labour exploitation purposes, indicators for identification of VOT as well as training on SOP for dealing with VOT		1. MLSP-NRM 2. CA/IO	2017-2020	Number of trainings conducted and trained professionals	1. MLSP-NRM 2. CA/IO
		96. Training of members of Federation of Trade Unions and Economic Chambers of RM on THB, especially for detection and identification of labour exploitation cases and referral of VOT		1. MLSP-NRM 2. CA/Federation of Trade Unions and Economic Chambers	2017-2020	Number of trainings conducted and trained professionals	1. MLSP-NRM 2. CA/Federation of Trade Unions and Economic Chambers
		97. Training of CA for the application of indicators for identifying VOT and SOP for dealing with VOT		1. CA/IO 2. MLSP-NRM/Moi	2017-2020	Number of trainings conducted and trained professionals	1. CA/IO 2. MLSP-NRM/Moi

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			
Proactive approach in the detection of PoVoT and VOT among vulnerable migrants, refugees and especially UACF	Vulnerable categories of foreigners among migrants/refugees and especially UACF are identified, as well as the identification of potential and VOT is conducted	98. Inter-institutional training for application of indicators for the identification of PoVoT and VOT among migrants/refugees, especially among UACF		1. MoI 2. MLSP-NRM/CA/IO	2017-2018	Number of trainings conducted and trained professionals	1. MoI 2. MLSP-NRM/CA/IO
		99. Inter-institutional training for application of SOP for dealing with UACF		1. MoI 2. MLSP-NRM/CA/IO	2017/2018	Number of trainings conducted and trained professionals	1. MoI 2. MLSP-NRM/CA/IO
		100. Training of PO from Department of Border Affairs/RCBA on the application of SOP for dealing with Vulnerable Categories of Persons-Foreigners		MoI	2017/2018	Number of trainings conducted and trained professionals	1. MoI/IO
Increasing the capacity of MFA/DCO staff regarding the identification of potential VOT among visa applicants for entry to RM	MFA staff working at DCO shall be trained on the identification of PoVOT among visa applicants	101. Training of MFA staff who work in DCO, for the purpose of effective identification of potential VOT by applying indicators for identifying VOT		1. MFA 2. NC/MoI	2017-2020	Number of trainings conducted and trained professionals	1. MFA 2. NC/MoI

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			

4. Direct aid, protection, integration and voluntary return of VOT and migrants

Providing protection and assistance to VOT and illegal migrants in accordance with international standards	A safe place/accommodation, as well as initial assistance to VOT and migrants is provided in accordance with international standards	102. Finding a solution to accommodate VOT male		MLSP-NRM	2017/2018	Technical solution for the provided conditions	MLSP-NRM
		103. Enhance the technical capacity of RCF which will provide special accommodation facilities, separate from adults section, for UACF, and mothers with children		MoI	2017/2018	Technical solution for the provided conditions	1. MoI 2. IO
		104. Increase the number of foster families that will take care of potential and VOT/children		MLSP-NRM	2017/2018	Number of foster families and number of accommodated VOT and vulnerable categories of migrants	MLSP-NRM
		105. Selection and training of foster families for taking care of child victims, potential child victims and vulnerable categories of migrants		1. MLSP-NRM 2. CA/IO	2017/2018 Continuously	- Number of selected foster families - Number of conducted trainings for foster families	1. MLSP-NRM 2. CA/IO
	Strengthened capacities of the experts in CVOT and RCF	106. Preparation of curriculum/modules for training of CVOT and RCF personnel		1. MLSP-NRM/MoI 2. CA/IO	2017-2018	Prepared program/modules	1. MLSP-NRM/MoI 2. CA/IO
		107. Conduct training for CVOT and RCF staff, jointly with members of NGOs		1. MLSP-NRM/MoI 2. CA/IO	2017-2020	Number of trainings conducted and trained professionals	1. MLSP-NRM 2. CA/IO
		108. Organizing training of guardians of children VOT, UACF and migrant children		1. MLSP-NRM 2. CA/IO	2017-2020	Number of trainings conducted and trained professionals	1. MLSP-NRM 2. CA/IO
		109. Preparation of information material on the rights of VOT, vulnerable migrants and other migrants in several languages and their dissemination immediately after their accommodation in CVoT and RCF		1. MoI/MLSP-NRM 2. CA/IO	Continuously 2017-2020	Number of prepared and distributed information materials	1. MoI/MLSP-NRM 2. CA/IO
	VoT, PoVoT, vulnerable migrants and other categories of migrants are informed of their rights and obligations, and are provided with legal assistance and support	110. Enabling legal representation and support during application procedure for temporary residence/asylum request, advocacy to VoT in the criminal procedure as a witness/damaged party, as well as during the procedure for compensation of non-pecuniary damage		1. MJ 2. CA	2017/2018	Number of cases in which legal aid is provided	1. MJ 2. CA
		111. Preparation of roster and selection of lawyers, legal representatives of VOT in criminal and civil proceedings		1. NC 2. CA/Bar association	2017	Number of selected lawyers/legal representatives	1. NC 2. CA/Macedonian Bar Association
		112. Initiative to the Macedonian Bar Association for selection of lawyers for the roster that will represent VOT and vulnerable migrants pro bono in courts		NC	2017-2020	Submitted initiative	No budget
		113. Training of selected lawyers who will represent VoT and vulnerable migrants pro bono		1. CA/IO 2. MOI/MLSP	2017-2020	Number of trainings conducted and lawyers trained	1. CA/IO 2. MOI/MLSP

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			
Integrating VOT/vulnerable migrants/asylum seekers who have been granted temporary residence status into the social environment	Continuously implemented assistance programs for support and reintegration of VOT/migrants/asylum seekers	114. Budget allocations for implementation of resettlement and reintegration programs		MLSP	2017/2020	Amount of allocated budget	MLSP
		115. Providing a standard set of services for basic needs, legal and medical assistance, psychosocial support and inclusion in the educational process of VOT and migrants		1. MLSP/MES 2. CA/IO/Red cross	2017/2020	List of provided services	1. MLSP/MES 2. CA/IO/Red cross
5. Efficient detection and prosecution of crime THB and smuggling migrants							
Establishment of a national task force to work on cases of THB	A National Task Force to work on cases of THB has been established	116. NC submits information to the Minister, Director of BPS and Public Prosecutor's Office for prosecution of organized crime and corruption for this specific purpose in order to obtain consent for establishment of a Task Force		NC	2017	Submitted information	No budget
		117. Deciding to form a Task Force to work on cases of THB		1. MOI-BPS 2. PPO	2017	Decision for establishment of a Task Force	No budget
		118. Establishment of a Task Force with representatives of the MoI, CPD, USOSC-UCTHBMS, SIA, RCBA, CPS, SUD and PPO		1. MoI-BPS 2. PPO	2017	Representatives appointed to Task Force	No budget
		119. Development of protocol for the operation of a Task Force		1. MoI-BPS 2. PPO	2017	Developed protocol for the operation of a task force	No budget
Implementation of proactive criminal investigations against all perpetrators involved in criminal act THB and conducting financial investigations for determining the criminal profit from criminal act THB	Successfully planned and effectively implemented proactive criminal investigations of THB	120. Profiling of criminal groups and individuals who plan and perform THB and MS, with special emphasis on recruiting via the Internet with the purpose of labour and sexual exploitation		MoI/USOSC/UCTHBMS	2017-2020 Continuously	Number of profiled criminal groups and individuals	MoI
		121. Implementation of proactive criminal investigations with financial investigations against the perpetrators by using counterintelligence measures, with a particular focus on sectoral/inter-ministerial joint investigations		1. MoI/CPD/USOSC/ UCTHBMS 2. PPO/FID	2017-2020 Continuously	Number of conducted investigations, charged persons, established criminal profits and identified VOT	1. MoI/CPD/USOSC/ UCTHBMS 2. PPO/FID
		122. Forming joint investigation teams with foreign police services to conduct international investigations of THB		1. PPO 2. MoI/ EUROJUST/ EU-ROPOL	2017-2020	Number of formed joint investigation teams	1. PPO 2. MoI/EUROJUST/EU-ROPOL
		123. Implementation of advanced trainings of professionals of UCTHBMS /RCBA/ SIA about following topics: - Advanced techniques for investigating trafficking - Financial investigations against perpetrators - Newest forms of trafficking especially trafficking of children - Internet recruitment of VOT		1. MoI 2. IO	2017-2020	Conducted two training sessions a year to a total of 50 MoI staff	1. MoI 2. IO/TAIEX

STRATEGIC GOAL	EXPECTED RESULT	ACTIVITIES		1. Responsible institution, IO/CA-carrier of activity	TIME FRAME	INDICATOR	BUDGET/FINANCIAL IMPLICATIONS
				2. Competent institution, IO/CA- activity participant			
Increasing cross-border police cooperation in the field of THB and MS	Collaboration is enhanced, exchanged information and conducted joint investigations into THB and MS	124. Timely exchange of information with countries in the region regarding the identification and profiling of the organized crime groups performing crime THB and SM		1. MoI/DIPC 2. Southeastern Law Enforcement Centre/EU-ROPOL	Continuously 2017-2020	Number of held meetings Number of exchanged information Number of conducted joint investigations	No budget
Strengthening the capacity of Public Prosecutor's Office and the courts in the leading criminal procedure in order to effectively prosecute perpetrators of THB	Public prosecutors and judges are trained on all forms of trafficking, modus operandi of the crime and confiscation of proceeds of crime	125. Delivery of draft list of THB topics that would be included in the Annual training program of the AJPP		1. NC 2. AJPP	2017-2020	Submitted draft list of THB topics	1. AJPP 2. IO
		126. Training of public prosecutors from PPO for prosecuting offenses of organized crime and corruption, judges from the department for organized crime and corruption in the Basic Court Skopje 1 on the following topics: - Trends of THB - Forms of THB - Modus operandi of THB - Confiscation of proceeds of crime from perpetrators of THB - Application of the principle of impunity of VOT		1. AJPP 2. IO	Two training sessions annually, total 50 representatives from MOI, PPO, Basic Court, Financial police	Number of trainings and trained professionals	1. AJPP 2. IO
Protecting the rights of vulnerable witnesses, victims in criminal procedure under Art. 54 and 55 of the Code of Criminal Procedure	In the criminal procedure, the rights of vulnerable witnesses / victims of trafficking are guaranteed under the provisions of Art. 54 and 55 of the Code of Criminal Procedure	127. Training of public prosecutors and judges for consistent application of the provisions of Articles 54 and 55 of the Code of Criminal Procedure		1. AJPP 2. PPO/Court/ lawyers	Continuously 2017 - 2020	Number of cases and VOT in Criminal procedure subjected to provisions from articles 54 and 55 of the Criminal Procedure Code	AJPP
Applying the principle of impunity of VOT in criminal and administrative procedures	A suitable model has been invented for the application of the principle of impunity of VOT	128. Forming inter-ministerial group with aim to find a model for implementation of the principle of impunity of VOT according to Council of Europe Convention		1. PPO of RM 2. MOI/ MJ/Supreme Court/ IO	2017-2018	List of members of working group	No budget
		129. Reviewing and determining the most appropriate model that will represent a legal basis for practical implementation of the principle of impunity in the Republic of Macedonia, including the recommendations from the Analysis conducted by the OSCE and the NC for application of the principle of impunity in RM		1. PPO of RM 2. MOI/ MJ/Supreme Court/ IO	2017-2018	Model type for practical implementation of principle of impunity of VOT	No budget

